

Geleceğimizin temelinde...

Akçansa 2007-2009 **Sürdürülebilirlik Raporu**

CİMENTO SEKTÖRÜNÜN
100. YILINDA
BİR İLK

Rapor Hakkında

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Akçansa), 2007-2009 dönemini kapsayan ekonomik, çevresel ve sosyal performansını, 100. yılını kutlayan Türkiye çimento sektöründe bir ilk olan bu sürdürülebilirlik raporu ile paydaşlarına aktarmaktadır.

Raporun amacı ve sınırları

Bu rapor, çimento, hazır beton ve agrega sektörlerinde faaliyet gösteren Akçansa'nın, Türkiye'de yürüttüğü faaliyetleri ile sunduğu ürün ve hizmetleri sonucu yarattığı ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri ele almaktadır. Şirket, faaliyet sürecinde ortaya çıkması olası tüm olumsuzlukları asgari düzeye indirmek adına hedeflediği aksiyonları, bu raporda paydaşlarının dikkatine sunmaktadır. Bu sayede paydaşlar, Akçansa'nın 3'lü raporlama sürecinde sürdürülebilirlik performansını ölçme, izleme ve iyileştirme adımlarını görebilecektir.

Akçansa'nın yurtdışı faaliyetleri olarak adlandırılan ihracata yönelik operasyonları, çok uluslu ortağı HeidelbergCement'in HC Trading şirketi üzerinden yürütülmektedir. Bu bilgiler www.heidelbergcement.com adresinden ulaşılabilir. Ayrıca, HeidelbergCement Grubu'nun sürdürülebilirlik raporu her iki yılda bir yayınlanmaktadır. Akçansa'nın ihracat çalışmaları ile Türkiye'de faaliyet gösteren iştiraki Karçimsa'nın faaliyetleri, bu rapor kapsamında yer almamaktadır.

GRI Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative) uyum beyanı

Akçansa Sürdürülebilirlik Raporu, küresel düzeyde geçerliliği olan GRI Sürdürülebilirlik Raporlaması Rehberi'nin (G3) tüm ana ve ek göstergeleri temel alınarak ve GRI B seviyesine uygun olarak hazırlanmıştır (Bknz sayfa 60-67 ve arka kapak içi). Bu rehber, şirketlerin sürdürülebilirlik çerçevesindeki çevresel, ekonomik ve sosyal etkilerini, bu etkilere yönelik hedef ve faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin sonuçlarını raporlayabilecekleri bir çerçeveyi oluşturmaktadır.

GRI'in zorunlu göstergeleri yanı sıra çimento sektörüne özel hazırlanan "sektörel göstergeler", bu raporun 59. sayfasında yer almaktadır.

www.globalreporting.org

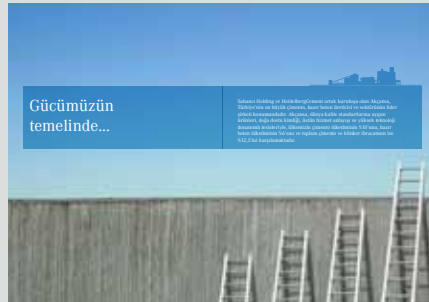
Rapor içeriğinin tanımı ve paydaş diyalogu

Raporun hazırlanmasında ve kapsamının belirlenmesinde GRI'in önemlilik, paydaş katılımı, sürdürülebilirlik bağlamı ve bütünlük prensipleri dikkate alınmıştır. Rapordaki başlıklar, Akçansa'nın en önemli paydaş grubu olan çalışanlar ve bayileri ile yapılan anket ve çalıştaylar sonucunda belirlenmiş; üst yönetimle yapılan çalıştay ve toplantılarda irdelenerek onaylanmıştır.

Üst yönetimin geri bildirimlerini takiben, Türkiye'nin iki önemli sivil toplum kuruluşu konumundaki AKUT ve WWF Türkiye, Doğal Hayatı Koruma Vakfı ile yapılan görüşmeler ışığında, raporun ana başlıklarına son hali verilmiştir. Paydaşların fikir ve önerilerinin alındığı çalışmalarda, Akçansa'nın sürdürülebilirlik çerçevesindeki ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri şirketin bütünü için ele alınmıştır. Raporda; belirlenen tüm başlıklar, önem ve öncelikleri oranında ve raporlama dönemine uygun verilerle sunulmuştur.

Raporun dönemi ve frekansı

Bu rapor, Akçansa'nın 2007-2009 yılı faaliyet dönemini kapsamaktadır. İki yılda bir düzenli olarak yayınlanacak olan raporun gelecek sayısı 2010-2011 faaliyet dönemini kapsayacak ve 2012 yılında yayımlanacaktır.

- 2 Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür Mesajı
- 6 Kurumsal Profil
  - 10 Vizyonumuz
  - 10 Misyonumuz
  - 11 Sürdürülebilirlik Yönetimi
  - 12 Sürdürülebilirlik Komitesi'nin Hedefleri
  - 12 Diğer Komiteler
  - 13 Kurumsal Yönetim
  - 13 Kurumsal Risk Yönetimi
- 16 Ekonomik Performansımız
  - 16 Çevreye Katkı
  - 16 Kamuya Katkı
  - 16 Ekonomiye Katkı
  - 17 Toplumsal Katkı
  - 19 Sürdürülebilirlik Çerçevesindeki Önemli Yatırımlar
  - 22 Paydaşlarımızla Diyaloğumuz
- 22 Öncelikli Paydaşlar
  - 23 Çalışanlarımızla Diyaloğumuz
  - 24 Öneri Sistemi
  - 25 Hissedarlarımızla Diyaloğumuz
  - 26 Bayi ve Müşterilerimizle Diyaloğumuz
  - 26 Stratejik Konuların Belirlenmesi
- 32 Çevre Performansımız
  - 32 Çevre Performansı
  - 32 Hedeflere Yönelik İlerleme
  - 34 Emisyonların Kontrolü ve İzlenmesi
  - 37 Doğal Kaynakların Verimli Kullanımı
  - 40 İklim Değişikliği ile Mücadele
  - 41 Teknolojide Bir Adım Önde
  - 41 Yeni Tesislerde Son Model Teknoloji
  - 42 Elektrik Enerjisi Verimliliği
  - 42 Isı Enerjisinin Verimliliği İçin Yakma Sistemlerine Yapılan Yatırımlar
  - 42 Hazır Beton
  - 42 Karbon Ayak İzi
  - 44 Madencilik Faaliyetleri ve Çevre Üzerindeki Etkileri
- 48 Sosyal Performansımız
  - 48 2020 Yılı Kaza Sıklık Oranı Hedefi: Sıfır (0)
  - 53 Çalışanlarımıza Katkılarımız
  - 56 Toplumumuza Katkılarımız
- 58 Ekler
  - 58 Sürdürülebilirlik Hedefleri
  - 59 GRI Çevre Göstergeleri
  - 60 GRI İçerik Tablosu – Strateji ve Analiz
  - 68 Veri Ölçümleme Teknikleri ve Hesaplama Temelleri
  - 68 Referanslar

Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür Mesajı

Değerli paydaşlarımız,

Akçansa'nın her alanda artan oranda içselleştirdiği sürdürülebilirlik kavramı, geleceğimizi şekillendirmemizde büyük rol oynayan temel bir stratejik unsurdur.

Türk çimento endüstrisinde yayımlanmış ilk sürdürülebilirlik raporu özelliğini de taşıyan bu çalışma, bugüne kadar ekonomik, çevresel ve sosyal alanlarda kaydettiğimiz başarılarımızla birlikte gelecek yıllarda gerçekleştirmeyi öngördüğümüz hedeflerimizi de içermektedir.

Son yirmi yılda katlanarak artan şehirleşme ve altyapı çalışmaları, Türk çimento sektörüne önemli kazanımlar ve büyüme fırsatları sağlamıştır. Diğer taraftan raporumuzun kapsadığı 2007-2009 döneminde tüm dünyaya egemen olan ekonomik kriz, inşaat malzemeleri sektörünü de etkilemiş ve önceki yıllarda hızlı bir büyüme sergilemiş olan bu işkolunun önemli oranda daralmasına neden olmuştur.

Sektördeki daralma %19,5 oranında gerçekleşirken, ülkenin çimento ihtiyacının %10'unu ve toplam çimento ve klinker talebinin %12,5'ini karşılayan ve sektörün lideri konumunda bulunan Akçansa'nın yurt içi satışları 2009 yılında %23 azalma göstermiştir.

Zor piyasa koşullarında Akçansa, sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarına devam etmiş; sektöründe sürdürülebilirlik açısından da lider konuma gelmeyi hedeflediğini ve buna hazır olduğunu açıkça kanıtlamıştır.

İş alanındaki başarının ancak faaliyet gösterdiğimiz toplumdaki sosyal ve çevresel sorunların çözümüne katkıda bulunarak elde edilebileceğinin farkındayız.

Vizyon ve sorumluluk sahibi ortağımız Sabancı Holding bu yaklaşımımızda bize destek olurken, çokuluslu ortağımız HeidelbergCement ile kurduğumuz güçlü işbirliği, bilgi ve yetkinliklerimizi Türkiye çimento sektöründe yer alan diğer birçok şirketten daha hızlı şekilde eyleme dönüştürmemize olanak tanımaktadır.

Değerli paydaşlarımız,

Sürdürülebilirlik stratejimizin bir parçası olarak ekonomik açıdan bizi etkileyebilecek üç temel konuya dikkatinizi çekmek istiyoruz.

İklim değişikliği geleceği giderek daha fazla etkileyecek en önemli risk unsurlarından biri konumundadır. Fosil yakıtların sınırlı olması sebebiyle Türkiye için daha düşük karbon emisyonlu bir ekonomik çerçeve öngören ve kapsamı giderek genişleyen mevzuat bizi yaratıcı çözümler üretmeye sevk etmektedir. Bu alanda Türkiye'de öncü konumda olan Akçansa, Yenilenebilir Enerji Yatırımı Projesi kapsamında Çanakkale tesisinde atık ısı geri kazanımı yoluyla 105,6 MW enerji üretmek üzere 37,8 milyon TL'lik bir yatırım yapmaktadır.

Alternatif yakıt kullanım oranımızı 2008'deki %2,84 seviyesinden 2012'de %10,2 düzeyine taşımak için yoğun çalışmalarımız sürmektedir. Hedefimiz, 2020 sonuna kadar,

Türk çimento endüstrisinin ilk sürdürülebilirlik raporu özelliğini de taşıyan bu çalışma, bugüne kadar ekonomik, çevresel ve sosyal alanlarda kaydettiğimiz başarıların olduğu kadar gelecek yıllarda gerçekleştirmeyi öngördüğümüz hedeflerimizi de içermektedir.

Ürettiğimiz her bir ton klinker için bugün 873 kg olan karbon emisyonumuzu 829 kg'a düşürmektir.

Çimento üretiminde kullanılan hammaddelerin **alternatif hammaddelerle** ikamesini önemsiyoruz ve bu konuda detaylı araştırma geliştirme faaliyetleri yürütüyoruz.

Toz emisyonunun azaltılması hem Akçansa çalışanlarının daha iyi bir çalışma ortamına kavuşması hem de faaliyet gösterdiğimiz bölgelerde tesislerimizin etkilerini azaltma bağlamında stratejik yaklaşımımızın anahtar unsurlarından biridir.

Toplam toz emisyonumuzu 2007'den bu yana %15 oranında azaltmayı başardık, tüm tesislerimizde toz emisyonunu azaltmaya yönelik çalışma ve yatırımlarımız devam etmektedir. Bu stratejinin bir parçası olarak yürütülen çalışmalar ile klinker, kömür ve diğer hammaddelerin depolandığı tüm açık depolama alanlarının üstünün 2012 yılına kadar kapatılması öngörülmektedir.

Çimento operasyonlarımızda 2009 yılında gerçekleştirdiğimiz modernizasyon ve çevre yatırımlarının toplamı 6,2 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2009 yılında beş yeni tesis, geri dönüşüm ve tozdan arındırma faaliyetleri de dâhil olmak üzere hazır beton tesislerimizde yaptığımız yatırım 8,5 milyon TL seviyesindedir.

İş sağlığı ve güvenliği en önemli önceliklerimiz arasında yer almaktadır. 2008 ve 2009 yıllarındaki çimento faaliyetlerimizde ölümle sonuçlanan kaza sayısı sıfırdır.

Bu istatistiği korurken bir yandan da ciddi kazaların sayısını azaltmak ve kazalar nedeniyle işin durduğu süreleri minimum düzeye indirmek için çalışmaktayız. Operasyonel düzeydeki tüm kilit personelimiz, yıllar içerisinde verilen İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimlerinin yanı sıra 2008 yılında AKUT ve ÇEİS işbirliği ile hazırlanan özel bir güvenlik eğitimi programından geçmiştir. Güvenlik programlarımızı geliştirmenin yanında hem çalışanlarımız hem de yüklenicilerimizin bu konudaki bilincini artırarak kaza ve yaralanmaları asgariye indirmeye yönelik çabalarımıza devam edeceğiz.

Bunlara ek olarak çimento ve agrega hammaddeleri üretiminin **biyoçeşitlilik ve doğa** üzerindeki etkilerini biliyoruz ve bu konuda gereken adımları atmaya kararlıyız. 2009 yılı sonu itibarıyla tüm maden sahalarımızın doğaya yeniden kazandırma projeleri tamamlanmış ve ilgili İdarelerce onaylanmıştır. Bu projeler doğrultusunda 2012 yılı sonuna kadar üretimin tamamlandığı yerlerde 10 hektar alanı rehabilite edeceğiz. Önümüzdeki dönemde doğaya saygılı, ekolojik ve enerji tüketimini azaltan **sürdürülebilir yapıların** ve **sürdürülebilir**

inşaat çözümlerinin ön plana çıkacağını görüyoruz. Biz de Akçansa olarak sürdürülebilir yaşam biçimine verdiğimiz önem ve ekolojik duyarlılığımız doğrultusunda hazır beton iş kolumuz ile yeşil bina projelerinin yapımında çözüm ortağı olarak yer almaya devam edeceğiz.

Daha yolun çok başında olduğumuzun farkındayız. Ancak sürdürülebilirlik alanındaki hedeflerimize ulaşmak için elimizden gelen çabayı gösterme kararlılığıyla yola çıkmış bulunuyoruz. Bu bağlamda tüm paydaşlarımızla birlikte çalışmak istiyoruz. İş Hayatı ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) ve Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK) üyeliklerimiz de konuya verdiğimiz önemin bir göstergesidir.

Sürdürülebilirlik raporumuzda ele aldığımız temel konular, tüm birimlerimizden şirket içi paydaşlarla çalıştaylar, anketler ve birebir mülakatlar yoluyla işbirliği içerisinde belirlenmiştir. Aynı süreçte WWF Türkiye ve AKUT gibi sivil toplum kuruluşları ile de toplantılar gerçekleştirilmiş ve değerli görüşlerinden faydalanılmıştır.

Önümüzdeki raporlama dönemindeki hedefimiz şirket dışındaki paydaşlarımızla da açık bir iletişim ve diyalog kurarak, geniş anlamda paydaş kitlemizin rapora katkı sunmasını sağlamak ve onların desteğini almaktır.

Diğer taraftan Akçansa çalışanlarının kendilerini kişisel ve profesyonel anlamda geliştirmesine yönelik programlara yatırım yapmayı sürdüreceğiz.

Tüm bu çalışmalardaki temel amacımız sürdürülebilirlik anlayışını kuvvetlendirmek ve kuruluşumuzun yaratıcı gücünü daha üst seviyelere taşımaktır.

Bize iletilen endişelere faaliyetlerimiz üzerinde bugün ve gelecekteki etkileri ölçüsünde yanıt vermeyi amaçlamaktayız. Bu bağlamda, elinizdeki rapor geçmişte bize eleştirel bir açıdan bakan gruplar ile de diyalog yolunu açmayı öngören bir davet niteliğindedir.

Tüm faaliyetlerimizde sürdürülebilirliği içselleştirerek sürdürülebilir bir endüstriyel yaklaşımın temellerini atmaya kararlıyız.

Saygılarımızla,

Mehmet Göçmen
Yönetim Kurulu Başkanı

Hakan Gürdal
Genel Müdür

Gücümüzün temelinde...

Sabancı Holding ve HeidelbergCement ortak kuruluşu olan Akçansa, Türkiye'nin en büyük çimento, hazır beton üreticisi ve sektörünün lider şirketi konumundadır. Akçansa, dünya kalite standartlarına uygun ürünleri, doğa dostu kimliği, üstün hizmet anlayışı ve yüksek teknoloji donanımlı tesisleriyle, ülkemizin çimento tüketiminin %10'unu, hazır beton tüketiminin %6'sını ve toplam çimento ve klinker ihracatının ise %12,5'ini karşılamaktadır.

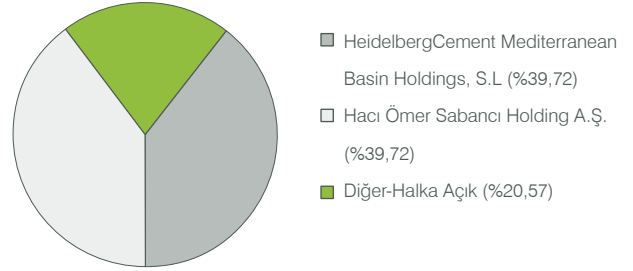

Kurumsal Profil

Akçansa'nın temelleri 1967 yılında Akçimento ile atılmıştır. 1996'da Akçimento ve Çanakkale Çimento'nun birleşmesi Akçansa'nın Türkiye'nin en büyük çimento şirketi olarak sektördeki yerini alması ile sonuçlanmıştır. Akçansa'nın hisselerinin %79,4'ü Sabancı Holding ve HeidelbergCement arasında eşit olarak paylaşılmıştır. Şirket'in %20,6'sı halka açık olup hisse senetleri İMKB Ulusal Pazarında AKCNS sembolüyle işlem görmektedir.

Çimento sektörünün global oyuncularından HeidelbergCement'in varlığı Akçansa'nın bilgi birikimi ve uluslararası pazarlara ulaşma kabiliyetini pekiştirmekte; Sabancı markası ise Şirket'in üstün hizmet anlayışının teminatını oluşturmaktadır.

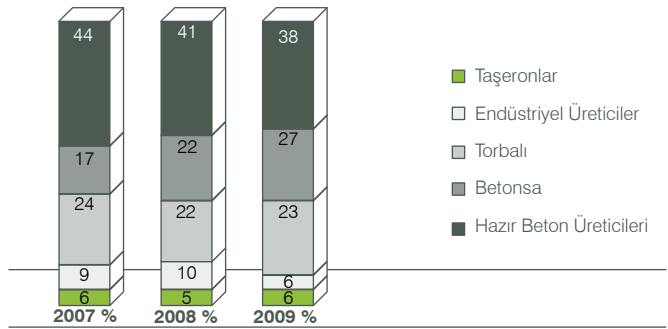
Ortaklık Yapısı

2009 Yılına Ait Başlıca Göstergeler

Net Satış	709,6 milyon TL
Çalışanlar	1.030 (Türkiye çimento fabrikalarındaki istihdamın %7'si)
Üretim	5,7 milyon ton klinker ve 5,3 milyon ton çimento (Türkiye'nin toplam klinker üretiminin %12,3'ü ve çimento üretiminin %9,8'i)
İhracat	2,5 milyon ton (Türkiye toplam çimento ve klinker ihracatının ise %12,5'i)

Çimento'da Yurt İçi Satışları

Ürünler

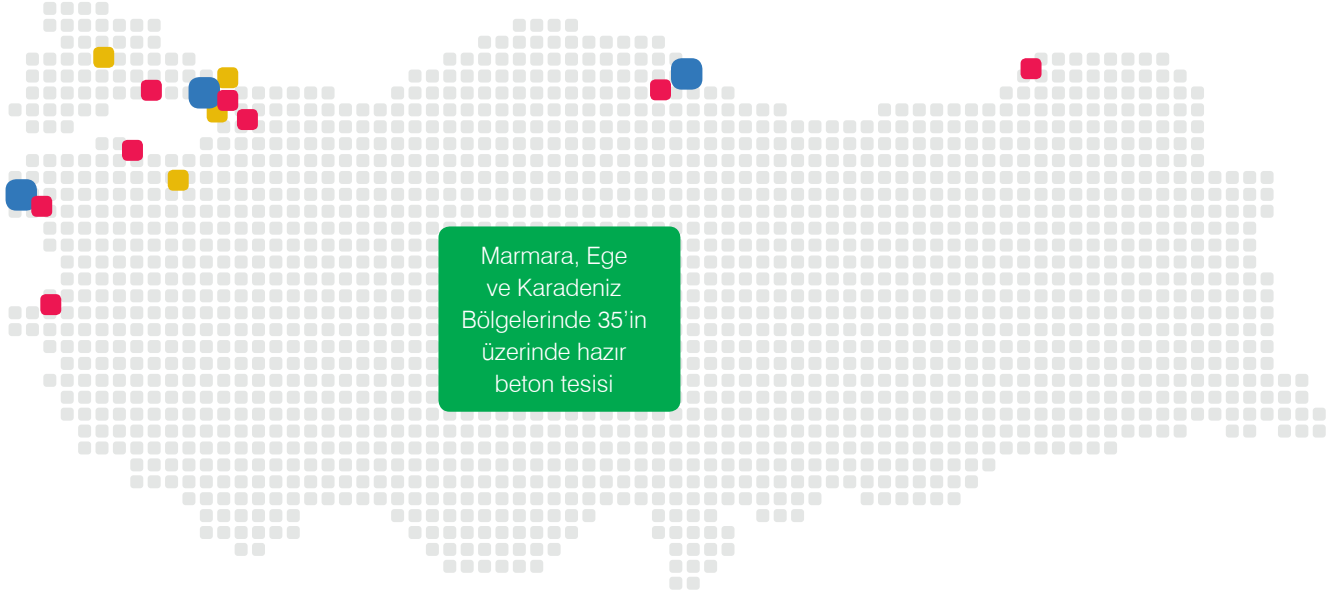
Çimento, kireçtaşı ve kil karışımının yüksek sıcaklıkta ısıtılmasıyla elde edilen klinkerin alçıtaşı ve diğer katkılarla birleştirilerek öğütülmesi ile elde edilen bir malzemedir. Çimento'nun en yoğun kullanım alanı beton üretimidir.

Hazır Beton, çimento'nun agrega, kum, su ve katkılar ile karıştırılmasıyla elde edilir. Beton istenilen forma girebilmesi ve dayanıklılığı ile yapı sektöründe en çok kullanılan malzemedir.

Agrega, kireçtaşı, bazalt gibi hammaddelerin kırma ve eleme proseslerinde boyut küçültme ve sınıflandırma işlemlerine tabii tutulmaları ile üretilen yapı malzemeleridir. Beton ve asfalt gibi endüstriyel ürünlerin hammaddesi olarak kullanılır.

Üretim süreçleri ve standartları, çimento, hazır beton, agrega ürün çeşitleri ve sektörle ilgili diğer bilgilere www.akçansa.com.tr adresinden ulaşılabilir.

■ Çimento Fabrikaları

■ Agregat Tesisleri

■ Hazır Beton Tesisleri

■ Liman ve Terminaler

Çimento ve Klinker (2009)

Üretim Merkezleri: İstanbul-Büyükçekmece, Çanakkale-Ezine ve Samsun-Ladik'te 3 fabrika.

Çalışan Sayısı: 723

Hazır Beton – Betonsa* (2009)

Üretim Merkezleri: Marmara, Ege ve Karadeniz Bölgelerinde 35'in üzerinde tesis

Çalışan Sayısı: 180

Agrega - Agregasa* (2009)

Üretim Merkezleri: Bursa, İstanbul Ayazağa, Gebze ve Tekirdağ-Saray'da 4 tesis

Çalışan Sayısı: 4

Liman ve Terminaler

Çanakkale ve Ambarlı'da 2 liman, Ambarlı, İzmir-Aliağa, Yalova ve Yarımcı'da 4 terminal, Samsun ve Artvin/Hopa'da 2 big-bag çimento paketleme, dökme çimento depolama ve satış tesisi

Karçimsa Çimento ve Cüruf Öğütme Tesisi

Karçimsa, Akçansa'nın %51, Kardemir Demir Çelik Sanayi ve Tic. A.Ş.'nin %49 iştiraki ile 1996'da kurulmuş ve 1998'de çimento üretimine başlamıştır.

* Betonsa ve Agregasa, Akçansa'nın hazır beton ve agrega markalarıdır.

Raporlama döneminde alınan ödüller	
	Edremit Hazır Beton Tesisi 2007'de ERMCO Çevre Ödülü'nü aldı.
	İstanbul Ticaret Odası tarafından 2009'da yayımlanan "İlk 500 sanayi kuruluşu" listesinde 55. sırada yer aldı.
	Capital dergisi tarafından yapılan bir araştırmada "Türkiye'nin en değerli çimento markası" seçildi.
	Capital dergisi tarafından her yıl yapılan araştırmalarda üst üste pek çok kez "Türkiye'nin en beğenilen çimento şirketi" seçildi.
	Business Week'in "Dünyaya meydan okuyan 300 Türk yıldızı" listesinde yer aldı.
	THBB Mavi Baret İş Güvenliği yarışmasında Edremit ve Büyükçekmece hazır beton tesisleri mansiyon aldı.

Akçansa'nın Değer Zincirindeki Sürdürülebilirlik Konuları

Aşağıdaki şemada, Akçansa'nın değer zinciri içindeki sürdürülebilirlik etkileri tanımlanmaktadır. Burada listelenmiş olan sürdürülebilirlik başlıkları raporların ilgili bölümlerinde detaylı olarak incelenmiştir.

Hammadde Üretimi (Maden Sahaları)

Operasyon
Delme
Patlatma

Hammadde
Kireçtaşı
Kil/Şist

Sürdürülebilirlik Konuları
İş sağlığı ve güvenliği
Biyçeşitlilik ve rehabilitasyon
Gürültü kirliliği

Akçansa'nın

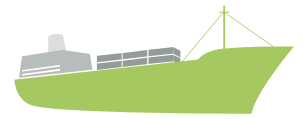
Müşteriler

Pazarlama ve Satış

Operasyon
Ürünlerin Nakliyesi

Bayiler
Hazır beton üreticileri
Endüstriyel üreticileri
İnşaat şirketleri
Müteahhitler
İhracat müşterileri

Sürdürülebilirlik Konuları
Sürdürülebilir ve yenilikçi ürünler

Sürdürülebilirlik Konuları
İş sağlığı ve güvenliği
Toz emisyonu
Trafik yoğunluğu

Tedarikçiden müşteriye uzanan değer zincirinin her halkasında Akçansa, paydaşları üzerindeki etkilerini belirler, izler ve iyileştirme aksiyonları alır.

Klinker ve Çimento Üretimi (Fabrikalar)

Operasyon

Kırma
Homojenize
etme

Öğütme
Pişirme
Soğutma

Ara Ürün

Klinker

Operasyon

Öğütme
Stoklama
Paketleme

Ürün

Çimento

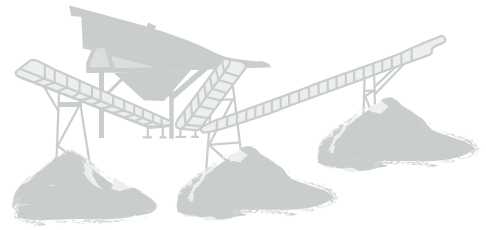
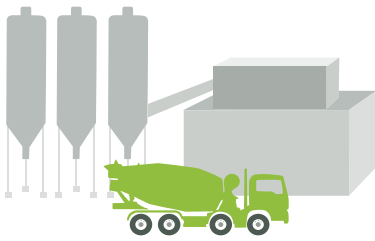
Sürdürülebilirlik Konuları

İş sağlığı ve güvenliği
Toz emisyonları
Sera ve diğer emisyonlarının azaltılması
Alternatif yakıt ve hammadde kullanımı

Enerji verimliliği
Doğal kaynak kullanımının azaltılması
Su kullanımı
Atık bertarafı
Yerel toplum ilişkileri

Değer Zinciri

Hazır Beton ve Agrega Üretimi

Sürdürülebilirlik Konuları

İş sağlığı ve güvenliği
Toz emisyonu
Geri dönüşüm
Su kullanımı
Yerel toplum ilişkileri

VİZYONUMUZ

“Tüm sınırların ötesinde sürdürülebilir büyümek”

Sınırlı kaynaklara sahip bir dünyada sürdürülebilir büyüme ve şehirleşmenin yarattığı çevresel etkileri azaltmak sürdürülebilirlik için stratejiler gerektirir. Akçansa, faaliyetleri sonucu ortaya çıkan çevresel etkilerini kontrol altına almaya ve etki alanındaki çalışanlarının ve diğer paydaşlarının güvenliğini ve sağlığını korumaya her zaman özen göstermiştir. Türkiye'nin en yüksek vergi veren kurumlarından olan Akçansa'nın geleneksel hale getirerek sürdürdüğü sosyal aktiviteleri ile de topluma yaptığı katkısı büyüktür.

Sürdürülebilirlik komitesi, bu raporu hazırlayarak sosyal ve çevresel girişimlerini tek bir çatı altında, sürdürülebilirlik yönetimi konsepti çerçevesinde toplamayı amaçlamıştır. Akçansa, hissedarı ve ortağı HeidelbergCement tarafından desteklenen, ilham verici bir yolculuğa başlamıştır.

Akçansa yönetimi sürdürülebilirliğin günlük iş uygulamalarına entegre edilmesini hedeflemektedir. Sürdürülebilirlik stratejileri gereği Akçansa gelecekte faaliyetlerinden etkilenecek olan paydaşlarını daha çok dinleyecektir.

Sürdürülebilirlik tanımı içerisinde, anahtar paydaşların endişelerini adres gösteren, yüksek ticari etkiye sahip stratejik konular raporlama süresince değerlendirilmiştir. Bunlar;

- Yeni çevresel yönetmeliklere uyum
- Toz emisyonları
- CO₂ ve NOx gibi diğer emisyonlar
- Fosil yakıt ve hammaddelere alternatifler
- Sağlık ve güvenlik
- Sosyal güvenlik ve insan haklarıdır.

Akçansa, bu konuların sürekli geliştirilmesi ve proaktif bir paydaş iletişimi aracılığıyla rekabet avantajını artırmayı hedeflemektedir. Sürdürülebilirlik yönetimi ile yenilikçi ürünlere ve daha gelişmiş teknolojilerle geçişi kolaylaştıracaktır. Akçansa'nın temel yaklaşımı şirket değerini “Daha iyi yaparak!” yükseltmektir.

Akçansa, gerek iş uygulamalarında, gerekse sosyal sorumluluk çalışmalarında tüm paydaşlarıyla şeffaf, açık ve sürekli bir iletişim içinde bulunmayı ve itibarlı kurum statüsünü korumayı hedeflemekte ve benimsediği sürdürülebilir gelişim ve performans kültürü ilkelerini misyonunda tarif etmektedir.

MİSYONUMUZ

Sürdürülebilir iş modellerimiz, toplumsal, çevresel, etik değerlere ve yasalara bağlı kültürümüz ile

- Yenilikçi ürünler, hizmetler ve çözümler ile **müşterilerimize**,
- Üstün finansal performansımız ile **hissedarlarımıza**,
- İş sağlığı ve güvenliği öncelikli yönetim anlayışımız ve sürekli gelişim olanakları ile **çalışanlarımıza**,
- Alternatif yakıt ve hammadde kullanımı, geri kazanım süreçleri ve biyolojik çeşitliliğe verilen önem ile **çevremize**,
- Ve diğer tüm **paydaşlarımıza** değer yaratarak, toplumun yaşam kalitesini yükselten lider yapı malzemeleri şirketi olmaktır.

Akçansa'nın faaliyetlerinden doğan çevresel etkileri nasıl yönettiği ve çevrenin korunmasına yönelik olarak gerçekleştirdiği yatırımlar ile aldığı aksiyonlar, raporun yer alan Çevre Performansımız bölümünde, sosyal etkilerini yönetme şekli ile paydaşlarına yönelik olarak gerçekleştirdiği yatırımlar ve aldığı aksiyonlar, Sosyal Performansımız bölümünde yer almaktadır.

Sürdürülebilirlik Yönetimi

Akçansa'da sürdürülebilirlik, Yönetim Kurulu kademesinde dikkate alınan, stratejik hedefler koyulan ve takip edilen bir konudur.

Akçansa, sürdürülebilirlik hedeflerini Alman ortağı HeidelbergCement'in "Sürdürülebilirlik Hedefleri 2020" çalışmasından yola çıkarak belirlemiş olup hedefler Şirket'in en üst yönetim kademesi tarafından düzenli olarak takip edilmektedir. Akçansa'da sürdürülebilirlik hedeflerinin uygulanmasına yönelik tüm çalışmalar 2010 yılı başında kurulan Sürdürülebilirlik Komitesi tarafından yürütülmektedir.

İki ayda bir toplanan komite icra komitesi üyelerinden oluşan yürütme kurulu, raporör, iletişim uzmanı ve alt çalışma grubu üyelerinden meydana gelmektedir. Çalışma Grupları, stratejik konulara yönelik altı ana başlık altında yapılanmıştır.

Sürdürülebilirlik Komitesi

Sürdürülebilirlik Komitesi'nin Hedefleri

Akçansa Sürdürülebilirlik Komitesi, Şirket'in stratejik hedeflerine ve sürdürülebilirlik yaklaşımına paralel olarak aşağıdaki çerçevede faaliyetlerini yürütmektedir.

- Şirket stratejisi, politikası, standart ve hedeflerinin amaç çerçevesinde belirlenmesi,
- Uygulama aksiyonlarının takip ve koordinasyonu,
- İç ve dış iletişim politikasının belirlenmesi,
- Çevresel sürdürülebilirlik konusunda teknik yeniliklerin değerlendirilmesi ve aksiyonların başlatılıp takip edilmesi,
- Şirket'in ilgili dernek ve komitelerde aktif olarak yer almasının sağlanması,
- Yasal mevzuatın ve politik gelişmelerin takibi ve gerekli aksiyonların alınması.

Akçansa bünyesinde, Kurumsal Risk Komitesinden ayrı olarak oluşturulmuş bulunan Akçansa Sürdürülebilirlik Risk Komitesi de faaliyet göstermektedir.

Akçansa Sürdürülebilirlik Risk Komitesi;

- Kurumsal sürdürülebilirlik amaç ve hedeflerinin belirlenmesi,
- Sürdürülebilirlik performansının en iyi örneklerle karşılaştırılması ve
- 2012 itibarıyla yasalara tam uyum sağlanması konularında aktif rol oynamaktadır.

Diğer Komiteler

Sürdürülebilirlik komitesinin yanı sıra Akçansa'da iş kollarını ve öncelikli paydaşları hedefleyen aktiviteler gerçekleştiren, iç iletişimi güçlendiren, Şirket'in sürdürülebilirlik hedeflerini destekleyecek karar ve aksiyonlara imza atan komiteler de bulunmaktadır. Çalışmalarını doğrudan Genel Müdür'e raporlayan bu komitelere ilişkin özet bilgiler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Komite Adı	Paydaş	Amaç
Disiplin Kurulu	İşveren Temsilcileri ve Sendika İşyeri Temsilcileri	İş yerleri kuralları ile ilgili yönetmeliklerin uygulamak, hataları ve yanlış davranışları önlemek.
Kalite Çemberi	Üretim ve Satış ekipleri	Üretim ve Satış arasında köprü vazifesi kurmak ve kaliteye yönelik konuları düzenli olarak görüşmek.
İSG (İş Sağlığı Güvenliği) Kurulu	İSG Uzmanı, Fabrika İSG Kurulu Başkanı ve Fabrika İşletme üyeleri	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm konuları takip etmek, kararlar almak ve Yönetim sisteminin gerekliliklerini yerine getirmek.
Çevre Komitesi	Çevre Görevlisi ve Fabrika İşletme üyeleri	Yasal yükümlülükleri takip etmek ve Çevre yönetim sisteminin gerekliliklerini yerine getirmek.
Hazır Beton Blue Ocean Strateji Komitesi	HB ekibi	Pazarlamada farklılık yaratacak yeni uygulamalar geliştirmek.
Pazarlama Komitesi	Çimento, hazır beton ve fabrikaları temsil eden üyeler	Müşteriler ve satışa yönelik faaliyetler geliştirmek.
Kredi Komitesi	Finans, çimento, hazır beton satış fonksiyonları	Borç ve alacak takibi yaparak olası riskleri tespit etmek.
Sosyal Faaliyetler Komitesi	Tüm lokasyonları temsil eden üyeler	Çalışanlara yönelik çeşitli sosyal faaliyetleri düzenlemek.
Akçansa Harcı Yayın Komitesi	Tüm fonksiyonları temsil eden üyeler	Yayın içeriğini belirlemek.
Portal Komitesi	Tüm fonksiyonları temsil eden üyeler	İç iletişimin etkinleştirilmesine ve veri tabanı oluşturulmasına yönelik çalışmalarını sürdürmek.
Risk Komitesi	Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı (Finans), Kurumsal Performans ve Risk Müdürü, Risk sahipleri	Şirket'in belirlediği risk limitleri üzerinden risklerin son durumu takibi, kritik risklerle ilgili aksiyonların tanımlanması

Kurumsal Yönetim

Akçansa, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayınlanan "Kurumsal Yönetim İlkeleri"ne uyar. 1 Ocak 2009-31 Aralık 2009 dönemi Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu, Akçansa 2009 Yılı Faaliyet Raporu'nun 32 -39. sayfalarında yer almaktadır.

İç Denetim

Akçansa'da, oluşabilecek riskler karşısında Şirket'in sürdürülebilirliğine katkı sağlamak amacıyla, doğrudan Yönetim Kurulu'na raporlayan bir iç denetim bölümü oluşturulmuştur.

İç denetim bölümünün temel faaliyet konuları yolsuzluğun önlenmesi, etik olmayan ve rekabeti engelleyici davranış ve politikaların tespit edilerek ilgili yönetim birimlerine bildirilmesi ve düzenlemelere uygun olmayan davranış ve eylemlerin engellenmesi amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Belirlenen amaçlarla Akçansa'nın stratejileri doğrultusunda oluşan ana hedeflere bağlı riskler, denetim planlarıyla eşleştirilmekte ve riski temel alan denetim planları oluşturulmaktadır. Planlara uygun olarak tespit edilen aksaklıklar şirket yönetimine iletilmekte ve sorunların tatmin edici bir şekilde çözülememesi/çözülmemesi durumunda konu yönetim kuruluna raporlanmaktadır.

Denetimlerde, uluslararası iç denetim enstitüsünün hazırlamış olduğu standartlar ve rehberlik kullanılmaktadır. Akçansa iç denetim bölümü çalışanları, uluslararası organizasyonlar olan IIA (Institute of Internal Auditors) ve ISACA (Information Systems Audit and Control Association) tarafından verilen CIA ve CISA sertifikasyonlarına sahiptirler.

Kurumsal Risk Yönetimi

Akçansa'da, her riskin aynı zamanda fırsatları da beraberinde taşıdığı gerçeğiyle "sürdürülebilir büyüme"nin, risklerin etkin bir biçimde belirlenmesi, ölçülmesi ve yönetilmesi suretiyle sağlanacağı düşünülmektedir. Akçansa, misyonunun önemli bir parçası olan, "paydaşlarına değer yaratmak" için risk yönetimi konusunu önemle ele almaktadır. Bu doğrultuda Akçansa, Türkiye'nin öncü kurumlarından biri olarak güçlü risk yönetimi altyapısıyla, kurum genelinde tanımlanmış bir risk yönetimi sistemini uygulamaya devam etmektedir. Akçansa, kurumsal 2007 yılında başladığı Kurumsal Risk Yönetimi çalışmalarına 2009 ve 2010 yıllarında hız kazandırmıştır. Gelineen noktada, faaliyetlerimizde risk yönetimi prensiplerine uygun olarak hareket etmek, tüm fonksiyon yöneticileri ve çalışanlardan beklenen önemli bir performans ölçütüdür. Risklerin etkin

bir şekilde yönetilmesi ile ilgili olarak, alınması gerekli tüm aksiyonların belirlenmesi, uygulanması ve sonuçlarından, ilgili iş birimlerinin yöneticileri sorumludur. Akçansa mevcut ve potansiyel risklerini, her bir kritik riski için kritik risk göstergeleri ve limitlerini belirlemiş ve takibini yapmaktadır. Risklerin takibi günlük bazda ilgili risk sahipleri tarafından, iki ayda bir de Yönetim Kurulu Başkanı liderliğindeki Risk Komitesi toplantıları ile yapılmaktadır. Şirket geneli Risk Yönetim Faaliyetlerini yönlendirmek ve koordine üzere 2010 yılında Kurumsal Performans ve Risk Yönetimi Müdürlüğü pozisyonu oluşturulmuştur.

Entegre Yönetim Sistemi denetimleri tamamlandı.

İç denetçi belgesine sahip çalışanlar tarafından gerçekleştirilen düzenli denetimlerde, Akçansa Entegre Yönetim Sistemi'nin işleyişi ve yeni kurulan tesislerdeki adaptasyon gözden geçirilerek sistemin iyileştirilmesi konusunda gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

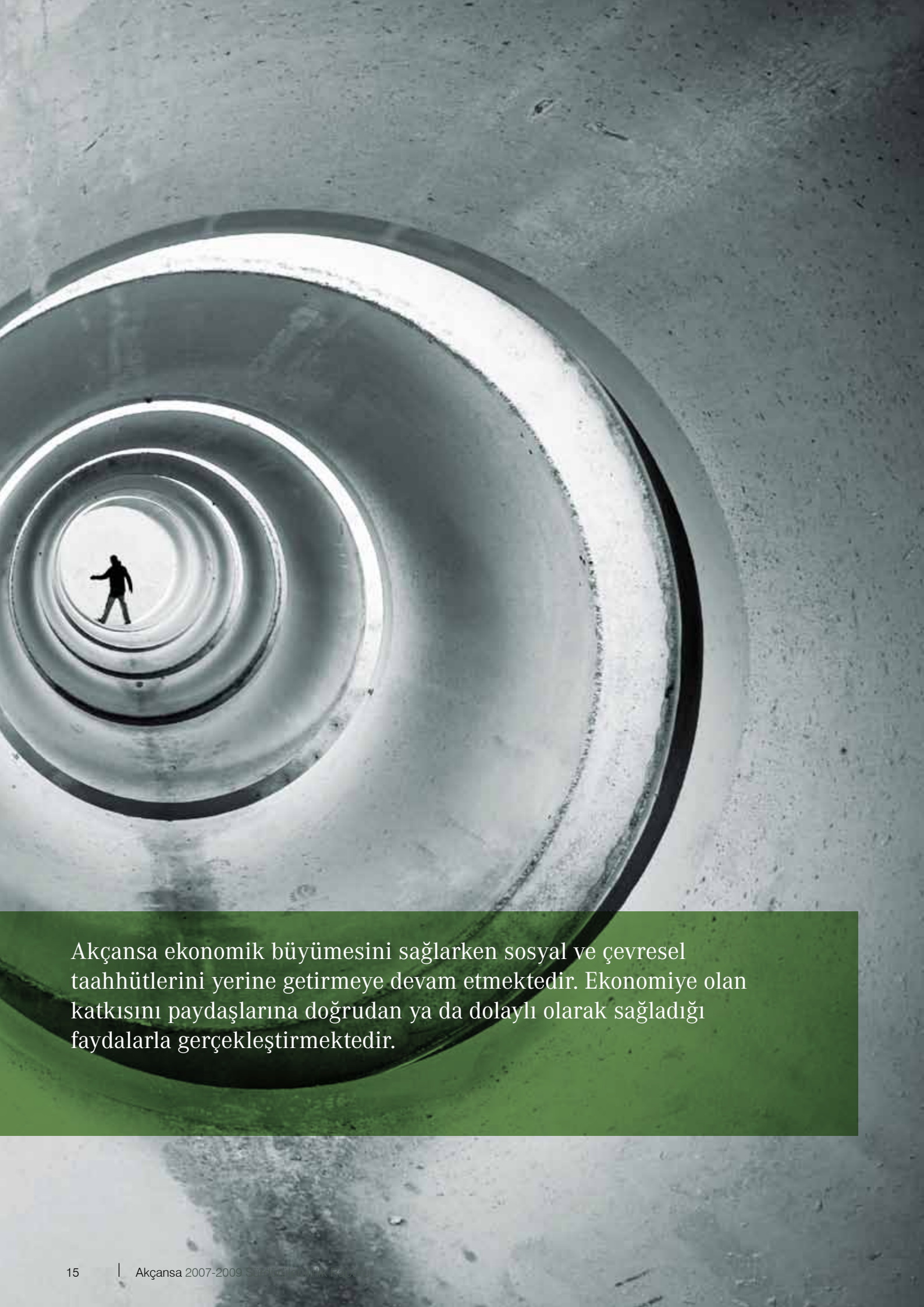
Entegre Yönetim Sistemi denetimleri, yıl içinde 33 Tesis, 5 Bölge Kalite, 7 Pazarlama – Satış, 7 Bölge Müdürlüğü, Kalite ve Optimizasyon Müdürlüğü, Teknik Müdürlük, Satın Alma ve İnsan Kaynakları ile Genel Müdür Yardımcılığı (Hazır Beton-Agrega) bölümlerinde, iç denetçi belgesine sahip çalışanlar tarafından gerçekleştirilir.

Son olarak 2009 Ekim ayında tamamlanan iç denetimlerde 116 adet Düzeltici Önleyici Faaliyet İsteği (DÖFi), QDMS (Kalite Doküman Yönetim Sistemi) ortamında açılmış ve yetkililerce aksiyon planları hazırlanarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Aynı tarih itibarıyla 155 adet müşteri şikayeti kayıt altına alınmış; çözümler sonucunda müşteriye geri bildirimler yapılarak müşteri memnuniyeti sağlanmıştır. 2009 yılı ISO 9001 - 2000 Kalite Yönetim Sistemi, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ile ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi Belge denetimleri Aralık ayı içerisinde TÜV RHEINLAND firması tarafından yapılmıştır.

Başarımızın
temelinde...

Akçansa ekonomik büyümesini sağlarken sosyal ve çevresel taahhütlerini yerine getirmeye devam etmektedir. Ekonomiye olan katkısını paydaşlarına doğrudan ya da dolaylı olarak sağladığı faydalarla gerçekleştirmektedir.

Küçülen ekonomide artan ihracat ve hazır betonda rekor satış
Küresel krizin Türkiye'ye en temel etkisi, 8 yıllık bir aradan sonra 2009 yılında gözlenen %4,7'lik ekonomik daralma olmuştur. Bu daralma içinde inşaat sektörünün payı %19,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Akçansa'nın faaliyetlerinin yoğun olduğu Marmara ve Ege bölgelerinde çimento tüketiminin ülke ortalamasının üzerinde ciddi oranlarda düşmesi sonucunda yurt içi satışlar yaklaşık %23,7 oranında gerilemiştir. Bu daralmaya rağmen gelişmekte olan bölgelerde hayata geçirilen büyük projelere bağlı olarak 2009'da Türkiye'de çimento tüketimi 42,8 milyon tona ulaşmış bulunmaktadır.

Bu zor dönemde Akçansa, işletme sermayesini en iyi şekilde yönetmiş; rekabetçi bir piyasada sürdürülebilir, yenilikçi ve müşteriye özel çözümler yaratmaya devam etmiştir. İç pazardaki daralma ihracata yönelmek suretiyle aşılmış, 2,5 milyon ton ihracat yapılmıştır. Hazır betonda ise müşteriye sunulan özel çözümler ve 4 milyon metreküpe ulaşan rekor satış hacmi ile başarılı ekonomik sonuçlara imza atılmıştır.

ÇEVREYE KATKI

Akçansa, tüm faaliyetlerinde sürdürülebilir kalkınma hedefi ile **doğanın korunmasını ve alternatif yakıt/hammadde kullanımını** sosyal sorumluluğu olarak belirlemiştir. Şirket, sürdürülebilir büyüme için kalıcı rekabet avantajı yaratmak hedefiyle alternatif yakıt kullanımına yönelik yatırımlar yapmıştır.

KAMUYA KATKI

Akçansa sosyal etkilerinin bilincinde bir kurumsal vatandaş olarak toplumsal fayda yaratmak konusundaki kararlılığını faaliyet gösterdiği bölgeleri destekleyerek ve **kamu yararına projeler** geliştirerek ortaya koymaktadır.

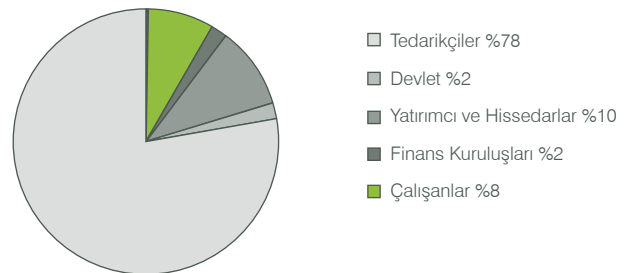
EKONOMİYE KATKI

Akçansa ekonomiye olan doğrudan katkısını, tedarikçilere yaptığı ödemeler ile devlete ödediği vergilerin yanı sıra yatırımcı, hissedar, finans kurumlarına yaptığı ödemeler ve maaşlar yoluyla gerçekleştirmektedir. Akçansa, Türkiye'nin **en yüksek vergi veren** ilk 100 şirketi içinde 2007 yılında 32., 2008 yılında 52. ve 2009 yılında 56. sırada yer almıştır.

Aşağıdaki tablo ve grafikler Akçansa'nın ekonomik etkisini net rakamlarla ortaya koymaktadır.

Yaratılan ve Dağıtılan Ekonomik Değer			
(TL)	2007	2008	2009
Yaratılan Ekonomik Değer (Net satışlar ve finansal yatırımlar ve varlıkların satışından kaynaklanan kazançlar)	708.865.392	821.072.550	717.070.844
Paydaşlara Dağıtılan Ekonomik Değer			
İşletme giderleri (Tedarikçi ödemeleri, stratejik olmayan yatırımlar, telif hakları vb.)	450.474.803	572.211.543	543.693.243
Devlete sağlanan fayda (vergi vb.)	38.772.655	25.117.242	13.751.639
Yatırımcı ve hissedarlara sağlanan faydalar (kar payı vb.)	128.168.556	124.793.953	70.002.057
Finans Kuruluşlarına sağlanan faydalar (faizler vb.)	9.240.808	19.765.237	13.494.116
Çalışanlara sağlanan faydalar (maaşlar vb.)	48.582.494	54.933.060	54.345.950
Topluma sağlanan faydalar (bağış vb.)	2.260.911	2.450.584	2.389.386
Dağıtılmayan ekonomik değer (kâr)	31.365.165	21.800.931	19.394.453

Paydaşlara Dağıtılan Ekonomik Değer

Çimento Sektörü ve Sürdürülebilirlik

Türkiye ve bölge coğrafyasının kentleşme ve yenileme ihtiyacı giderek artmaktadır. Ülkemiz 180 ülkeye ihracatıyla inşaat malzemesinde bölgesel bir güç ve üretim merkezi konumundadır.

İnşaat sanayi insanlığın uygarlık macerasında kritik bir role ve itici güce sahiptir. Bir yandan yapı ihtiyacı karşılanırken, diğer taraftan küresel ısınma, enerji verimliliği, temiz çevre ve insan sağlığının korunması gibi temel konular ön plana çıkmaktadır.

Çimento sektörünün üyeleri; Yapı Malzemesi Yönetmeliği gibi mevcut mevzuatlara ve standartlarda gerçekleşen değişikliklere ve çevre/insan sağlığını koruma amaçlı Avrupa Kimya Politikası (REACH) gibi yeni politika ve mevzuatlara uyum sağlamakla yükümlü hale gelmişlerdir. Sektör üyeleri, yarattıkları ekonomik etkilerin yanı sıra çevresel ve sosyal etkileri daha iyi anlamak ve yönetmek durumunda olduklarının farkına varmışlardır.

Ortak yaşama alanımız olan gezegenimize dair artan kaygılar, “ne yapıyor ve üretiyorsak, bunu daha az kirleterek, daha az doğal kaynak kullanarak, daha az enerji harcayarak ve daha fazla yarar sağlayarak” üretme duyarlılığının yükselmesinde büyük rol oynamaktadır.

Sürdürülebilirlik yaklaşımını, çimento sektörünün kendine has dinamikleri ışığında daha iyi anlayabilmek için sektörün temel bazı niteliklerini incelemek faydalı olacaktır.

Çimento Sektörüne Genel Bakış

Beton ve harç gibi çimentolu ürünler, insanoğlunun bugüne dek en fazla kullandığı ve gelecekte de en çok kullanacağı yapı malzemeleridir. Vazgeçilmez bir yapı malzemesi olan çimento, bir temel endüstri ve yan kollarıyla ekonomiye önemli katkıda bulunmaktadır.

Çimento sanayinin bazı temel özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

- Sermaye Yoğun: Yılda bir milyon ton çimento üreten bir fabrikanın kuruluş maliyeti yaklaşık 200 milyon TL'dir.
- Enerji Yoğun: Bir ton çimento üretmek için yaklaşık 110 kWh elektrik ve 2,5-4,0 GJ yakıt enerjisi gereklidir. Enerji, çimento sektörünün en büyük maliyet kalemidir.
- Otomasyon Yoğun: 1 mio t/yıl kapasiteli modern bir fabrikada ortalama 150 kişi çalışmaktadır.
- Nakliye yoğun: Ağır bir ürün olması nedeniyle üretim ve tüketim yerlerinin birbirine yakınlığı önemlidir. Karayolu taşımacılığı açısından 200-300 kilometrelik mesafelerin aşılmasına özen gösterilir.
- Talep yoğun: Son 25 yılda, Türkiye'nin de dahil olduğu, gelişmekte olan Avrupa ülkelerinde tüketim iki-üç kat artmıştır.

TOPLUMSAL KATKI

Akçansa'nın toplumsal yatırımları, dağıttığı toplam ekonomik değer içinde görece küçük bir paya sahip olsa da, Şirket'in faaliyetleri kapsamında ihtiyaç duyduğu nakliyeler, hammadde istihracı, kamyon ve araç bakımları, montaj vb. ihtiyaçlarını karşılama sürecinde doğrudan istihdam ettiği personeli dışında, çok sayıda bireyin ve dolayısıyla ailelerinin geçimlerine katkıda bulunmaktadır.

Üretilen bu değer, Akçansa'nın tedarikçileri vasıtasıyla topluma yarattığı dolaylı katkı alanının içinde yer almaktadır.

Akçansa çalışanları adına Bireysel Emeklilik Sistemi'ne katkıda bulunmaktadır.

Akçansa, öncelikli paydaşları olan çalışanlarına maaşlarının yanı sıra yan haklar ve fırsatlar sağlamaktadır.

Akçansa, çalışanlarına sağladığı yan haklara ek olarak, ekonomik etkisi en yüksek katkı Bireysel Emeklilik Sistemine bağlı çalışanlarına sunduğu destekle ortaya koymaktadır.

BES'e Yapılan Katkı			
(TL)	2007	2008	2009
Bireysel Emeklilik Sistemi'ne (BES) yapılan katkı	316.597	344.923	336.442

Akçansa, BES kapsamındaki çalışanlarının aylık brüt ücreti üzerinden %3 oranında katkıda bulunmaktadır. Bu katkının gerçekleştirilmesi için, çalışanların kendi brüt ücretlerinin minimum %3'ü oranındaki katkı payını BES'e yatırmaları gerekmektedir. Bu oranın üstündeki ödemeler, çalışanların kendi tercihine bırakılmıştır. Akçansa, BES poliçelerini, bir Sabancı Grup şirketi olan Avivasa'dan almaktadır. Akçansa sağladığı bu destek ile personelinin emeklilik planına katkıda bulunmayı ve çalışan bağlılığını güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Akçansa, HC Trading aracılığıyla gerçekleştirdiği doğrudan ihracat ile de ekonomik etki yaratmaktadır. Türkiye’de uygulamada bulunan ihracat teşvik sistemleri, Akçansa’nın faydalandığı avantaj alanlarını oluşturmaktadır.

Akçansa’nın ihracat faaliyetleri bu raporun kapsamında yer almamakla beraber, ihracat kredileri hakkındaki bilgiler, ekonomik performans kategorisinde GRI EC4 göstergesi altında raporlanmıştır. Bu doğrultuda, Akçansa’nın faydalandığı ihracata yönelik vergi indirimleri ve avantajların tamamı aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

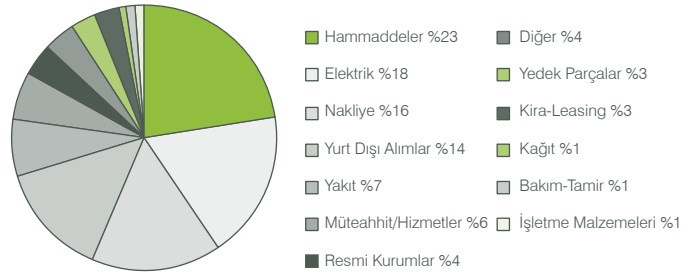
Devletten alınan finansal yardımlar	2007	2008	2009
Vergi indirimleri	Yok	41.414.646 TL oranındaki doğrudan ihracat satışı sonucunda kurumlar vergisi üzerinden 207.073 TL’lik vergi indirimi alınmıştır.	103.546.154 TL oranındaki doğrudan ihracat satışı sonucunda kurumlar vergisi üzerinden 519.738 TL’lik vergi indirimi alınmıştır.
İhracat Kredileri	Farklı bankalardan kullanılan toplam 40 milyon TL’lik ihracat taahhütlü kredi sonucunda 82.632 TL’lik banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) avantajı elde edilmiştir.	Farklı bankalardan kullanılan toplam 25 milyon TL’lik ihracat taahhütlü kredi sonucunda 33.973 TL’lik banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) avantajı sağlanmıştır.	Farklı bankalardan kullanılan toplam 75 milyon TL’lik ihracat taahhütlü kredi sonucunda 275.618 TL’lik banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV) avantajı elde edilmiştir.

Tedarikçilere Yapılan Katkılar

Akçansa hammaddeden elektriğe, temizlik hizmetlerinden yiyecek içecek ihtiyacına kadar pek çok sektörde faaliyet gösteren tedarikçi ile işbirliği içindedir.

Aşağıdaki grafikte Akçansa’nın gerçekleştirdiği tedarikçi harcamalarıyla hangi sektörlere ekonomik katkı yarattığı görülmektedir.

Tedarikçilere Dağıtılan Ekonomik Değer (2009)

Akçansa’nın karşıladığı farklı ihtiyaçlarının toplam tedarik içindeki yüzdesel dökümü yukarıdaki grafikte verilmiştir. Hammaddeler, elektrik ve nakliye Akçansa’nın en önemli gider kalemleridir. Grafikte diğer başlığı altında toplanmış bulunan küçük harcamalar, sarf malzemeleri, sigorta, inşaat ve bilişim teknolojileri malzemelerini içermektedir.

Yerel ekonomiye destek.

Sabancı Holding’in ortak satınalma grubu, tüm bağlı şirketler için yemek, temizlik, personel servisi ve güvenlik konularında toplu satın almalar gerçekleştirmektedir.

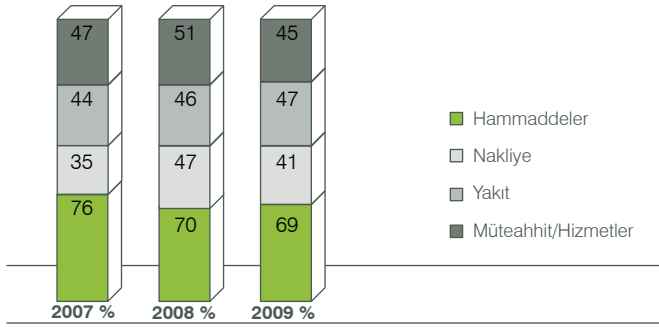
Akçansa, operasyonlarının bulunduğu bölgelerde kalite, standart ve fiyat avantajını gözeterek, yerel tedarikçileri tercih etmektedir. Bu politika yöre halkı ile daha güçlü ilişkiler kurulmasına imkan sunmaktadır.

Örnek olarak Büyükçekmece, Çanakkale ve Ladik fabrikalarının nakliyelerinde bölgedeki yerel taşıma kooperatifleri kullanılmakta; liman ve terminallerindeki yükleme-boşaltma faaliyetinin tamamı yerel tedarikçilerden karşılanmaktadır. İş fırsatlarının daha kısıtlı olduğu Ladik fabrikasının bulunduğu yörede güvenlik, taşıma, yemek ve temizlik konularında tamamen yerel tedarikçilerle çalışılmaktadır. Çanakkale fabrikasında ise güvenlik hizmetlerinde yerel çalışanlar tercih edilmektedir.

Yörede ihtiyaçları karşılayacak kapasitede ve kalitede kaynak olmaması veya maliyet yüksekliği gibi durumlarda, Akçansa kendisine en yakın diğer tedarikçilerden alım gerçekleştirmektedir.

Akçansa'nın en büyük tedarik harcamalarını oluşturan "hammadeler, nakliye, yakıt ve müteahhit/hizmetler" kalemlerinin içinde yerel tedarikçilere yapılan ödemeler önemli yer tutmaktadır. 2007-2009 döneminde, Akçansa'nın yerel olarak karşıladığı ihtiyaçlarının toplam yerel tedarik içindeki yüzdesel dökümü aşağıdaki grafikte verilmiştir. Akçansa 2009'da satın aldığı hammaddelerin %69'unu, nakliye hizmetlerinin %41'ini, yakıt ihtiyacının %47'sini ve müteahhit hizmetlerinin %45'ini yerel tedarikçilerden temin etmiştir.

Yerel Tedarikçi Harcamaları Oranları

Sürdürülebilirlik Çerçevesindeki Önemli Yatırımlar

Çimento Operasyonları Yatırımları

Akçansa'nın 2009 yılında gerçekleştirdiği modernizasyon ve çevre yatırımlarının toplamı 6,2 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Diğer taraftan 2011 yılının sonunda tamamlanması öngörülen projeler kapsamında atık ısı geri kazanımı yöntemiyle elektrik üretimi projesine 37,8 milyon TL tutarında yatırım yapılacaktır.

Yürütülmekte olan bir diğer proje kapsamında Çanakkale 1'nci Klinker üretim hattının Farın/Fırın elektrofiltrelerinin torbalı filtreye dönüşümünün 2011 sonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir. Benzer şekilde Büyükçekmece fabrikasındaki Katkı Değirmeni ve Döner Fırınlar Elektrofiltrelerinin de torbalı filtreye dönüşüm yatırımları planlanmış bulunmaktadır.

Akçansa, Çanakkale Fabrikası'nın atık baca gazları ısısının geri kazanımı yolu ile enerji üretecek Elektrik Enerjisi Santrali'nin lisansını, 6 Kasım 2008 tarihinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan almıştır. Projenin Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'ne müracaatı uygun görülerek, 22 Aralık 2008 tarihinde Teşvik Belgesi alınmış; Atık Isı Geri Kazanımı Enerji Santrali Projesi'nin tasarım ve mühendislik çalışmaları başlatılmıştır.

Çevreye duyarlı yatırımlar kapsamında Büyükçekmece Fabrikası'nın 3 ve 4 nolu çimento değirmeni sistemlerindeki elektrofiltrelerin torbalı tip filtreye dönüştürülmesi projesi ihalesini tamamlamıştır. Projenin 2010 yılının ilk yarısında tamamlanarak devreye alınması planlanmıştır.

Büyükçekmece fabrikasında Çevre ve Kalite Laboratuvarı (AFR Laboratuvarı) oluşturulmuş, ISO 17025 Laboratuvar Yönetim Sistemi kurulmuştur. Diğer taraftan laboratuvarın Çevre Bakanlığı ve TÜRKAK tarafından akredite edilme süreci tamamlanmıştır.

Yukarıda özetlenen yatırımların, Akçansa'nın çevresel etkilerini azaltmaya yönelik detaylarına Çevresel Performansımız bölümünde yer verilmiştir.

Hazır Beton Operasyonları Yatırımları

2009 yılında yüksek binalar için dökümü kolaylaştıran mekanik, hidrolik dağıtıcılar ile proje tesis kurulumları yatırımlarına ek olarak olumlu çevresel etkiler yaratan yatırımlar da gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamdaki toplam yatırım harcaması 8,5 milyon TL olmuştur.

Geri Dönüşüm Sistemleri

Mahmutbey, Yeni Bosna, Esenyurt, Kemberburgaz tesislerindeki arıtma havuzlarında iyileştirme çalışmaları yapılmıştır. 2009 yılında açılan Halkalı, Acıbadem, Karabük, Ataşehir-II, Gümüldür, Aliğa tesislerine arıtma havuzları kurularak, tesis atık suları tekrar üretime kazandırılmaya başlanmış ve atık uzaklaştırma maliyetinden tasarruf sağlanmıştır.

Tozsuzlaştırma Çalışmaları

Samandıra tesisinde pulvarize yağmurlama sistemi kurulmuş; tozumanın önüne geçilerek tesisin toz emisyon değeri düşürülmüştür. Aynı sistem sıcak havalarda agrega soğutma sistemi olarak da kullanılabilir.

Yenilikçi Projeler

2009 yılında Betonsa'da çalışan öneri sistemine gelen fikirler sonucunda üç yeni proje daha hayata geçirilmiştir: Yakıt Tasarruf Sistemi, Boom Emniyet Sistemi, Sıcaklık ve Tank Seviye Sistemi.

Bu yatırımlara yönelik detaylar; raporun ilgili bölümlerinde yer almaktadır.

Akçansa'nın 2007-2009 yıllarını içeren tüm finansal sonuçlarına http://www.akcansa.com.tr/images/content/img/faaliyet_rap/AkcansaFaaliyetRaporu2009TR.pdf adresindeki 2009 faaliyet raporundan ulaşılabilir.

Yarattığımız değerin
temelinde...

Akçansa paydaşlarının sürdürülebilirlikle ilgili fikir ve önerilerini düzenli olarak takip edebileceği iletişim platformları yaratmaktadır. Aldığı her aksiyonun Şirket'in stratejik hedeflerinin yanı sıra paydaş beklentilerine de hizmet etmesine önem vermektedir.

Paydaşlarımızla Diyalogumuz

Öncelikli Paydaşlar

Akçansa Sürdürülebilirlik Komitesi, raporun içeriğine yönelik stratejik sürdürülebilirlik konularının öne çıktığı "paydaş iletişimini", 2010 yılında gerçekleştirmiştir. Bu iletişim çalışmaları, 1 bayi anketi, 1 çalışan anketi, 3 çimento fabrikasında tüm fonksiyonlardan çalışanların katıldığı eğitim ve çalıştaylar, genel merkezde üst yönetimle yapılan çalıştaylar ve sivil toplum kuruluşları ile yapılan birebir görüşmeler şeklinde hayata geçirilmiştir.

Bu çalışmalar sonucunda, Akçansa'nın; ekonomik, sosyal ve çevresel etkileşimleri göz önünde bulundurularak belirlenen paydaşlarının listesi aşağıda sunulmuştur.

Öncelikli paydaşlara iletişim kanalları

Akçansa sürdürülebilirlik çerçevesinde en fazla etkileşim içinde olduğu paydaşlarını belirlemiş ve onların endişe ve ihtiyaçlarını düzenli olarak şirket ile paylaşabilecekleri kanallar oluşturmuştur. Bu bölümde öncelikle, ilk 3 anahtar paydaş olan "çalışanlar (ve aileleri), hissedarlar ve bayilere/ müşterilere" yönelik raporlama döneminde gerçekleşen diyalog platformlarına yer verilmiştir.

2010 yılında raporun hazırlanması sırasında, stratejik öneme sahip sürdürülebilirlik konularını belirlemeye yönelik yapılan iletişim çalışmaları bu raporda Stratejik Konuların Belirlenmesi başlığı altında yer almaktadır.

Çalışanlar

Ana Hissedarlar

Bayiler

Çalışan Aileleri

Azınlık Hissedarlar

Ürünlerin Son Kullanıcıları

Tedarikçiler

Sektör Üyeleri

Yerel Halk

Yerel Yönetimler

Merkezi Yönetim

Üniversiteler ve Akademisyenler

Sivil Toplum Kuruluşları

Fikir Liderleri

Medya

Aşağıdaki tablo, Akçansa'nın raporlama döneminde anahtar paydaşlarıyla iletişimde kullandığı iletişim platformlarını ve kapsamlarını sunmaktadır. Bunlara ek olarak Akçansa,

çalışanlarının sosyalleşmelerini sağlayan piknik, iftar yemekleri ve özel gün aktivitelerini düzenli olarak organize etmektedir.

Paydaş Grubu	İletişim Platformları	İletişim Sıklığı	Paydaş Sayısı
Çalışanlar	İletişim Toplantıları	Yılda 1 kez	Tüm çalışanlar - 1.000 üzeri
	Yönetim Toplantıları	Yılda 2 kez	Müdür ve üstü 60-70 kişi
	Fonksiyon bazında toplantılar	Aylık	Tüm ilgili çalışanlar
Çalışanlar ve Aileleri	Sosyal Faaliyetler Komitesi Etkinlikleri	Yılda 2 kez	Tüm çalışanlar - 1.000 üzeri
	Çevre günü	Yılda 1 kez	Tüm çalışanlar - 1.000 üzeri
Ana hissedarlar	Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Toplantıları	Yılda 4 kez	Tüm hissedarlara açık
Azınlık hissedarlar	Genel Kurul ve birebir görüşmeler	Genel Kurul yılda 1 kez, birebir görüşmeler talep üzerine	Tüm hissedarlara açık
Bayiler	Yurtdışı Bayi Toplantısı	Yılda 1 kez	150-200 kişi
	Bayi toplantısı	Yılda 1 kez	100-150 kişi
Tedarikçiler	Etik değerler bilgilendirme toplantısı	Yılda 2 kez	150-200 kişi
Yerel Yönetimler	Festival sponsorluğu, iftar yemeği ve piknik	Yılda birkaç kez	Tüm ilgili yerel yöneticiler

ÇALIŞANLARIMIZLA DİYALOĞUMUZ

Akçansa yönetimi gerek çalışanları ile iletişimini gerekse çalışanlar arasındaki iletişimi güçlendirmek adına şirket içinde ve dışında pek çok platform oluşturmuştur.

Şirket hedefleri, sonuçları, yönetsel kararlar, çalışma hayatı ile ilgili değişimler yazılı ve sözlü olarak çalışanlarla düzenli şekilde paylaşılmaktadır.

Akçansa'nın "açık kapı politikası", tüm çalışanların her seviyedeki yönetici ile doğrudan iletişim kurmasına imkan tanımaktadır.

Akçansa'nın farklı bölgelerinde günlük, haftalık, aylık, 4 aylık, 6 aylık ve yıllık rutinlerde yapılan ve ilgili bölümlerin ekip ve yöneticilerini üst yönetim ile buluşturan 50'nin üzerinde farklı toplantı; fikir ve önerilerin rahatça paylaşıldığı ortamlar sunmaktadır.

Tüm bu iletişim platformları ve uygulamalar çalışanların yönetime katılımını sağlamaktadır. Elektronik posta, duyuru panoları ve portal etkin olarak kullanılan iletişim araçlarını oluşturmaktadır. Bu platformların bazıları düzenli uygulama ve alınan olumlu geribildirimler sonucunda iletişim markalarına dönüştürülmüştür. Tüm çalışanların katılımı ile yılda 1 defa yapılan İletişim Toplantısı bunların başında gelmektedir.

Akçansa Öneri Sistemi ve Akçansa Ödüllendirme Sistemi çalışanların, Şirket'in sürdürülebilirlikle ilgili hedefler belirlemesine ve aksiyon almasına yardımcı olmalarını sağlamaktadır.

İletişim Toplantısı

Akçansa'da her yıl Aralık ayında tüm çalışanların katılımıyla gerçekleştirilen İletişim Toplantısı, çalışanlardan gelen istek ve önerilerin paylaşıldığı önemli bir toplantıdır.

2008 ve 2009 yıllarındaki toplantılarda gelen öneri ve talepler üzerine Şirket'in sürdürülebilirlik anlayışını ortaya koyduğu çeşitli aksiyonlar hayata geçirilmiştir. Bunlardan bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Talep	Aksiyon	Sağlanan etki
Ladik Fabrikasının bulunduğu yörenin uzun ve soğuk kış mevsimi yaşaması ve kömürle ısınma maliyetlerindeki yükseklik sebebiyle uygun kömür alımı konusunda yardım talep edilmiştir.	Kömür tedarikçileri ile sendika temsilcileri arasında yapılan görüşmeler sonucunda toplu kömür alımına gidilmiş; çalışanlar için daha ucuz ve taksitli alışveriş imkanı sağlanmıştır.	Sosyal ve ekonomik
45 kişilik teknisyen grubu, BES-Bireysel Emeklilik Sistemi ve yatarak tedavi içeren özel sağlık sigortası kapsamına alınma talebini iletmıştır.	2009 başından itibaren başlatılan bu girişimle Şirket'e özel bir talep gelmediği halde teknisyenlere ek olarak hazır beton operasyonlarında görevli 112 kişi de yatarak tedavi özel sigorta kapsamına alınmıştır.	Sosyal
Genel Müdürlük çalışanları, ofis mekanlarındaki halı kaplamanın toza yol açtığını ve bu durumun sağlık koşullarını olumsuz etkilediğini bildirmişlerdir.	Ofis zeminini parke ile kaplanmıştır.	Sosyal
Çalışanlar eğitime artan oranda destek talebinde bulunmuştur.	Yönetici yüksek lisans (Executive MBA) programlarına devam etmek ve yabancı dil seviyesini geliştirmek isteyen personelin eğitim masraflarının (yurt içi ve yurt dışı) en az yarısı Akçansa tarafından karşılanmaya başlanmıştır.	Sosyal ve ekonomik

Hayata geçirilen bu ve benzeri uygulamalar, şirket bünyesinde fırsat eşitliğini koruyacak şekilde, yönetmeliklerle düzenlenmiştir.

Öneri Sistemi

Akçansa Öneri Sistemi, çalışanların yenilikçi fikirleri ile Şirket'i ileriye taşımaya ve rekabet gücünü artırmaya hedefleyen 2005 yılında hayata geçirilmiş bir uygulamadır. Uygulama kapsamında Sistem'e her yıl binlerce öneri iletilmektedir.

Çalışanların katılımını her yönüyle destekleyen ve ödüllendiren sistem, aynı zamanda Akçansa'nın sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmasında önemli rol oynayan, güçlü bir iletişim kanalı haline gelmiştir. Sistem kapsamında aylık bazda incelenip değerlendirilen öneriler, aylık olarak ödüllendirilmektedir.

Sisteme 1.767 önerinin ulaştığı 2009 yılında, öneri sayısında önceki yıla oranla %40 artış gerçekleşmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda önerilerden 1.280 adedi uygulanmaya değer bulunmuştur.

Akçansa'da her 100 çalışan önerisinden 73'ünün Şirket'in stratejik hedeflerini destekler nitelikte olduğuna karar verilmiş; uygulanabilir bulunan 33 öneriden 13'ü tamamlanarak hayata geçirilmiştir.

Akçansa'nın farklı bölgelerinden gelen ve uygulamaya alınan önerilerin sürdürülebilirlik çerçevesinde gruplanmış konu başlıkları sayfa 25'teki tabloda yer almaktadır.

Uygulamaya alınan toplam öneri sayısının %13'ü çevresel, %18'i ekonomik, %40'ı ise sosyal etkilere yönelik konuları kapsamıştır. Akçansa'nın bu başlıklara yönelik aldığı aksiyonlar bu raporun 16., 32. ve 48. sayfalarında yer alan Ekonomik Performansımız, Çevre Performansımız ve Sosyal Performansımız bölümlerinde yer almaktadır.

Uygulamaya Alınan Önerilerin Konu Dağılımı (2005-2009)

Çevresel etkilere yönelik öneriler (%13)

Çevresel iyileştirme ve geliştirme

Enerji/yakıt tasarrufu

Hammadde/malzeme tasarrufu

Ekonomik etkilere yönelik öneriler (%18)

Hata ve fire oranlarının azaltılması

Maliyet azaltma/Tasarruf sağlama

Kapasite ve verimlilik artırımı

Sosyal etkilere yönelik öneriler (%40)

İş sağlığı ve güvenliği, ucuz atlatma, tehlike bildiri

Bilgi akışının hızlandırılması, şirket içi/dışı iletişimin güçlendirilmesi

Müşteri memnuniyeti artırma

Çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve memnuniyet artırıcı etkinlikler

Diğer (%29)

Makine-ekipman, araç-gereç iyileştirme/geliştirme

Süreç/yöntem geliştirme, iş basitleştirme

Yeni teknoloji ve geliştirme

2005-2009 dönemi toplam öneri sayısı 3.490

Ödüllendirme Sistemi

Akçansa Ödüllendirme Sistemi, ekip çalışmasını ve performansını ödüllendirmeyi hedefler.

Akçansa 2008 yılından bu yana her yıl ikisi satış kategorisinde olmak üzere farklı kategorilerde, çalışanlardan oluşan ekipleri ya da fabrikaları ödüllendirmektedir. Başarılı olan ekipler, yıl sonunda yapılan geleneksel İletişim Toplantısı'nda açıklanmaktadır.

Farklı kategorilerde verilen ödüller, Akçansa'yı sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada destekleyecek içerik ve niteliktedir.

Ödüllere yönelik bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Ödül Kategorisi	Amaç	Ekipler
En Verimli Üretim Hattı Ödülü	Kontrol edilebilir arıza duruşlarını azaltmak ve maksimum kapasiteye ulaşmak	Klinker Üretim Hatları
En Verimli Bakım Ekibi Ödülü	Kapasiteyi en etkin şekilde kullanarak verimliliği artırmak	Makine Bakım Şeflikleri Enerji Bakım Şeflikleri
İş Sağlığı ve Güvenliği Ödülü	İş güvenliğini artırıp güçlendirerek riskleri minimuma indirmek ve maddi, manevi kayıpları önlemek	Fabrika Çalışanları
Yılın Hazır Beton Tesisi "Entegre Yönetim Sistemi" Performans Ödülü	Tesislerde Entegre Yönetim sistemi gerekliliklerini uygulamada sürekli gelişim sağlayarak Akçansa'nın stratejilerine hizmet etmek	Hazır Beton Tesisleri

Altın Yaka Ödülleri

Sabancı Topluluğu'nda bulunan şirket ve çalışanların başarılarını teşvik etmek, iyi uygulamaların karşılıklı paylaşılması ve topluluğun gelişimini desteklemek amacıyla her yıl Sabancı Altın Yaka Ödülleri verilmektedir. Mükemmellik, Bireysel Performans Yönetimi, İşletme Sermayesi Yönetimi, Yalın 6 Sigma, İnovasyon ve Başarıya Katkı olmak üzere ödüller altı kategoride dağıtılmaktadır.

HİSSEDARLARIMIZLA DİYALOĞUMUZ

Akçansa'da ana ve azınlık hissedarların talep ve fikirlerini paylaşma fırsatı bulunduğu iki iletişim kanalı bulunmaktadır: Genel Kurul ve Hissedar İlişkileri Bölümü.

Genel Kurul

Türk Ticaret Kanunu gereği ve şirket esas mukavelesi kapsamında yılın ilk üç ayında Genel Kurul yapılır. Bu toplantıya azınlık hissedarları da davetlidir.

Hissedar İlişkileri Bölümü

Akçansa bünyesinde mali işler fonksiyonuna bağlı olarak faaliyet gösteren Bölüm, azınlık hissedarların fikir, öneri ve taleplerini doğrudan Şirket'e iletebilecekleri önemli bir kanaldır.

BAYI VE MÜŞTERİLERİMİZLE DİYALOĞUMUZ

Pazar odaklı ve çözüm yaratan bir yaklaşımı benimseyen Akçansa, pazarlama stratejileri ve farklılaşan ürün portföyü ile sektöründe fark yaratmaktadır. Maksimum müşteri memnuniyeti sağlamak amacıyla müşteriler, yerlerinde ziyaret edilmekte ve kendilerine teknik açıdan her türlü destek en üst düzeyde sunulmaktadır. Müşteri şikayetlerinin giderilmesi ve geri bildirim süresinin kısa olması Akçansa müşteri ilişkileri politikasının temelini oluşturmaktadır.

Akçansa, profesyonel araştırma şirketleri ile işbirliğine giderek, 2 yılda bir müşteri memnuniyetini ölçmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmekte; geribildirimler doğrultusunda satış, pazarlama ve iş geliştirme stratejilerini düzenli olarak geliştirmektedir.

Raporlama dönemi içinde 2006 ve 2008 yıllarında müşteri memnuniyeti ve bağlılığı araştırması yapılmıştır. Araştırma sonuçları 2006'da %75 bağlılık oranına işaret ederken bu oran 2008'de tüm müşterilerde ortalama %88'e yükselmiştir.

Akçansa'da kalite, sevkiyat, İSG veya çevrenin korunması konuları ile ilgili her türlü müşteri şikayeti, Şirket'e ulaştığı anda QDMS sistemine girilmekte; şikayetlerin çözüm süreci ile ilgili tüm aşamalar kayıt altına alınmaktadır.

Şikayet sahibinin yerinde derhal inceleme ve değerlendirme çalışması yapılmakta, müşteri mağduriyeti veya bilgilendirme ihtiyacı varsa giderilmektedir. Şikayetin tekrarlamaması için sistematik aksiyonlar alınmaktadır.

Aylık müdürler toplantılarında bölgelerin girdiği müşteri şikayeti sayısı ve içeriği görüşülerek sistemin ve çözümlerin takibi gerçekleştirilmektedir.

Akçansa'nın hedefi şikayetlerin tamamının kayıt altına alınması ve müşteriye eksiksiz geri bildirimde bulunulmasıdır.

Çalışanlar ve Bayiler Beyin Fırtınasında Buluştu

Kuzey Marmara Bölge Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen bir çalıştay ile Akçansa çimento çalışanları ve bölge bayileri bir araya gelmiştir.

17 Ekim 2009'da Büyükçekmece fabrikasında gerçekleşen çalışmaya çimento satış pazarlama genel müdür yardımcısı ve fabrika müdürü başta olmak üzere; satış, üretim, Ar-Ge kalite müdürleri ve torbalı çimento bayileri satış ekiplerinden oluşan toplam 27 kişi katılmıştır.

"Torbalı Çimento Pazarında Akçansa" konulu swot analizi ve "Siz Olsaydınız Neleri Değiştirirdiniz?" konulu tartışmaların gerçekleştirildiği bu çalıştayda müşteriler açısından nelerin değişime ve gelişime açık olduğu sorularına yanıt aranmıştır. Analiz sonuçları ve geliştirilen aksiyon planları icra komitesiyle paylaşılarak yönetime sunulmuştur.

Ürün Sorumluluğu

Akçansa'nın bütün ürün ve hizmetleri, üretim, nakliye ve kullanım süreçlerinde sağlık ve güvenlik etkilerine göre değerlendirilmektedir. Kullanıcıların ürünü uygun, güvenli kullanması ve deneyimlerini sürekli artırması doğrultusunda, Akçansa ürünleri uluslararası ve ulusal standartlara göre etiketlenilmektedir.

Ürün Kalite Raporları ve Malzeme Güvenlik Raporları, bütün ürünleri kapsayacak şekilde Akçansa tarafından müşterilere sağlanmaktadır.

Torbalı çimento ile ilgili kullanım ve güvenlik bilgileri, torbaların üzerinde bulunmaktadır. Dökme çimento hakkındaki tüm raporlar ise müşterilere teslimat ile birlikte ve en kısa zamanda ulaştırılmaktadır.

Akçansa, pazarlama faaliyetleri kapsamında ilgili bütün kanunlarda, mevzuatlarda ve standartlarda meydana gelen gelişmeleri yakından takip etmektedir. Üretim kanunlarına ve standartlara uygun olarak gerçekleştirilmekte; üretim-pazarlama döngüsünün her aşamasında ürünler sağlık ve güvenlik değerlendirmelerinden geçirilerek son kullanıcıya ulaştırılmaktadır.

Betonsa'da üretilen tüm betonlar TS EN 206 – 1 standardına uygun olarak üretilip müşteriye sunulmaktadır. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazır beton tesisleri için hazırlanmış ve yürürlüğe koyulmuş bulunan G İşareti Yönetmeliği kapsamında, Betonsa'nın tüm hazır beton tesisleri akredite kuruluşlar tarafından yılda 1 kez sistem ve 3 kez habersiz ürün denetiminden geçirilmektedir.

STRATEJİK KONULARIN BELİRLENMESİ

Akçansa Sürdürülebilirlik Komitesi, 2010 yılında bu raporun hazırlanması çalışmalarını kapsamında stratejik öneme sahip sürdürülebilirlik konularını belirlemeye yönelik iletişim çalışmalarını, öncelikli paydaşların başında yer alan

- çalışanlar
- bayiler
- üst yönetimin talebiyle sivil toplum kuruluşları

nezdinde gerçekleştirmiştir.

Akçansa'nın hedefi ileride yayınlacağı sürdürülebilirlik raporlarında daha geniş bir paydaş grubuna ulaşmaktır.

Çalışanlarımız-Sürdürülebilirlik Anketi

İlk sürdürülebilirlik raporu kapsamında çalışanların Şirket'in performansına yönelik fikirlerini almak, sürdürülebilirlik çerçevesindeki endişelerini anlamak ve bilinç yaratmak hedefiyle elektronik ortamda tüm çalışanlara açık bir iç iletişim anketi gerçekleştirilmiştir.

Sosyal Etkilere Yönelik Sorular

Akçansa'nın "İş Sağlığı ve Güvenliği" konusuna verdiği önem ve aldığı önlemleri çalışanlar %85 oranında yeterli görürken, Akçansa çalışanlarının çevrenin korunması, iş güvenliği sağlama ve işçi sağlığını gözetme' konusuna gösterdiği uyum ve hassasiyeti %75 oranında yeterli bulmuşlardır.

Üretim noktalarında görevli çalışanların maruz kalabileceği, iş ortamından kaynaklanabilecek ve Akçansa'nın aksiyon alması gereken olası hastalıkları, katılımcıların %65'i toz emisyonlarından kaynaklanabilecek hastalıklar; %51'i gürültüden kaynaklanabilecek hastalıklar; %37'si ise gaz emisyonlarından kaynaklanabilecek hastalıklar olarak tarif etmişlerdir.

Çalışanları, Akçansa'nın fabrika ve tesislerinin bulunduğu yörelerde desteklemesini beklediği olası yerel ihtiyaçları önem sırasına göre;

1. Çevreye yönelik yapılan kamusal çalışmalara destek
2. Altyapı çalışmalarına yönelik yerel yönetimlere destek
3. Çevrenin korunması içerikli eğitime destek
4. Yerel halka tesislerde iş imkanı yaratılması olarak sıralamışlardır.

Çevresel Etkilere Yönelik Sorular

Çalışanlar, Akçansa'nın faaliyet gösterdiği bölgelerde karşılaşılan ve Şirket'in de (az ya da çok) sorumlu olduğunu düşündükleri çevre sorunlarının

- %73 oranında hava kirliliği (toz)
- %32 oranında görüntü kirliliği
- %27 oranında su ve toprak kirliliği (sızıntı) olduğunu belirtmişlerdir.

Ankete katılan çalışanların %85'i, Akçansa'nın yeşil yapı pazarında etkin olacak, çevre dostu ürünler geliştirmesinin gereğini vurgulamışlardır.

Akçansa'nın 2012-2020 Sürdürülebilirlik Hedefleri'nin bir bölümü anket çalışmalarının sonuçlarından faydalanılarak belirlenmiştir. İlgili aksiyonlar bir sonraki raporlama döneminde paylaşılacaktır.

Çalışanlarımız-Fabrika Çalıştayları

Akçansa Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirlik anketine ek olarak 2010 yılı Temmuz ayında üç çimento fabrikasının bulunduğu Büyükçekmece-İstanbul, Çanakkale ve Ladik-Samsun'da tüm çalışanların davet edildiği 'Sürdürülebilirliğe Yolculuk: Bireysel Sorumluluklardan Kurumsal Sorumluluklara' başlıklı bir eğitim çalışması düzenlemiştir. Bu eğitim çalışmasının sonrasında, farklı iş kolu ve fonksiyonlarda görev yapan yöneticilerin katılımıyla 'Strateji Çalıştayları' yapılmıştır.

Bu çalıştaylarda Şirket'in paydaşları belirlenerek, her bir paydaş grubu üzerinde Akçansa'nın faaliyetlerinden kaynaklanan sosyal ve çevresel etkiler tartışılmış; stratejik konu başlıkları belirlenmiş ve belli kriterler çerçevesinde her bir konunun Akçansa ve anahtar paydaşlar açısından önceliği belirlenmiştir.

Bayilerimiz-Sürdürülebilirlik Anketi

Akçansa her yıl yaptığı bayi iletişim toplantısını 2010 yılında Dubai'de gerçekleştirmiştir.

Toplam 58 bayi temsilcisinin katıldığı toplantıda bayilerinin algısında Akçansa'nın sürdürülebilirlik performansını ölçmek ve anlamak amacıyla bir anket düzenlenmiştir.

Anket sonuçlarına göre, bayilerin

- %95'i Akçansa'nın ekonomik performansını,
- %72'si sosyal performansını
- %86'sı çevresel performansını güçlü gördüklerini ifade etmişlerdir.

Aynı anket kapsamında katılımcılar, Akçansa'nın güçlü yönlerini aşağıdaki gibi işaret etmişlerdir.

- mali gücü,
- pazardaki coğrafi konumu ve tecrübesi,
- güçlü bayi ağı,
- ürün kalitesi,
- güvenilirliği ve marka gücünün yanı sıra çevresel ve sosyal sorumluluklarının bilincinde olması.

Bayilerin %74'ü, Akçansa'nın bayi ilişkilerinin güçlü olduğunu belirtmelerine rağmen, geliştirilmesi gereken yönlerin başında bayilerle iletişim, bayiler arası rekabet eşitliğinin sağlanması ve son kullanıcıya yönelik pazarlama faaliyetleri belirtmişlerdir. Katılımcıların %43'ü Akçansa'nın hedef ve stratejileri hakkında çok kısıtlı bilgiye sahip olduklarını belirtirken, %31'i yeterli kadar haberdar olduklarını vurgulamışlardır.

Akçansa'nın gelecek 10 yıl içinde odaklanması gerektiğini düşündüğünüz hedefler nelerdir sorusuna bayilerin %30'u yeni ürün geliştirmek, ürün çeşitliliğini artırmak ve çevre dostu ürünler geliştirmek şeklinde yanıtlamışlardır. Ekonomik hedeflerin yanında, çevre ve enerji yatırımlarının artırılmasına yönelik fikirler de anket cevaplarında yer almıştır.

Dubai toplantısında gerçekleştirilen anketten elde edilen stratejik sürdürülebilirlik konuları

- bayi iletişiminin güçlendirilmesi
- çevre dostu ürün geliştirme

başlıkları altında toplanmıştır. Bu sonuçlar, çalışanlarla yapılan anketlerde elde edilen paydaş diyaloğunun geliştirilmesi ve sürdürülebilir, yenilikçi ürünlerin üretilmesi konularıyla paralellik göstermiştir.

Bayilerin gözüyle Akçansa'nın iyileştirmeye açık alanları;

- Bayiler arası rekabet eşitliğinin sağlanması,
- Son kullanıcıya yönelik pazarlama faaliyetleri,
- Akçansa'nın hedef ve stratejileri hakkında bayilerle daha derin iletişim

olarak tespit edilmiş ve bu başlıklar gelecek raporlama döneminde aksiyon alınacak konular arasındaki yerini almıştır.

Sivil Toplum Kuruluşları-Birebir Toplantılar

Akçansa üst yönetimden Sürdürülebilirlik Komitesi'ne gelen talep üzerine, konusunun uzmanı sivil toplum örgütlerinin de fikir ve önerilerinin alınmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır.

AKUT Arama Kurtarma Derneği ile yapılan toplantıda Şirket'in sosyal etkilerine yönelik alması gereken aksiyonlar tartışılmış ve öncelikli stratejik konu olan İş Sağlığı ve Güvenliği ön plana çıkarılmıştır.

AKUT'un 2004 yılında ÇEİS ile başlattığı, Akçansa'nın fabrikalarının da dahil olduğu ve raporlama döneminde de devam eden çimento sektörü acil durum eğitim ve tatbikatlarına yönelik detaylı bilgiler raporun 51. sayfasında yer alan Sosyal Performansımız bölümünde İş Sağlığı ve Güvenliği başlığı altında yer almaktadır.

WWF Türkiye, Doğal Hayatı Koruma Vakfı ile yapılan toplantıda Şirket'in, faaliyetleri sırasında doğan çevresel etkilere yönelik alması gereken aksiyonlar ve iyileştirme çalışmalarına ait sorular iletilmiştir.

WWF'in uluslararası faaliyet gösteren çimento üreticileri ile daha önce yaptığı detaylı çalışmalar temel alınarak Türkiye'de yapılabilecek iyileştirme çalışmaları ile ilgili alınan geri bildirimler raporun 33. sayfasında yer alan Çevre Performansımız bölümünde sunulmuştur.

Sürdürülebilirlik Komitesi Çalıştayı ve Strateji Haritalarının Hazırlanması

İç iletişim anketi, fabrika çalıştayları, bayi anketi ve sivil toplum kuruluşlarıyla yapılan toplantılarda öne çıkan stratejik konular,

Akçansa yöneticilerinin katılımıyla beş aşamalı önemlilik testiyle değerlendirilip, üç gruba ayrılmıştır.

Çevresel ve toplumsal konular ayrı ayrı incelenmiş ve aşağıdaki haritalar oluşturulmuştur. (aşağıdaki tablo)

1. Haritaların sağ üst bölümünde, paydaşlar açısından özel öneme sahip ve Akçansa'nın performansını doğrudan ve önemli ölçüde etkileyen, Şirket'in strateji ve politikaları dahilindeki konular yer almaktadır. Bu konular raporun ilgili bölümlerinin ana başlıklarını oluşturmaktadır. (koyu yeşil alan)
2. İkinci grup hem anahtar paydaşlar üzerinde daha az etkiye sahip, hem de Akçansa'nın performansını dolaylı olarak etkileyen konulardır ve raporda ana hatlarıyla sunulmuştur. (gri alan)
3. Üçüncü grup ise Akçansa'nın performansını minimum seviyede etkileyen ve paydaşlar açısından da düşük öneme sahip olan konulardır ve raporda sadece başlıklar halinde yer almıştır. (açık yeşil alan)

Akçansa Öncelikler Matrisi (Çevresel ve Sosyal Konular)				
Paydaşların Değerlendirilme ve Karar Almalarındaki Etkisinin Yüksekliği		<ul style="list-style-type: none"> • Yerel Halkın Sağlığı • Çevre yatırımları 	<ul style="list-style-type: none"> • Hava Emisyonları • Kurumsal Yönetim 	<ul style="list-style-type: none"> • Yasalara Uyum • İş Sağlığı ve Güvenliği • Toz Emisyonu
	<ul style="list-style-type: none"> • Yerel Kamu Yatırımları • Yangın/Patlama 	<ul style="list-style-type: none"> • Ürün Fiyatlandırması • Yerel Çevresel Etkiler 	<ul style="list-style-type: none"> • Sosyal Güvenlik ve İnsan Hakları 	<ul style="list-style-type: none"> • Paydaş Diyalogu • Alternatif Hammadde ve Yakıt Kullanımı
	<ul style="list-style-type: none"> • Maden Sahası Kaynaklı Sarsıntılar 	<ul style="list-style-type: none"> • Genel Eğitime Destek • Deniz Kirliliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal Kaynak Kullanımının Azaltılması 	<ul style="list-style-type: none"> • Enerji
	<ul style="list-style-type: none"> • Su Kaynaklarının Azaltılması 	<ul style="list-style-type: none"> • Katı ve Sıvı Atıkların Azaltılması 	<ul style="list-style-type: none"> • Sürdürülebilir Yenilikçi Ürünler 	
Akçansa Üzerindeki Etkisinin Yüksekliği →				

Akçansa'nın paydaşları nezdinde yönetmesi gereken stratejik toplumsal ve çevresel konulara yönelik hedef ve aksiyonları bu raporun farklı bölümlerinde yer almaktadır. Bu bölüm başlıkları aşağıda sunulmuştur.

- Kurumsal Yönetim; Vizyon, Strateji ve Yönetim
- İş Sağlığı ve Güvenliği; Sosyal Performansımız
- İnsan Hakları ve Sosyal Güvenlik; Sosyal Performansımız
- Paydaş Diyalogu; Paydaşlarımızla Diyalogumuz
- Yerel Toplum Sağlığı; Sosyal Performansımız
- Genel Eğitime Destek; Sosyal Performansımız

- Ürün Fiyatlandırması; Paydaşlarımızla Diyalogumuz (Müşterilerimizle İlişkiler)

Akçansa'nın paydaşları nezdinde yönetmesi gereken stratejik çevresel konulara yönelik hedef ve aksiyonları raporun 32-45. sayfalarında yer alan Çevre Performansımız ve 58. sayfasında yer alan Sürdürülebilirlik Hedeflerimiz bölümlerinde ilgili başlıklar altında detaylı olarak verilmiştir.

Sorumluluğumuzun temelinde...

Akçansa, tüm faaliyetlerinde sürdürülebilir kalkınma hedefi ile doğanın korunmasını ve alternatif yakıt kullanımını sosyal sorumluluğu olarak belirlemiştir. Sürdürülebilir büyüme için kalıcı rekabet avantajı yaratmak hedefiyle yenilenebilir enerji kaynaklarına ve atık yakıt kullanımına yönelik yatırımlar yapmaktadır.

Çevre Performansı

Akçansa'nın faaliyetlerinin çevresel etkilerini azaltmak ve çevrenin korunmasına katkı sağlamak için belirlediği hedefleri

ve bu hedeflere yönelik durum değerlendirmesi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Hedeflere Yönelik İlerleme

Hedef	2007	2008	2009	İlerleme	Akçansa bu hedefi neden amaçlıyor? Hedeflere yönelik ilerleme durumu nedir?
Çevre Yönetim Sistemi					
ISO 9001, ISO 14001 ve OHSAS 18001 sertifikalarının Büyükçekmece ve Çanakkale fabrikalarında 2009 yılında entegrasyonunun sağlanması	-	Yeni	%100	√	Akçansa, gerçekleştirilen bu entegrasyonla farklı bölgelerde yer alan fabrikalarının takibi ve yönetimini kolaylaştırmıştır. Devreye alınan kalite yönetim yazılımı ile istatistiksel verilerin kayıt altına alınması ile iyi uygulamaların ve düzenleyici önleyici faaliyetlerin hızlıca yayılması hedeflenmiştir.
Atıkların Kaynak Olarak Kullanılması					
Alternatif hammadde kullanım oranının 2007 yılına oranla artırılması	%3,76	%2,73	%1,57	X	Alternatif hammadde kullanımı miktar bazında artmıştır. Ancak, 2008 yılında Çanakkale II. klinker üretim hattının devreye girmesiyle birlikte Akçansa'nın genel hammadde kullanımının artması, alternatif hammaddelerin kullanım oranlarının daha düşük kalmasına neden olmuştur. Cürufun kullanım oranının azalmasında ise küresel ekonomik kriz, bulunabilirliğin azalması etkili olmuştur.
Yakıtların atıklarla ikamesi (Alternatif yakıt kullanım oranının 2007 yılına oranla artırılması)	%2,63	%2,84	%2,86	√	Akçansa atıkları ve sanayi yan ürünlerini değerlendirerek, doğal kaynakların korunmasına katkı sağlamaktadır. Alternatif yakıt kullanım oranında 2007 yılına göre artış kaydedilmiştir. 2009 da alternatif yakıt kullanımı bir önceki yıla göre %9,5 artarken, genel Akçansa kullanımına yansımaları daha az olmuştur.
Emisyonlar					
Toz emisyonlarının (g/ton klinker) azaltılması ve yönetmeliklere uyum	136	142	116	√	Mevcut yasal limitlere uyulmaktadır. 2007 yılı değerlerine oranla %15 iyileşme sağlanmıştır.
Hammadde, kömür, klinker stoklama alanlarının 2012 yılı sonuna kadar %100'nün üstünün kapatılması	-	Yeni	%50; Klinker için %66	√	Akçansa hammadde stoklama alanlarının üstünün kapatılmasıyla rüzgar gibi hava koşulları sebebiyle kaçak toz emisyonlarının yayılmasını engellemeyi hedeflemektedir. Çanakkale Fabrikasında hammadde stoklama alanlarının üstü kapatılmıştır.
NOx emisyonlarının (g/ton klinker) azaltılması ve yönetmeliklere uyum	1.438	1.715	1.425	√	Mevcut yasal limitlere uyulmaktadır. 2007 yılı değerlerine oranla az da olsa bir iyileşme sağlanmıştır.
NOx, SOx toz emisyon değerlerinin online olarak sürekli izlenmesi	-	%50	%100	√	Akçansa emisyonların anlık takibini gerçekleştirerek, emisyon yönetiminde bir adım öne çıkmıştır. 2009 yılı itibarıyla tüm fabrikalarda değerler online olarak izlenmektedir.
Doğaya Yeniden Kazandırma					
Tüm maden sahalarının rehabilitasyon planlarının oluşturulması	-	-	%100	√	Akçansa ilgili mevzuat kapsamında tüm maden sahaları için rehabilitasyon planlarını oluşturmuştur.

Hedef	2007	2008	2009	İlerleme	Akçansa bu hedefi neden amaçlıyor? Hedeflere yönelik ilerleme durumu nedir?
-------	------	------	------	----------	---

Alternatif Yakıt Kullanımının Artırılması için Aksiyon Planlarına Uyum Performansı

Ladik Fabrikası'nda alternatif yakıt yakma lisansı				√	Ladik Fabrikası'nda alternatif yakıt için bölge envanteri araştırılmış, alternatif yakıt lisansları için deneme yakma planı hazırlanarak Bakanlık'tan deneme yakması için gerekli izin ve onaylar alınmıştır. 2010 yılında yapılan deneme yakması ile alternatif yakıt lisansı alınmıştır.
Lastik otomatik besleme sistemi kurulumu				√	Türkiye'de çimento sektöründe bir ilke işaret eden ve halen tek olan otomatik lastik besleme sistemi 2005 yılında Akçansa'nın Büyükçekmece Fabrikası'nda kurulmuştur. Zamanla fabrikanın tüm hatlarında devreye sokulan sistem, ömrünü tamamlamış lastik kullanımı oranında artış sağlanmıştır.
Endüstriyel plastik atık hazırlama ve parçalama tesisi kurulumu ve devreye alımı				√	Mayıs 2008 yılında devreye alınan ve özellikle kalori açısından yüksek değere sahip plastik atıkların I. ve II. döner fırınlarda yakılmasını sağlayan sistem, Türkiye'de ilk olarak Akçansa Büyükçekmece Fabrikasında kurulmuştur.
2010 yılında Çevre ve Kalite Laboratuvarı Kurulumu ve Türkak'tan onay alınması				√	Akçansa, atık malzemelerin ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğunun kontrolünü bizzat yapmak ve test sürecini hızlandırmak amacıyla, Çevre ve Kalite Laboratuvarı kurulum çalışmalarına başlamıştır.

√ Hedef başarıyla gerçekleştirildi. - √ Hedefin başarılması yolunda iyi gelişme gösterildi - X Hedef gerçekleştirilemedi.

Akçansa WWF'nin iklim dostu çimento endüstrisi projesini takip etmeyi ve CO₂ azaltımını ticari iş modelinin ayrılmaz bir parçası haline getirmeyi amaçlamaktadır.

Akçansa, hissedarı HeidelbergCement ile yakın işbirliği içinde çalışarak kapasitesini sürekli olarak geliştirmekte ve know-how'ını aktarmaktadır.

Akçansa'nın hedefi, WWF'nin çimento üretiminde karbon emisyonu projesini takip etmektir. Akçansa, bunu,

1. Döner fırınların verimliliğini geliştirerek
2. Biyoyakıt payını artırarak
3. Tesislerin elektrik verimliliğini iyileştirerek

Müşterilerimizle beraber, çimentonun Türkiye'de binalar ve inşaatlarda verimli kullanımı için işbirliği yapmak istiyoruz...

“Öncelikli hedef, sadece belli miktarda malzeme sunmak yerine, özellikle projenin gerekli işlevine cevap vermektir. Pek çok durumda, beton tüketimi, doğru tasarımı uygulayarak ve yüksek kaliteli veya özel beton kullanımına geçerek bazen %50'den daha çok azaltılabilir. Bu müşteri ile işbirliğini geliştirmeyi, dahası çimento tedarikçilerinin sunabileceği çoğu gelişmiş alternatiflerde eğitim, bilgiler ve meslek kurslarını geliştirmeyi gerektirir. Ayrıca üretimden kullanıma bütün çimento ömrü boyunca temeli sağlam bilimsel yöntemler ve kalite kontrolleri uygulamayı gerektirir.”

Yenilikçi ürünleri üretmeyi ve çimento klinkerine alternatif maddeler ve katkı maddeleri kullanımını yaygınlaştırmayı planlıyoruz...

“Normal Portland çimentosu kullanımı en sanayileşmiş ülkelerde ve gelişmekte olan ülkelerde inşaat sektöründe uygulanan ticari iş uygulamasıdır. Portland çimentosuna geleneksel ve gelişmiş alternatifler, duruma göre %20 ile %80 gibi önemli oranlarda CO₂ azaltımına yol açabilir. Şimdiye kadar, katkı maddeleri ve normal Portland çimento (OPC) klinkerine alternatif maddelerin kullanımı çimento yapımından kaynaklanan spesifik CO₂ emisyonlarını azaltmaya yönelik kullanılan en başarılı önlemlerden biri olmuştur. 0,75 kadar düşük bir uzun vadeli klinker oranı istenmektedir. Böyle bir hedefe ulaşmak hala zor görünmektedir, zira katkı maddeleri üretimi, çimento talebiyle aynı oranda artmayacaktır. Portland çimentosuna yeni alternatifler 2030'a kadar piyasanın %20'sine ulaşırsa, sektör kaynaklı CO₂ emisyonlarında %10'luk düşüş sağlayacaktır. Portland çimentosuna yeni alternatifler getirmek genelde zordur ve uzun zaman sürmesi beklenmektedir. Bu nedenle, bu sürece özellikle gelişmenin ilk aşamasında olan ülkelerde bir an önce başlamakta fayda vardır. Bu amaçla, “örnek almak” için pilot projeler ve uygulamalar geliştirilebilir. Büyük projelerde tek bir müşteri için büyük miktarda çimento kullanılmaktadır. Bu projeler, teknoloji daha geniş bir müşteri tabanına yayılmadan önce Portland çimentosuna yeni alternatifler getirmek için idealdir. Güçlü bir karbon finansmanının ya da benzeri teşvik araçlarının böyle alternatif maddeleri, kendi kendilerine yayılmaya başlamadan önce, tanıtılmaları çok faydalı olacaktır.”

Kaynak: WWF, www.panda.org/climatesavers; How to Turn Around the Trend of Cement Related Emissions in the Developing World.

EMİSYONLARIN KONTROLÜ VE İZLENMESİ

Çimento üretimi sürecinde karbondioksit, parçacıklı madde (toz), azot oksitleri (NOx) ve kükürt dioksit (SO₂) emisyonu gerçekleşir.

Emisyon miktarı hammaddeye, hazırlama yöntemlerine, fırın türü ve kullanılan emisyon kontrol sistemlerine bağlıdır. Baca emisyonları, en büyük emisyon kaynaklarıdır. Bu emisyonlar, düzenli ölçümler ile izlenebilmekte ve geliştirilen teknolojik yatırımlarla azaltılabilmektedir.

Sorumluluk sahibi bir üretici bilinciyle hareket eden Akçansa, fabrikalarında gerekli yatırımları olan yapmakta ve önlemleri almaktadır.

Akçansa fabrikalarındaki bütün filtreler ile ana bacalardaki toz ve gaz emisyonlarının yasal zorunluluklara uygunluğu, akredite kuruluşlarca yapılan yıllık ölçümlerle düzenli olarak kontrol edilmektedir.

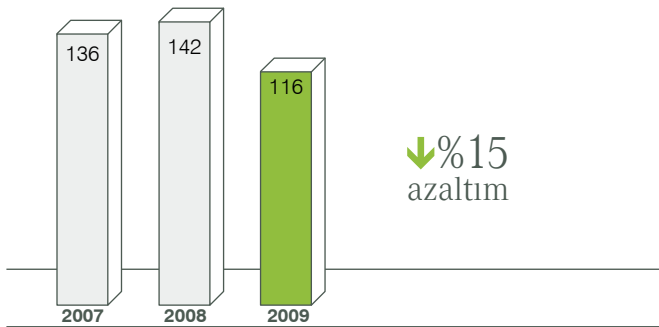
Akçansa'da her fırın için NOx, SOx ve toz emisyonları hem spesifik (gr/ton klinker) hem de mutlak değerler (ton/yıl) olarak izlenmektedir. Bu değerler, atıkların fırınlarda yakılmasından dolayı üç aylık periyotlarda yapılan ölçümlerle birlikte Çevre ve Orman Bakanlığı'na raporlanmaktadır.

Akçansa'nın Toz Emisyonlarını Azaltmadaki Kararlılığı

Yakma sürecinin yanı sıra malzemelerin taşınması ve depolanması sırasında rüzgâr ve yağmur gibi bazı doğal olaylarla emisyon kaçakları oluşabilmektedir. Bunların sürekli ölçümü mümkün olmadığından, yerel çevrenin ve çalışanların sağlığını izlemek ve korumak adına, tesisin etki alanında periyodik olarak yerel hava kalitesi ölçümleri yapılmaktadır.

Toz Emisyonları

gr toz/ton klinker

Akçansa ürettiği her toz tanesinden sorumludur.

Akçansa, çimento üretiminin her aşamada çevresel ve sosyal etkilere yol açan "toz" ürettiğinin farkındadır. Şirket, tozun hem çalışanları hem de bölge insanını yakından ilgilendirdiğinin bilincindedir.

Akçansa'da toz emisyonları, Enofis'in yıllık ölçüm değerleri üzerinden takip edilmektedir.

Toz emisyon miktarı, her ne kadar yasal limitlerin çok altında olsa dahi, Akçansa bu değerleri sürekli olarak daha da aşağıya çekebilme için kararlı adımlarla yürümektedir.

Bu amaçla Akçansa bünyesinde emisyon seviyesini kontrol etmek amacıyla toz kaynaklarını sürekli online izleme sistemi kurulmuştur.

Ürettiği her bir toz tanesinin farkında olan ve toz emisyonunun insan ve çevre sağlığına etkisini büyük bir titizlikle gözlemleyen Akçansa, 1 ton klinker başına düşen toz miktarını 2007 yılına göre %15 azaltmıştır. Bu gelişme Akçansa'nın kararlılıkla uyguladığı ve ödün vermediği çevre bilincinin bir sonucudur.

Çevreci üretim için ileri teknoloji

Çanakkale Fabrikası'nda gerçekleştirilen ve elektro-filtrelerin daha yüksek toz tutma kabiliyeti bulunan ileri teknoloji ürünü torbalı tip filtreye dönüştürülmesi projesi, son derece verimli sonuçlar sağlamıştır.

İleri teknolojiyi, içinde yaşadığımız gezegene daha saygılı üretim odaklı kullanarak, Çanakkale tesislerimizde 2007'de 1 ton klinker başına düşen 122 gramlık tozu, %30 azaltarak 84 grama çekmeyi başardık.

Bu başarı, çimento gibi çevre için kritik süreçlere sahip endüstride, "sıfır toz" idealine doğru yol alabileceğimiz umudumuzu güçlendirdi. Teknolojiyi, daha çevreci süreçler oluşturmak için kullandıkça, üretim süreçlerinin daha az kayıplar doğduğunu ve verimliliğin de arttığını gördük.

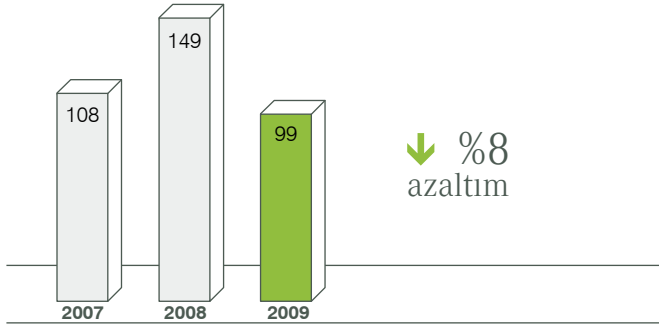

Tozu Yok Etmeye Yönelik Girişim ve Yatırımlar

Akçansa, gerçekleştirdiği sistemli iyileştirme çalışmaları ve yatırımlarla toz emisyonlarını sürekli olarak azaltmayı hedeflemektedir. Bu alandaki çalışmalardan örnekler aşağıda sunulmuştur.

Büyükçekmece Fabrikası Toz Emisyonu

gr toz/ton klinker

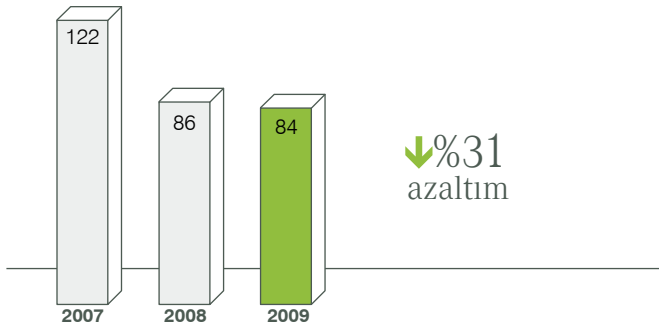

Yerleşim alanlarına yakınlığı sebebiyle, Büyükçekmece Fabrikası'nın emisyonlarının yönetimine ve azaltılmasına özel önem vermekte ve çok sayıda yatırım gerçekleştirmektedir. Fabrika'da yapılan modernizasyon ve yenileme çalışmaları kapsamında, elektrofiltre performansında iyileşme sağlanmış; toz emisyonu, 2007 yılına oranla 2009 yılında %8 oranında azaltılmıştır.

İyileştirme çalışmaları kapsamında Akçansa, Büyükçekmece Fabrikası'nın iki çimento değirmeninde elektro filtrelerin torbalı tip filtreye dönüştürülmesi için ihale gerçekleştirmiştir. 2010 yılında tamamlanarak devreye alınması planlanan proje sonucunda emisyon hacimlerinde önemli oranda düşüş sağlanacaktır.

Çanakkale Fabrikası Toz Emisyonu

gr toz/ton klinker

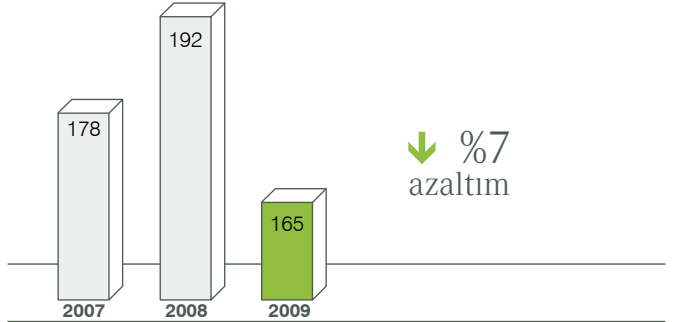

Çanakkale tesislerinde, II nolu hatta 2008 yılında devreye alınan elektrofiltre yerine daha yüksek toz tutma kabiliyeti olan ileri teknolojiye sahip torbalı tip filtre kullanımına geçilmiştir. Bu sayede 1 ton klinker başına düşen toz oranında, 2007 yılına oranla %30 düşüş sağlanmıştır. Diğer taraftan, çimento değirmenleri tozsuzlaştırma projesi ile pulvarize yağmurlama sistemi kurulmuş olup, tozumanın önüne geçilmiş ve tesisin toz emisyon değerinde düşüş kaydedilmiştir.

Kaçak toz emisyonlarını önlemek amacıyla klinker üretim tesislerinde, 50 bin tonluk Kapalı Kömür Stokholü, 5 bin tonluk kapalı demir cevheri/prit külü stokholü ile Çimento Öğütme Tesislerinde 55 bin tonluk Kapalı Katkı Stokholü yapılmaları tamamlanmıştır. 7,6 milyon TL harcanarak gerçekleştirilen projeler sayesinde hem rüzgar ile taşınacak toz emisyonlarının önüne geçilmiş hem de malzeme kayıpları azaltılmıştır.

Ladik Fabrikası Toz Emisyonu

gr toz/ton klinker

2007 yılı Mayıs ayında Ladik Fabrikası'nın Akçansa tarafından devir alınmasını takiben, fabrikadan yayılan toz emisyon miktarını Akçansa'nın diğer fabrikalarındaki seviyeye düşürmek amacıyla çeşitli yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Bu yatırımlar sonucunda Ladik Fabrikası'nda 2007 yılına oranla spesifik toz emisyonunda %7'lik azaltım sağlanmıştır.

Bu yatırımların bir sonucu olarak üç tesiste son üç yıldır, bir ton klinker üretimi sonucunda ortaya çıkan emisyon miktarlarında sürekli azalma gözlenmiştir.

Tüm bu çalışmalar Akçansa'nın kendi çalışanlarının olduğu kadar faaliyet gösterdiği bölgelerdeki yöre halkının da sağlığını korumak ve yaşam ortamı kalitesine katkıda bulunmak konusundaki kararlılığını göstermektedir.

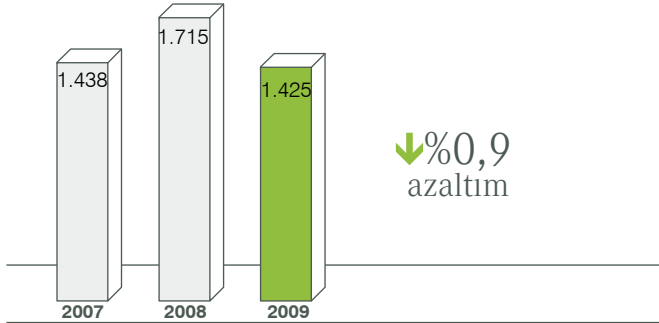
Akçansa, Betonsa Hazır Beton Tesisleri'nde hayata geçirdiği uygulamalarıyla da, değişen çevre yönetmeliklerine uyum sağlama sürecinde sektöründeki kuruluşlara öncülük etmektedir. 2009 yılı içerisinde yeni yönetmeliklere göre 8 hazır beton tesisinin emisyon ölçümleri yeniden yaptırılmış ve emisyon izni için Çevre ve Orman İl Müdürlüklerine gerekli başvurular yapılmıştır.

NOx ve SOx Emisyonları

Azot oksitleri (NOx) klinker fırınındaki yakma işlemi sırasında ulaşılan yüksek sıcaklıklardaki reaksiyonlarla ortaya çıkmaktadır. Akçansa'nın toplam NOx emisyonu grafiği aşağıda sunulmuştur:

NOx Emisyonları

g/ton klinker

Akçansa'nın NOx emisyon değerleri, yasal limitler içindedir. 2009 yılında bir ton klinker başına NOx emisyon miktarında geçmiş yıllara oranla %0,9 azaltımlık bir iyileşme sağlanarak, 1.425 g/ton klinkere düşürülmüştür. Toplam NOx emisyon miktarı ise 9.673 ton olmuştur.

SOx Emisyonları

Akçansa'da mevcut mevzuat ve yönetmeliklere uygun şekilde yapılan ölçümlerde, SOx emisyonu tespit edilmemiştir.

Küçük Miktarlardaki Emisyonlar

Çimento üretiminde iz miktarlarda uçucu organik bileşenler (VOC'lar), bazı iz metaller ve dioksitler ile furanlar gibi organik mikro kirleticiler düşük miktarlarda da olsa oluşabilmektedir. Akçansa, hem kömür öğütücü / değirmende hem de tesislerinin ana bacalarında üçer aylık periyotlarda uçucu organik bileşiklere yönelik ölçümler yapmaktadır.

Diğer bir konu, hammaddelerde ve yakıtlarda çok düşük miktarlarda bulunan iz metallerin ölçümüdür. Akçansa, bu kapsamda, tesislerindeki metal emisyon sonuçları esasına dayalı olarak, altı aylık dönemlerde periyodik ölçümler gerçekleştirmektedir. Benzer şekilde, tesislerde dioksin/furanlar ölçülerek izlenmektedir. Akçansa'da izlenen bir diğer grup, hammaddelerden ve yakıtlardan kaynaklanan hidrojen klorür (HCl) ve hidrojen florür (HF) ile karbon oksitleridir (CO). Bu gruba ait ölçümlerde üçer aylık periyotlarda gerçekleştirilmektedir.

Raporlama döneminde Akçansa tesislerinde elde edilen küçük miktarlardaki emisyonlara ilişkin sonuçlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

	Spesifik (gr/ton klinker)	Miktar (ton/yıl)
Metaller	0,024	0,1067
Uçucu Organik Bileşikler (VOC)	31	170
	Spesifik (g/ton klinker)	Miktar (ton/yıl)
Dioksin/furan	< 0,05	0,051

Tek Karbon Çift Oksijen

www.atiginizibizegetirin.com

DOĞAL KAYNAKLARIN VERİMLİ KULLANIMI

Çimento üretiminde kullanılan yakıt, hammadde ve katkı maddelerinin çoğu doğal kaynaklardan sağlanmaktadır.

Enerji ve malzeme yoğunluğunu olan çimento sektörü bu kaynakları verimli kullandığı ölçüde sürdürülebilir gelişime katkı sağlamaktadır. Fosil yakıtların ve hammaddelerin alternatifleriyle ikamesi adına Avrupa Birliği ülkelerinde ve ABD'de gerçekleştirilen çalışmalar dünya çapında en iyi uygulamalar olarak kabul görmüştür.

Alternatif hammadde

Kalsiyum, silis, alüminyum ve demir gibi mineralleri içeren atık ve sanayi yan ürünlerinin (alternatif hammadde) çimento yapımı için maden sahalarından çıkarılan kireçtaşı, kil gibi hammaddeleri ikame etmesi, doğal kaynakların korunmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda, doğal hammadde çıkarılması faaliyetlerinin sebep olduğu çevresel etkilerde azalmaktadır.

Alternatif yakıt

Çimento fırınlarında kömür, petrokok gibi yakıtların yerine kalorifik değeri bulunan atık ve sanayi yan ürünleri (alternatif yakıt) kullanılabilir. Böylece, çimento fırınlarında fosil yakıtlara alternatif olarak normal koşullarda bertarafı büyük sorun teşkil eden atıklar kullanılarak enerji ihtiyacı karşılanmaktadır.

Alternatif yakıt ve hammaddelerin kullanımı sonucunda elde edilen çevresel yararlarından bazıları aşağıda özetlenmiştir.

Doğal kaynakların korunması: Çimento fabrikasının ısı ihtiyacının karşılanmasında kullanılan kömür, petrokok, doğalgaz gibi fosil kaynakların tüketiminde sağlanacak azalma doğal kaynakların korunmasında büyük rol oynayacaktır.

Toplam CO₂ salımında azalma: Karbon yoğun fosil yakıtların yanmasıyla oluşacak CO₂ emisyon miktarı, daha az karbon içeren alternatif yakıtların kullanımıyla azalmaktadır.

Türkiye'de geleneksel atık bertaraf yöntemleri kapsamında organik atıklar, genellikle vahşi sahalarda depolanmakta ya da yakılmaktadır. Atıkların vahşi depolama yerine çimento fabrikalarında enerji kazanımı amacıyla kullanılmasıyla, doğada atıkların çürümesi ile ortaya çıkan ve CO₂'den daha da etkili bir sera gazı olan metan gazının kontrolsüz olarak atmosfere yayılmasının önüne geçilmektedir.

Yanma sonrası sıfır atık: Döner fırınlarda 1.450 °C pişirilen klinker sıcaklığı ve 2.000 °C gaz sıcaklığında, gerçekleşen yanma işleminden sonra hiçbir katı ya da sıvı atık ortaya çıkmamaktadır.

Ek atık yakma tesislerine gerek bırakmayan bir işlem:

Artan nüfus ve tüketim sonucu, atık bertarafı ülkemiz ve özellikle İstanbul için ileride büyük bir sorun haline gelecektir. Bu sebeple, atığın bertaraf edilmesi için depolama haricinde yakma gibi yöntemler de gündeme gelecektir. Ancak belirli atıklar için yakma tesisi görevini üstlenen çimento fabrikaları sayesinde, aksi takdirde yakma tesislerine gidecek olan atığın miktarı azalmaktadır. Katı atık yakma tesislerinde CO₂ gazı ve ağır metal içeren küller ortaya çıkmakta ve genellikle enerji geri kazanımı yapılamamaktadır. Ancak çimento fabrikalarında, yanmadan sonra ortaya çıkan kül, yarı mamul olan klinker bünyesine katılmakta; katkının son ürün olan çimento üzerinde herhangi bir negatif etkisi bulunmamaktadır. Sonuç olarak, arazide depolanması gerekecek herhangi bir kül/cüruf atığı oluşmamaktadır. Bu anlamda çimento fabrikalarındaki atık bertaraf işlemleri bu soruna daha etkin bir çözüm getirmektedir. Ayrıca, alternatif yakıtlar yüksek maliyetli fosil yakıtlara göre daha ekonomik olmaları sebebiyle yakıt maliyetini düşürmektedir. Ancak bu durum, yakıtın bulunabilirliği ve yerel koşullara göre değişim gösterebilmektedir.

Tüketilenden üretmek!

Doğal kaynakların tehdit altında olduğu, temiz su kaynaklarının azaldığı, enerjinin giderek daha fazla önem kazandığı dünyamızda, malzemelerin, enerji ve atıkların geri dönüşümü ve geri kazanımı son derece hayati bir süreç haline almıştır.

Doğa; en büyük geri dönüşümcüdür. Onu var eden her bileşeni, sayısız kez yeniden üretir ve bunu tüketilenden yola çıkarak yapar.

Akçansa, sürdürülebilir büyüme anlayışı kapsamında, "tüketilenden üretme" konusunda doğayla uyumlu bir davranış sergilemektedir. Akçansa'nın atıklardan enerji geri kazanımı ve fiili atık kullanımı açısından Türkiye'nin önde gelen örnek tesislerine sahip olması, bu anlayışın açık bir yansımasıdır. Atık bertarafına ilişkin tüm yasal zorunlulukları ve şartları yerine gererek, atık yakma lisanslarını ilk alan çimento şirketi olması Akçansa'nın yukarıda özetlenen anlayışının sonucudur.

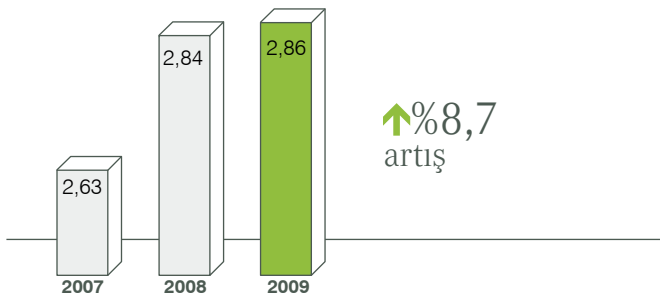
Sürdürülebilir Büyüme Anlayışıyla Tüketilenden Üretmek:

Akçansa çimento fabrikaları, atıklardan enerji geri kazanımı ve fiili atık kullanım oranları açısından ülkemizin en önde gelen tesisleridir.

Akçansa'da II. kategori atıklar, hurda lastikler, plastikler, kontamine atıklar, biyokütle, RDF, sintine ve kompozit malzemeler alternatif yakıt olarak kullanılmaktadır.

Alternatif Yakıt İkame Oranı

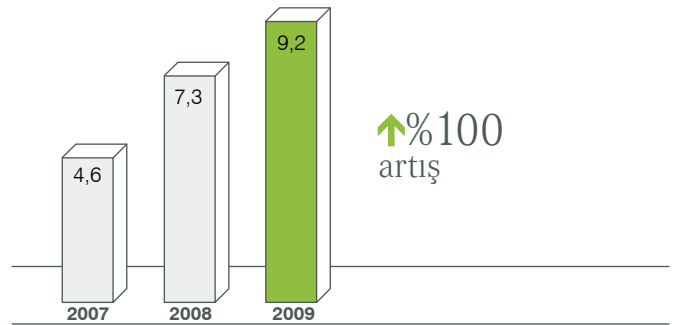
Akçansa klinker ve çimento üretiminde kalorifik olarak toplam alternatif yakıt kullanım oranı (%)

Akçansa'da her yıl artan alternatif yakıt kullanım oranı, 2009 yılında (kalorifik olarak) %2,86'ya ulaşmıştır. Alternatif yakıtta en büyük payı endüstriyel plastik ve ömrünü tamamlamış araç lastikleri oluşturmaktadır.

İkamede gözlenen bu başarıda, Büyükçekmece Fabrikası'nda devreye alınan ve Türkiye'de bir ilk olan özel tasarım atık hazırlama ve besleme sisteminin katkısı büyüktür. Akçansa'da 2009 yılı alternatif yakıt kullanımı, toplam 32.038 ton olarak gerçekleşmiştir.

Büyükçekmece Fabrikası Alternatif Yakıt İkame Oranı % kalorifik olarak

Alternatif yakıt kullanımında Büyükçekmece Fabrikası öndedir. 2007 yılında %4,6 olan Fabrikanın alternatif yakıt ikame oranı, 2009 yılında %9,2'ye ulaşarak hızlı bir artış göstermiştir. Elde edilen bu güçlü artışta, özel tasarım atık hazırlama ve besleme yatırımlarıyla kullanımı artan endüstriyel plastik ve ömrünü tamamlamış lastiğin katkıları büyüktür.

Akçansa'da AFR Yönetimi

Akçansa, atık bertarafına ilişkin tüm yasal zorunlulukları ve gerekli şartları yerine getirerek atık yakma lisanslarını alan ilk çimento şirkettir.

Büyükçekmece ve Çanakkale çimento fabrikaları, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı TA-IL-34-62-R1 ve TA-IL-17-66-R1 alternatif yakıt kullanım lisansına sahip ilk fabrikalar olmuştur.

2009 yılı Nisan ayı itibarıyla, Ladik Fabrikası'nın da lisans süreci başlatılmış olup deneme yakması tamamlanmıştır ve lisans 2010 yılında alınmıştır.

Lisans alınmasıyla birlikte, Akçansa'da Çevre ve Alternatif Yakıt ve Hammadde (AFR) Müdürlüğü oluşturulmuş, alternatif yakıt ve hammadde fabrika içi operasyonel faaliyetleri bu bölümün sorumluluğuna verilmiştir. Satın alma bölümünün organizasyonu da, AFR iş geliştirme uzmanının atanmasıyla geliştirilmiştir.

Akçansa'da son ürünün kalitesini garanti altına almak ve yüksek iş sağlığı ile güvenliği standartlarını korumak amacıyla, kapsamlı bir AFR yönetim sistemi geliştirilmiştir.

Atıklarda da kalite kontrolü

Akçansa'da AFR yönetim sistemi çerçevesinde, atıkların ve endüstriyel yan ürünlerin sağlıklı ve güvenli bir şekilde şirket yakıt sistemine dahil edilebilmesini sağlayacak, atık kabul ve değerlendirme prosedürü ile atık kabul kriterleri geliştirilmiş ve uygulamaya koyulmuştur. Bu kapsamda, atıktan alınan numunenin fiziksel ve kimyasal özelliklerinin yasal limitlerle ve Akçansa'nın belirlediği spesifikasyonlarla uyumluluğu kontrol edildikten sonra kullanım kararı verilmektedir.

İlklerin Öncüsü Akçansa, Standartları Yükseltiyor

Akçansa, sürdürülebilir büyüme anlayışıyla atıkların yakıt olarak kullanılması yönündeki çalışmalarını, kendi prosedür ve kriterlerini oluşturma seviyesine taşımıştır. Bugün, Akçansa'nın kendi atık kabul ve değerlendirme prosedürü ile atık kabul kriterleri bulunmaktadır.

Mevcut standartları uygulamanın ötesinde bu standartları daha da yükseltmeyi başaran Akçansa; atık malzemelerin ulusal ve uluslararası normlara uygunluğunu bizzat yapmak ve test sürecini hızlandırmak amacıyla Çevre ve Kalite Laboratuvarı kurmuştur. Amaç daha yeşil bir üretim için alternatif yakıt kullanımı ise, bu alandaki çalışmalar Akçansa'yı bir uzmanlık merkezine dönüştürmektedir.

Alternatif yakıt konusunda karşılaşılan zorluklar

Alternatif yakıtların, operasyona dahil edilebilmesi için bazı hazırlık aşamalarından geçmesi gerekmektedir. Bu amaçla, Akçansa'da gerekli yatırım ihtiyaçları tespit edilmiş ve büyük bir kararlılıkla uygulanmaya başlanmıştır. İlk dönemlerde atık yağların ve atık araç lastiklerinin bertarafına yönelik olarak başlayan yatırım faaliyetleri, daha sonraları Büyükçekmece Fabrikası'nda yoğunlukla endüstriyel plastik ve kontamine atıkların bertarafını sağlayacak sistemin 2008 yılı Mayıs ayında devreye alınması ile yeni bir boyuta ulaşmıştır.

Lisansların alındığı tarihten günümüze kadar geçen sürede, toplam 120 bin ton atık değere dönüştürülerek, ülke ekonomisine geri kazandırılmıştır.

Yatırımlar

Endüstriyel plastik yakma tesisi Türkiye'de ilk olarak Akçansa Büyükçekmece Fabrikası'nda kurulmuştur. Tesis, tehlikesiz ve inert malzemelerin parçalanarak RDF haline getirilmesi amacıyla devreye alınmıştır.

Çeşitli endüstrilerin tehlikesiz atıklarının değerlendirildiği bu tesiste, yıllık yaklaşık 35 bin ton atığın değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Özellikle kalori açısından yüksek değere sahip plastik atıkların I. ve II. döner fırınlarda yakılmasını sağlayan bu sistem, enerji verimliliğinin yanında çevreye de önemli katkılar sağlamaktadır.

Türkiye'deki ilk 'Lastik Yakma Sistemi' Büyükçekmece Fabrikası'nda kurulmuş ve tesisteki üç fırın için askılı besleme sistemleri devreye alınmıştır.

Son 5 yılda İstanbul ve çevresindeki 8,7 milyon adet hurda lastiğin bertarafı gerçekleştirilerek çevresel soruna önemli bir katkı yapılmıştır.

İstanbul Bölgesi'nde alınan ilk atık yağ yakma lisansı dahilinde, çeşitli kurum ve firmalardan toplanan atık yağlar lisanlı araçlarla Büyükçekmece Fabrikası'na nakledilmekte ve her üç fırında yakılabilmektedir. Detaylı bir ön hazırlık süreci sonrasında, atıklar homojen olarak sisteme verilmektedir.

Belediyelerle işbirliği

Akçansa; alternatif hammadde ve atık kullanımı için yerel yönetimlerle işbirliğine gitmenin hayati önem taşıdığına inanmaktadır. Şirket bu kapsamda belediyelerin projelerinde işbirliği olanaklarının yaratılması için çalışmaktadır. Ladik Fabrikası'nda gerçekleştirilen alternatif yakıt için bölge envanteri araştırması, yerel yönetimle bu alanda çözüm ortağı olarak çalışma hedefine hizmet etmiştir.

Akçansa'nın amacı alternatif hammadde ve atık kullanımını mümkün olan en yüksek seviyeye ulaştırmaktır.

Kalorifik içerik, bulunabilirlik, stoklama ve lojistik maliyet koşulları gibi pek çok farklı kriter alternatif yakıt konusu değerlendirilirken göz önünde bulundurulması gereken hususların başında gelmektedir. Bu kapsamda, Akçansa, lisans öncesi dönemde Ladik Fabrikası'nda alternatif yakıt bölge envanteri araştırmasını yaptırmıştır.

Akçansa, fabrikalarının bulunduğu yörelerdeki yerel yönetimlere, atıkların değerlendirilmesi konularında çözüm ortağı olmayı taahhüt etmektedir. Şirket, bu taahhüdü kapsamında belediyelerin projelerinde işbirliği ortamı yaratılması adına çeşitli çalışmalar yürütmektedir.

Alternatif hammadde

Akçansa, çimento üretiminde doğal hammaddeleri belli oranlarda alternatif hammaddeler ile ikame etmektedir. Böylelikle, doğal kaynakların korunmasına ve çevreye katkıda bulunmaktadır.

Alternatif hammadde kullanımı aynı zamanda önemli oranda ekonomik tasarruf sağlamakta; bu kapsamda, çeşitli sanayilerin yan ürünleri klinker ve çimento üretiminde kullanılarak değerlendirilmektedir.

Akçansa'da alternatif hammadde kullanımında en büyük payı grid almaktadır. Gridi, sırasıyla pirit külü ve demir-çelik üretiminden gelen yüksek fırın cürufu takip etmektedir. Alüminyum, demir gibi mineraller içeren mermer atıkları ile döküm kumu, demir tozu, tufal, alçı kırığı, bypass tozu, uçucu kül ve demir cürufu gibi diğer atıklar da Şirket tarafından çimento üretim sürecinde değerlendirilmekte ve bu mineraller için gerekecek doğal hammadde kaynak ihtiyacı azaltılmaktadır.

Alternatif hammadde kullanım oranı (%)

2007	2008	2009
3,76	2,73	1,57

Akçansa'da alternatif hammadde kullanım oranı 2009 yılında %1,57 olarak gerçekleşmiş; geçmiş yıllara oranla bir miktar azalma gözlenmiştir. 2009 yılındaki azalmanın temel sebebi, küresel ekonomik krizin etkisiyle düşen sanayi faaliyetleri sonucunda yan ürünlerin bulunabilirliğinde yaşanan sıkıntılar olmuştur. Cüruf maliyetindeki artış da alternatif hammadde kullanımının azalmasında rol oynamıştır.

Akçansa'da 2009 yılı toplam alternatif hammadde kullanımı 149.520 ton olarak gerçekleşmiştir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE

Çevre politikalarının odak noktası

Akçansa'nın çevre politikalarının temelinde iklim değişikliği ile mücadele yer alır. Akçansa; CO₂ emisyonlarının azaltılması için 3 temel yönetime odaklanır:

1. Alternatif yakıt kullanımı
2. Çimentoda klinker kullanım oranının azaltılması
3. Enerji verimliliği

Atmosferde biriken sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik hiçbir tedbir alınmadığı takdirde, bu yüzyılın sonunda iklim değişikliği nedeniyle dünya sıcaklık ortalamasının 2 derece artacağını öngörülmektedir.

Küresel ısınmanın en önemli sebebi atmosferde sera etkisi yapan karbondioksit (CO₂) ve metan (CH₄) gibi emisyonlardaki hızlı artıştır. İklim değişikliğinin önüne geçmek için, küresel sera gazı emisyonlarının önemli oranda azaltılması gerekmektedir.

Çimento sanayi dünya çapındaki insan kaynaklı CO₂ emisyonlarının %5'ini üretmektedir. Bunun yarısı klinker üretimi sürecinde kireçtaşının kalsine olması, %40'ı ise yakıt tüketiminin bir sonucudur. Kalan %10'luk kısım ise, elektrik kullanımı ile taşımacılık arasında dağılmaktadır.

Çimento sektöründe direkt CO₂ emisyonu kaynakları:

↓	↓	↓	↓
Hammadde- den kaynaklı CO ₂ emisyonu Kireçtaşının kalsinasyonu	Yakıt kaynaklı CO ₂ emisyonu	Lojistik/ taşıma faaliyeti kaynaklı CO ₂ emisyonu	Elektrik tüketimi sebebiyle CO ₂ emisyonu
CaCO ₃ + ısı			
↓			
CaO + CO ₂			

www.atiginizibizegonderin.com

İklim değişikliği ile mücadele Akçansa'nın çevre politikalarının ve sürdürülebilirlik hedeflerinin merkezinde yer almaktadır.

Akçansa, CO₂ emisyonu azaltım çalışmalarını başlıca üç yöntem üzerinde yoğunlaştırmıştır.

1. Alternatif yakıt kullanımı Çimento fırınlarında kömür, petrokok gibi primer yakıtların yerine, atıkların yakıt olarak kullanılmasıyla daha az karbondioksit salımı gerçekleşmektedir. Primer yakıtlar yerine alternatif yakıt olarak özellikle biyokütle ağırlıklı malzemelerin kullanımı CO₂ emisyonlarında azalma sağlamaktadır. Çimento üretiminde yakıt kaynaklı emisyonlar, tüm emisyonların yaklaşık %40'ını oluşturduğu için alternatif yakıt kullanımı bu emisyonların azaltılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye'de toplam CO₂ emisyonlarının içinde çimento sektörünün payının %10 ile dünya ortalamasının üzerinde olması sebebiyle CO₂ emisyonunun azaltılmasında alternatif yakıt ve hammadde (AFR) kullanımının önemi daha da büyüktür.

2. Çimento'da klinker oranının azaltılması Çimento içerisindeki klinkeri çimentomsu malzemeler ile (ısıl işlem gerektirmeyen) ikame ederek, üretilen bir ton çimentoya düşen CO₂ emisyonlarının azaltılması sağlanmaktadır. Klinker çimentonun en önemli bileşenidir. Ancak klinker üretimi yüksek seviyede CO₂ emisyonuna sebep olmaktadır. Diğer taraftan mineral içeren bazı çimentomsu malzemeler klinkerin çimentoya sağladığı özellikleri kazandırabilmektedir. Demir ve çelik sektörünün yan ürünü olan yüksek fırın cürufu ve fosil yakıta dayalı termik santrallerin atığı uçucu kül ile öğütüldüğünde, benzer özellikler gösterebilen bazı doğal volkanik kayalar (puzolan), klinkerin yerine kullanılabilir.

Daha az klinker kullanımıyla klinker üretiminden kaynaklanan CO₂ salımı azaltılmaktadır. Böylelikle çimento üretiminde iklim değişikliğine sebep olan CO₂ emisyonunun düşürülmesi mümkün olmaktadır. Ancak klinkerin başka bileşenlerle ikame edilmesinin bazı zorlukları vardır. Bunlar, bu bileşenlerin bulunabilirliği, maliyeti, kimyasal özellikleri ve üretilmesi hedeflenen çimento tipine uygunluğu, ulusal standartlar, müşterinin/pazarın talebi ve alışkanlıklarıdır.

Enerji Verimliliği

Çimento üretiminin enerji yoğun bir süreç olması nedeniyle Akçansa üretim tesislerini sürekli olarak son model teknolojilerle modernize ederek ısı ve elektrik enerji tüketiminde en yüksek verimliliği hedeflemektedir. Bu sayede daha az enerji kullanarak bir yandan maliyetleri düşürmeyi öte yandan ise iklim değişikliği konusundaki duyarlılığını ortaya koymaktadır.

Teknolojide Bir Adım Önde

Proseste iyileştirmeler

Büyükçekmece Fabrikası II. döner fırın farin öğütme sistemi modernize edilmiştir. Ön öğütme sistemi ve bilyalı değirmenden oluşan II. Üretim hattının farin öğütme sistemi demonte edilerek yerine günümüz teknolojisine uygun dik değirmen sisteminin montajı gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında, yeni dik değirmenin kurulması ile enerji tüketiminde önemli oranda tasarruf sağlanmıştır.

Büyükçekmece Fabrikası I. çimento değirmeninde roller press yatırımı yapılmıştır. Bu yatırımın amacı değirmende katkılı çimento üretiminde atık ısı kullanmak ve aynı zamanda öğütme enerjisini azaltarak enerji verimliliğini artırmak olmuştur.

Yeni Tesislerde Son Model Teknoloji

Çanakkale Fabrikası II. Hat: Çevreye duyarlı son teknolojilerin kullanıldığı bu dev yatırım ile yıllık klinker üretimi %100 artırılmıştır.

Yine Çanakkale fabrikasında I ve II nolu çimento değirmenlerinin roller press yatırımı ile yeni teknoloji kullanılması sonucunda çimento üretim kapasitesinde %57 artış sağlanmıştır.

Gürültü kirliliği ile mücadele

Çimento sektöründe üretim sürecinin olası kirlilik alanları toz ile sınırlı değildir. Gürültü, azaltılması ve çevreyle uyumlu hale getirilmesi gereken iyileştirme alanlarının başında gelmektedir. Akçansa bu amaçla üretim sürecindeki pnömatik hatların kompresörlerini devre dışı bırakacak bir yöntem geliştirmiş ve gürültü seviyesinde önemli miktarda düşüş sağlamıştır.

Elektrik Enerjisi Verimliliği

Elektrik enerjisinin alımı ve gerilim dalgalanmalarının azaltılmasına yönelik olarak gerçekleştirilen yatırımlarla iyileştirmeler sağlanmıştır.

Bu kapsamda olmak üzere, Büyükçekmece Fabrikası'nda III. Döner Fırın pnömatik farin besleme sistemi mekanik besleme sistemine dönüştürülmüştür. 2008 yılı Haziran ayında devreye alınan yatırım sayesinde, farin naklinde kullanılan elektrik enerjisi 1 ton klinker başına ortalama 3,65 kWh'dan 1,39 kWh'ya düşürülmüştür.

Isı Enerjisinin Verimliliği için Yakma Sistemlerine Yapılan Yatırımlar

Alev boruları

Akçansa, Büyükçekmece ve Çanakkale fabrikalarındaki eski nesil tüm alev borularını %100 petrokok yakabilen, alternatif yakıtları besleyebilecek, düşük NOx üreten, yüksek alev momentumuna sahip yeni nesil alev boruları ile değiştirerek daha verimli yanma koşulları sağlamıştır.

Kömür besleme sistemleri

Akçansa, özellikle Büyükçekmece Fabrikası'ndaki fırınların kömür besleme sistemlerinde gözlenen dalgalanmalar yüzünden yaşanan sıkıntıları, tüm kömür besleme sistemlerini değiştirerek ortadan kaldırmış; ciddi bir yakıt tasarrufu ve düzgün yanma şartları elde etmiştir.

Yenilenebilir enerji yatırımı

Akçansa Yönetim Kurulu 11 Mart 2008 tarihinde Yenilenebilir Enerji Yatırımları Projesi kapsamında rüzgâr enerjisi ve atık ısı kazanımı yöntemleriyle elektrik üretimi yapmak üzere yatırıma gidilmesi kararlaştırılmıştır.

Devreye alınan proje kapsamında, Çanakkale Fabrikası'nda, atık baca gazlarının geri kazanımı yolu ile elektrik enerjisi üretilmesi hedeflenmiş ve çalışmalara başlanmıştır. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'dan 2008 yılında teşvik belgesi alınmış; Atık Isı Geri Kazanımı Tesisi Projesi için dizayn, mühendislik ve ekipman tedarikine yönelik sözleşme imzalanarak mühendislik çalışmaları başlatılmıştır.

Hazır Beton

Yakıt Tasarruf Sistemi

Betonsa Teknik Müdürlüğü bünyesinde geliştirilen yakıt tasarruf sistemi ile tüm beton dökümlerinde pompaların sürekli yüksek devirlerde çalışmalarının önüne geçilerek, fosil yakıt tüketiminin azaltılması amaçlanmış ve bir yıl içerisinde önemli oranda yakıt tasarrufu sağlanmıştır.

Akçansa, diğer çevresel etkilerin azaltılmasında olduğu gibi, iklim değişikliği ile ilgili mücadele adına da yeni teknolojilere yatırım yapmaya devam etmektedir.

World Business Council for Sustainable Development

Karbon Ayak İzi

Akçansa CO₂ hesaplamalarını, WBCSD (World Business Council for Sustainable Development)'in Çimento Sürdürülebilirlik İnisiyatifi (Cement Sustainability Initiative - CSI)'ne göre yapmaktadır.

Sektöre özgü ihtiyaçlara göre oluşturulan protokol yine WBCSD'nin ve Dünya Kaynakları Enstitüsü'nün hazırladığı sera gazları protokolü ile uyumludur.

2009 yılında Kyoto Protokolü'ne taraf olan Türkiye'nin ilk yükümlülük döneminde (2008-2012) sayısallaştırılmış sera gazı emisyon azaltımı veya sınırlama yükümlülüğü bulunmamakta; çimento sektöründe, CO₂ emisyon dataları henüz bağımsız kuruluşlar tarafından denetlenmemektedir.

Akçansa 2012 sonrası için Türkiye'nin uluslararası iklim rejimi ile ilgili tutumu ile TÇMB'nin ve yetkili mercilerin vereceği kararlara uyacaktır.

Kyoto Protokolü: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin eki olarak kabul edilen uluslararası bir anlaşmadır. Protokolün ana amacı atmosferdeki sera gazı yoğunluğunun iklime tehlikeli etki yapmayacak seviyelerde dengede kalmasını sağlamaktır.

Enerji Performansı

Çimento üretiminde yakıt karışımı (%)			
	2007	2008	2009
Kömür (yerli+ithal)	80,99	59,53	28,15
Petrokok	16,00	37,11	68,55
Doğal gaz	0,15	0,07	0,06
Fuel oil	0,23	0,45	0,38
Alternatif yakıt	2,63	2,84	2,86

Geleneksel yakıtlardan kömür, petrokok, doğal gaz, linyit ve fuel oil, 2007'de Akçansa'da kullanılan termik enerjinin %97,39'unu oluştururken, artan alternatif yakıt kullanımıyla beraber bu oran azalma trendine girmiş ve 2009 yılında %97,13 olmuştur.

2009 yılında Akçansa'nın çimento üretiminde toplam direkt enerji tüketimi 19.833 TJ olarak gerçekleşmiştir.

Klinker/çimento oranı			
	2007	2008	2009
(%)	84	84	87

Uçucu kül ve yüksek fırın cürufu gibi alternatif çimentomsu malzemeler ile çimento üretiminde klinker oranı azaltılabilmektedir. 2009 yılında küresel krizin etkisiyle bulunabilirliğin azalması sebebiyle bu oran %87'ye yükselmiştir.

Elektrik Enerji Performansı

Elektrik tüketimi (TJ)			
	2007	2008	2009
Çimento	2.048,57	2.370,94	2.314,47
Hazır-beton	17,89	22,30	24,95
*Agrega	3,57	5,54	4,15

Akçansa'da çimento üretiminde toplam elektrik tüketimi 2.314 TJ, hazır betonda 24,9 TJ, agrega'da 4,2 TJ olarak gerçekleşmiştir

*Agrega'da Bursa ve Ayazağa tesisleri dahil edilmiştir.

Klinker spesifik ısı tüketimi			
	2007	2008	2009
MJ/ton klinker	3.554	3.524	3.491

Şirket'in üretim tesislerinde yapılan başarılı çalışmalarla klinker spesifik ısı tüketimi giderek azaltılmış, 2009 yılında 3.491 MJ/ton klinker seviyesine düşürülmüştür.

CO₂ Emisyonu Performansı

Toplam CO ₂ emisyonu			
	2007	2008	2009
Brüt (milyon ton)	1,60	2,13	2,09

(Kapsam 1 ve 2) Toplam direkt brüt CO₂ emisyonu 2009 yılında 2,09 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Hesaplama Akçansa'nın hisse oranına göre yapılmıştır.

Spesifik CO ₂ emisyonu (kg CO ₂ /ton çimento)			
	2007	2008	2009
Brüt	714	757	769
Net	714	757	769

Akçansa'da 2009 yılında spesifik CO₂ emisyonu 769 kg CO₂/ton çimento olarak gerçekleşmiştir.

Spesifik CO ₂ emisyonu (kg CO ₂ /ton klinker)			
	2007	2008	2009
Brüt	871	883	873
Net	871	883	873

2009 yılında spesifik CO₂ emisyonu 873 kg CO₂/ton klinker olarak gerçekleşmiştir. Bu hesaplama hazır beton ve agrega faaliyetleri dahil değildir.

Türkiye'de henüz yürürlükte olan bir ulusal karbondioksit emisyon mevzuatı olmaması sebebiyle, alternatif yakıt kullanımından doğacak dolaylı karbon tasarruf kredisi kazanılmış emisyon hakkı kapsamı içinde tutulmamıştır. Bu sebeple bir ton klinker ve çimentomsu ürün başına düşen (spesifik) net ve brüt karbondioksit emisyon değerleri ayrıdır.

Büyükçekmece ve Çanakkale fabrikalarında alternatif yakıtlar yakılmaya devam etmektedir. Hazır betonda 20.000 ton uçucu kül ve 131.211 ton öğütülmüş yüksek fırın cürufu alternatif hammadde olarak kullanılarak, klinker kullanımı azaltılmış; CO₂ emisyonunun düşürülmesine katkı sağlanmıştır.

MADENCİLİK FAALİYETLERİ VE ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Akçansa ihtiyacı olan hammaddelerin %93'ünü kendi maden sahalarında üretmekte, madencilik faaliyetlerini sürdürülebilir kılmak hedefiyle doğayı ve biyoçeşitliliği korumak ve iyileştirmek için önemli gayret göstermektedir.

Maden sahası işletmek için gerekli ruhsat ve izinleri almak uzun bir süreçtir. Bir saha rezervi, ruhsat ve izin durumuna göre uzun süre işletilebilir. Üretim faaliyeti gürültü, titreşim ve toz emisyonuna sebep olabilen delme, patlatma, yükleme ve taşıma gibi süreçleri kapsadığından, ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri vardır.

Akçansa başlangıç planından rehabilitasyon sürecine kadar maden sahaları civarındaki komşularıyla yakın ilişkiler kurmakta, üretim faaliyetinden etkilenmemeleri için gerekli her tedbiri almaktadır. Patlatmalar kontrollü yapılmakta, elektriksiz gecikmeli kapsüllerin kullanımıyla hava şoku ve titreşim minimize edilmektedir. Uygun iş makinası seçimiyle gürültü ve toz emisyonu engellenmekte, saha içi yolların sulanmasıyla yine nakliye sebepli toz oluşumunun önüne geçilmektedir.

Akçansa'da En İyi Uygulama Örneği

Büyükçekmece Fabrikası ile Çatalca maden sahaları arasındaki 18 km'lik taşıma rotası özellikle yaz dönemlerinde son derece yoğun olarak kullanılan bir yoldur. Daha önce 19 ton kapasiteli nakliye kamyonları kullanılırken, 2005 yılında daha yüksek kapasiteli treylerlere yatırım yapılması sonucunda;

- 1- Kamyon sefer sayısı önemli oranında azaltılmış ve yolun trafik yükünün düşmesinde önemli katkı sağlanmıştır.
- 2- Motorin tüketimi yılda 200.000 litre azaltılmıştır.

Hammadde Üretim Verileri

2009 yılında **20 ayı maden sahasında** (16 çimento, 4 agrega), 8,3 milyon ton çimento hammaddesi (kireçtaşı, kil ve şist) ve 2,0 milyon ton agrega hammaddesi olmak üzere toplam **10,3 milyon ton hammadde** üretilmiştir.

Maden sahalarında toplam açılmış yüzey alanı **320 hektardır**.

Arazi mülkiyetine göre bu alanların dağılımı ise şöyledir;

- Orman arazileri: 206 hektar (%65)
- Şirket'e ait araziler: 81 hektar (%25)
- Devlet (hazine) arazileri: 33 hektar (%10)

Maden Sahalarında Rehabilitasyon- Mevzuat ve Akçansa'nın Uygulamaları

Maden sahalarının rehabilitasyonunu düzenleyen üç farklı mevzuat vardır ve uygulama arazi mülkiyeti durumuna bağlıdır. Maden mevzuatına göre işletme projesi içinde sahanın çevreye uyum planı da verilir.

2009 yılı sonu itibarıyla Akçansa'nın aktif maden sahalarının %80'inde doğaya yeniden kazandırma projeleri ilgili İdareler tarafından onaylanmıştır. Hammadde üretim faaliyetleri sıkı bir denetim altında ÇED kriterleri ve rehabilitasyon projelerine uygun olarak yapılmaktadır.

Rehabilitasyon Projelerinin Taahhütleri

Akçansa maden sahalarının çoğu orman arazisinde kalmaktadır. Orman mevzuatına göre rehabilitasyon, sahanın ağaçlandırmaya uygun hale getirilmesi ile tamamlanır.

Orman dışı alanlarda (tapulu araziler veya hazine arazilerinde) kalan maden sahalarında (Büyükçekmece'de 5 ve Ladik'te 1 maden sahası) Akçansa yerel Çevre İdaresi'ne üretim yaptığı alanı tekrar ağaçlandırma taahhüdünde bulunmuştur. Üretim alanı yüzeyi ağaç dikimi öncesinde riparleme yapılarak ağaçlandırmaya uygun hale getirilecektir.

Akçansa Rehabilitasyon Faaliyetleri

Maden sahalarında rehabilitasyon rezervin dolayısıyla üretimin tamamlandığı yerlerde yapılır. Akçansa maden sahalarında rehabilitasyon faaliyetleri 2008 yılında başlatılmıştır. Ancak üretimin bittiği kısıtlı alanlarda aşağıda belirtilen arazi düzenleme ve ağaçlandırma yapılmıştır.

1. Ladik Çimento Fabrikası;

- Kireçtaşı sahasında (Ruhsat No. 55227), 0,5 hektarlık eski atık sahasında arazi düzenleme çalışması yapılmış; 2009 yılında 500 çam ağacı dikilmiştir.
- Kireçtaşı sahasında (Ruhsat No. 55227), 0,5 hektarlık yeni bir alanın ıslahı tamamlanmıştır. Bu alan 2011 yılında ağaçlandırılacaktır.

2. Büyükçekmece Çimento Fabrikası;

- Kovukdere şist sahasında (Ruhsat No. 31505), 2,0 hektarlık alanda arazi düzenleme çalışmaları tamamlanmıştır. Yerel Orman İdaresi ile hangi cins ağacın dikileceği belirlenmiş, ağaç dikimi için Millî Emlak Genel Müdürlüğü onayı beklenmektedir.

3. Çanakkale Çimento Fabrikası;

- Bozalan kireçtaşı sahasında (Ruhsat No. 75819-75820), Bozalan köyüne bakan cephesinin üst kademesinde eğimi azaltma çalışmaları başlatılmıştır. Çalışmalara, 2011'de devam edilecektir. Bu bölgeye yerel halka daha güvenli bir durum ve daha iyi bir görünüm sağlamak için, çit yapılması ve çit ile cephe arasına ağaç dikilmesi planlanmaktadır.

4. Kemerburgaz Agrega Tesisi:

Akçansa'nın sürdürülebilir çevre yaklaşımının en önemli göstergelerinden biri Kemerburgaz agrega tesisinin rehabilitasyon projesidir. Üretim alanını faaliyet öncesi yeniden doğal habitat durumuna çevirmek için, rehabilite edilmiş alana yaklaşık 10.000 m³'lük bitkisel toprak serilerek daha sonra Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından ağaçlandırılmak üzere hazırlanmıştır. Bu proje çerçevesinde örtü tabakasının depolandığı alanı doğal topografyasına uygun hale getirmek amacıyla, yaklaşık, 380.000 m³ malzemenin yeri değiştirilerek 3,5 hektar alanın yüksekliği doğal arazi kotlarına uygun hale getirilmiştir.

Rehabilitasyon Provizyonu

Akçansa tüm maden sahalarında mevcut açılmış alanların rehabilitasyonu için her yıl hesaplama yaparak provizyon ayırmaktadır. 2009 yılı sonunda ayrılan provizyon tutarı toplam 2.462.961 TL olmuştur (çimento sahaları için 2.102.538 TL ve agrega sahaları için 360.423 TL). Bu provizyon tutarı bilançoda uzun vadeli borçlar altında gösterilmektedir.

Akçansa'nın Rehabilitasyon Hedefi:

2012 yılı sonuna kadar maden sahalarında üretimin bittiği yerlerde toplam 10 hektar alanın rehabilite edilmesidir.

Geleceğimizin temelinde...

Türkiye’de çimento sektörünün en büyük oyuncusu olan Akçansa için liderlik, sektörün yanı sıra toplumu da daha ileri noktalara götürme görevini de beraberinde getirmektedir.

BİRİNCİ ÖNCELİĞİMİZ: İş Sağlığı ve Güvenliği

“Güvenli Çalış, Sağlıklı Yaşa”

2020 yılı kaza sıklık oranı hedefi: Sıfır (0)

Akçansa, iş sağlığı ve güvenliği konusunda yasal mevzuatların öngördüğü standartların üzerinde uygulamalara sahiptir.

Akçansa'nın hedefi, çalışanları, taşeronları ve çalışma alanları kapsamındaki üçüncü kişiler için, iş sağlığı ve güvenliği açısından en yüksek standartlara sahip çalışma ortamlarını sağlamaktır.

Şirket'in tamamı, Akçansa'nın hazır beton sektöründe faaliyet gösteren iştiraki Betonsa da dahil, Kalite Yönetim Sistemi (ISO 9001), Çevre Yönetim Sistemi (ISO 14001) ve İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi'nin (OHSAS 18001) bir araya gelmesiyle oluşan Entegre Yönetim Sistemi ile yönetilmektedir.

İş ortamının sürekli iyileştirilmesi amacıyla, Entegre Yönetim Sistemi gereği tüm tesisler ve iş alanlarında düzenli aralıklarla yapılan iç denetimlere farklı bölgelerden denetçiler atanmaktadır. Bu konularda operasyonel sorumluluk Yönetim Sistemleri Uzmanı, Yönetim Temsilcisi, Tesis Şefleri ve Bölge Müdürlerine verilmiştir.

Türkiye'de ilk olarak 2004 yılı Şubat ayında Çanakkale Fabrikası ve 2004 yılı Nisan ayında da Büyükçekmece Fabrikası BS-18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri (OHSAS 18001) sertifikası almıştır. 2007 yılında ise Akçansa'da İşçi Sağlığı ve Güvenliği konularını kapsayan Entegre Yönetim Sistemleri Departmanı kurulmuştur.

Entegre Yönetim Sistemi üretim sürecinde insan sağlığı, iş güvenliği üzerindeki etkilerini iyileştirmek için araştırmalar yapılması, kaynakların korunması ve kazaların önlenmesi ile ilgili faaliyetlerin sürekli gelişmesinin sağlanması prensibine dayanmaktadır.

Hiçbir iş; güvenlik önlemi alınmadan yapılacak kadar acil olamaz!

Akçansa'da, hedeflere ulaşmak için, tüm çalışan ve yöneticilerin performans ölçüm kriterleri arasında iş güvenliği kriteri yer almaktadır ve yönetim tarafından her ay düzenli olarak değişim sorgulanmaktadır.

Yıl boyunca, yönetici ve çalışanlara yönelik iş sağlığı ve güvenliği içerikli eğitimler ile bilinçlendirme çalışmaları sürdürülmektedir. Akçansa'da çalışanların %85'i, İş güvenliği sağlama ve işçi sağlığını gözetme' konusuna verdiği önemi ve alınan önlemleri yeterli bulmaktadır.

İSG Politikası

Akçansa, İSG Politikası aşağıdaki web adresinde sunulmuştur.
http://www.akcansa.com.tr/images/content/img/ent_yonsist/politika/ohsas.jpg

İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası'nda açıkça görüldüğü üzere, Akçansa, insana verilen değerini iş performansını doğrudan etkilediğinin bilincindedir.

Akçansa'nın tüm fabrikalarında yasal gereklilikler sağlanmak ve riskler değerlendirilmek suretiyle kazaların azaltılması hedeflenmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Performansı

Akçansa'da raporlama döneminde çimento üretim faaliyetleri bazında gerçekleşen İSG sonuçları aşağıdaki tablolarda detaylı olarak verilmiştir.

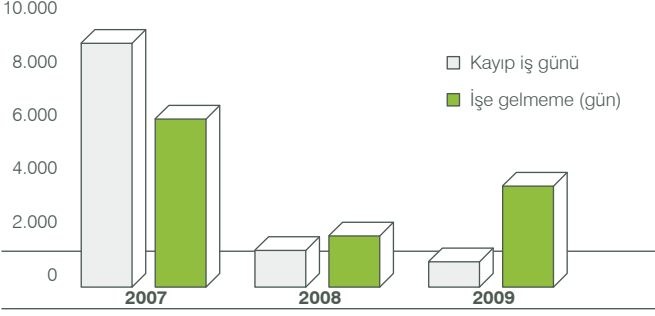
İş Sağlığı ve Güvenliği			
Çimento Fabrikaları Toplam	2007	2008	2009
Ölümlü kaza sayısı	1	0	0
Kaza sıklık	27,27	19,72	14,18
Kayıp iş günü	8.144	885	237
Kaza dışı işe gelmeme (gün)	5.483	1.210	2.953

Yukarıdaki tabloda yer alan veriler

- Kaza Sıklık = Kaza Sayısı X 1.000.000 / Toplam Çalışma Saati
- Kaza Ağırlık = Kayıp Gün Sayısı X 1000 / Toplam Çalışma Saati
- Kaza başına kayıp gün = Kayıp Gün Sayısı / Kaza sayısı
- İşe gelmeme = kaza harici ve sağlık sorunları sebebiyle işe gelinmeyen günler formülleri kullanılarak hesaplanmıştır.

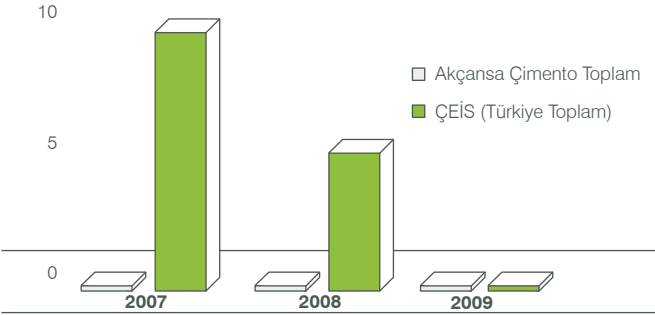
Yukarıdaki tablodan izleneceği üzere 2007-2009 döneminde, Akçansa'nın İSG göstergelerinin çoğunda önemli iyileştirmeler gerçekleştirildiği görülmektedir.

Kayıp İş Günü (Çimento)

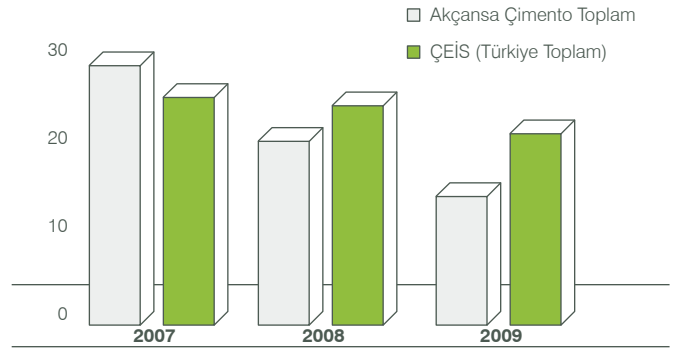
Kayıp gün sayısında yıllar içinde yaşanan radikal düşüşün en önemli sebebi, iş kazası sayısındaki düşüş ve tesislerdeki şiddeti yüksek kazaların azalmasıdır. Şiddeti yüksek kazaların azalması sonucunda, Akçansa, ölümlü kaza oranını sıfıra indirme hedefine %100 ulaşmayı başarmıştır.

Ölümlü Kaza Oranı (Çimento)

Akçansa'da hastalık sebebiyle işe gelmeme oranı 2008 yılında düşmesine rağmen, 2009'da tekrar yükselmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, işe gelmeme oranındaki artışın mesleki bir hastalıktan kaynaklanmadığı; kişiye özel hastalıklar sebebiyle uzun dönemli rapor sahibi çalışanların işten uzak kalması sonucu oluştuğu belirlenmiştir.

Kaza Sıklık Oranı (Çimento)

Türkiye genelinde sektörde meydana gelen kazalarla (ÇEİS verileri) karşılaştırıldığında; Akçansa, kazaların azaltılması alanında gösterdiği başarıya rağmen, 2020 yılı hedefi olan sıfır kaza oranına ulaşmak adına önlemler almaya ve çalışanları için en güvenli iş ortamını geliştirme çalışmalarına devam etmektedir.

Hazır beton iş alanına yönelik İSG verileri, Türkiye Hazır Beton Birliği'nde (THBB) mevcut olmadığından bu alanda bir karşılaştırma yapılamamıştır.

Akçansa'nın çimento ve hazır beton iş kollarında belirlemiş olduğu İş Sağlığı ve Güvenliği Hedefleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Akçansa Çimento İSG - KPI	2007	2008	2009	2010 Hedefi	2012 Hedefi	2020 Hedefi
Ölümlü Kaza Sayısı	1	1	0	0	0	0
Kaza Sıklık	27,27	15,78	12,8	10	8	0
Kaza Ağırlık	4,93	0,47	0,14	0,10	0	0
Kaza başına kayıp gün	239,5	46	13,68	12	10	5

Betonsa İSG - KPI	2007	2008	2009	2010 Hedefi	2012 Hedefi	2020 Hedefi
Ölümlü Kaza Sayısı	-	1	1	0	0	0
Kaza Sıklık	-	12,54	8,22	7	6	0
Kaza Ağırlık	-	0,03	0,13	0,10	0	0
Kaza başına kayıp gün	-	2,5	16	10	0	0

Fabrika ve operasyonlar bazında Akçansa çalışanlarının raporlama döneminde aldığı iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine yönelik veriler aşağıda tabloda sunulmuştur.

İSG Eğitim Saat Dağılımı (Çimento ve Hazır Beton Operasyonel Bazda)							
	BÇM	ÇNK	LDK	HB	Toplam	Çalışan Sayısı	Kişi Başı (Saat)
2007	2.905	7.921	1.040	42	11.908	1.043	11
2008	2.423	3.651	619	967	7.660	1.103	7
2009	4.281	6.130	3.271	208	13.890	1.030	13
Toplam	9.660	14.159	1.659	1.305	26.783		

BÇM: Büyükçekmece, ÇNK: Çanakkale, LDK: Ladik, HB: Hazır Beton

Agrega ve Hazır betonda iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri

İş sağlığı ve güvenliği, yalnızca hazır beton tesisleri içerisinde ve beton üretim sürecinde değil, betonun taşınması ve dökümü sırasında da dikkat edilmesi gereken bir konudur.

Hazır beton sektöründe karşılaşılan iş kazalarının önemli bir miktarı beton dökümü sırasında meydana gelmektedir. Bu nedenle, transmikser ve pompa operatörleriyle varsa yardımcı elemanların beton dökümü sırasındaki muhtemel kaza riskleri ve bunlara karşı alınacak önlemler konusunda ciddi eğitimlerden geçirilmesi zorunludur.

Agrega ve Hazır beton iş kolunda tüm yeni personelin gerekli eğitimleri almadan iş başı yapmaması hedeflenmektedir.

Çalışanlar;

- İş Başı ve Oryantasyon Eğitimi
- Kişisel gelişim ile teknik ve mesleki eğitimleri
- Çevre
- İş sağlığı ve güvenliği ve ilk yardım eğitimlerini düzenli olarak almaktadırlar.

2009 yılında İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimleri ile Mobil Ekipmanlar eğitimi birlikte verilmeye başlanmış, bu kapsamda düzenlenen eğitimlere taşeron çalışanları da dahil yaklaşık 400 Akçansa çalışanı katılmıştır. Mobil ekipman eğitimi sırasında, ekipman operatörlerinin iş yapış şekilleri, karşılaşılabilecekleri mesleki riskler ve bu mesleki risklerin oluşturabileceği sonuçlar hakkında bilincin artırılması sağlanmıştır.

İSG alanında Akçansa'ya özel uygulamalar

Sağlık taramaları

Çalışanların sağlık durumlarına göre işe yerleştirme yapabilmek için işe yeni başlayacak olan personelin sağlık taraması ile ilgili masraflar, Akçansa tarafından karşılanmaktadır. Sağlık taramaları düzenli olarak yapılarak, erken teşhis sağlanmakta ve çalışanların sağlık problemleri kontrol altına alınmaktadır.

Güvenlik uyarıları

Farklı bölgelerde hizmet veren Akçansa'nın bünyesinde yaşanan tüm tehlikeli durumlar ve kazalar, benzer olayların farklı lokasyonlarda meydana gelmesinin önüne geçilmesi amacıyla "Güvenlik Uyarısı" başlığı altında duyurularak tüm şirket çalışanlarıyla paylaşılır.

Güvenlik uyarılarında meydana gelen tehlikeli durum veya kazanın nerede ve nasıl gerçekleştiği fotoğraflara aktarılmakta; alınması gereken ve alınan önlemlere yer verilmektedir.

Boom Emniyet Sistemi

Yapı sektörüne çözüm ortağı olarak hizmet veren hazır beton sektöründe şiddeti büyük kazalar mobil pompa kazalarıdır. Özellikle pompa kurulumlarının en önemli unsuru olan ve dengeyi sağlayan ayakların gerektiği gibi kullanılmaması sonucunda istenmeyen ölümlü iş kazaları meydana gelebilmektedir.

Betonsa Teknik Müdürlüğü tarafından geliştirilen Boom Emniyet Sistemi sayesinde operatör ayak açmadan boom'ları hareket ettiremeyeceğinden ya da uygun olmayan hareketleri yapamayacağından devrilme riskleri ortadan kalkmaktadır. Betonsa'nın faaliyet alanlarında iş güvenliği açısından proaktif bir yaklaşım sergilenmekte, dengesiz pompa kurulumlarına izin verilmemektedir.

Fiziksel Korumalar

Başlatılan yeni bir proje ile 2010 yılı sonuna kadar tüm agrega ve hazır beton tesislerinde yetersiz görülen yerlere fiziksel korumalar, bant altı ve döner aksam kapamaları ile etiketleme-kilitleme sistemleri kurularak sürekli gelişim doğrultusunda, çalışanlar için daha güvenli çalışma ortamları oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Akçansa çalışanları acil durumlara hazır.

Akçansa'nın tüm çalışanlarını kapsayan acil durum eğitim ve tatbikatları başarıyla tamamlanmıştır. "Tahliye ve toplanma bölgelerine intikal" ile "Liman güvenliği ve yangın" eğitimlerinin yanı sıra, "Yüksekte çalışma ve iş eldivenleri" ile Ladik Fabrikası'nda yangın eğitimi ve tatbikatı, yangın ve söndürme cihazları, afet bilinci, arama, kurtarma ve bina hasarları eğitimleri verilmiş; deprem tatbikatı gerçekleştirilmiştir.

AKUT işbirliği ile İSG tatbikatları

Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası (ÇEİS) ve Arama Kurtarma Derneği (AKUT) arasında 2006 yılında başlatılan işbirliği kapsamında, 2008 yılı içinde Türkiye'deki tüm çimento fabrikalarının dahil olduğu Enkaza Müdahale ve Acil Durum Yöneticisi Eğitimlerinin ardından Acil Durum Müdahale Tatbikatları yapılmıştır. Bu eğitim ve tatbikatlar, Akçansa'nın Çanakkale, Büyükçekmece ve Ladik fabrikalarında başarıyla tamamlanmıştır.

Bu eğitimlerin temel hedefi önemli bir deprem bölgesi olan ülkemizde, sektörün yoğun istihdam sağladığı çimento fabrikalarında acil durumlara yönelik bilinç ve farkındalığı artırmak ve tatbikatlarla da uygulamasını pekiştirmektir. Zira, 1999 yılında Marmara bölgesinde gerçekleşen büyük deprem sonucunda büyük can ve mal kayıplarının yanı sıra işi durma noktasına gelen fabrikalar olmuştur.

İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı Eğitimleri verildi...

'İşveren ve Vekillerinin Yasal Sorumluluğu, Cezai ve Hukuki Yaptırımlar' başlıklı eğitim, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Görevlisi Prof. Ömer Ekmekçi tarafından Akçansa'nın tüm fabrikalarında her yıl veriliyor. Teknisyen seviyesinden en üst seviyeye kadar kapsam dışı personelin katıldığı eğitimlerde, 2004 yılında yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu'ndaki değişiklikler ve İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatı ile ilgili genel bilgiler aktarılıyor.

AKUT geribildirimi

Eğitim ve tatbikatların son derece başarılı geçtiğini belirten AKUT Proje Yöneticisi Dündar Şahin, AKUT olarak sahip oldukları know-how'ı fabrika yöneticilerine ilettiklerini ifade etmiştir. Şahin, ayrıca biri AKUT gözetiminde olmak üzere yılda iki defa tatbikat yapılmasını ve düzenli olarak bu eğitimlerin yeni personele aktarılmasını önerdiklerini de belirtmiştir.

AKUT'un Akçansa'nın ilk sürdürülebilirlik raporunda yer alan konular çerçevesindeki aksiyon önerileri;

- Fabrikaların bacalarında torbalı filtreye geçilmesi
- Fabrikaların bulunduğu bölgelerde, çevre halkına orman yangınlarını önlemeye ve gerektiğinde müdahaleye yönelik eğitimler sağlanması;
- Çanakkale gibi ardi ardına orman yangınlarının yaşandığı yörelerde çalışanlarla beraber yerel halkın da dahil olduğu ağaçlandırma projeleri gerçekleştirilmesi olmuştur.

İSG uygulamalarının alt işveren seçimi üzerinde etkisi

Akçansa birlikte çalıştığı müteahhit firmalardan, iş yasalarına uygun şekilde istihdam yaratmalarını ve yasalara uygun çalışmalarını beklemekte, takip etmekte ve gerektiğinde yönlendirip eğitimler sağlamaktadır. Akçansa, hizmet tedarikçisi seçiminde Tedarikçi Ön Değerlendirme Prosedürü doğrultusunda, yasal yükümlülüklerle uyum, iş sağlığı ve güvenliği, çevre korumaya yönelik değerlendirmeler yapmaktadır.

Liderlik, hedef ve politika, İSGÇ (İş Sağlığı Güvenliği ve Çevre) yönetimi, gereç ve ekipman sertifikası / muayenesi mevcudiyeti, eğitim ve uzmanlık ve personel sağlığı başlıkları altında 50 kriterde değerlendirilen yüklenicilerin kritik noktaların açıkça tanımlandığı bir İSGÇ Planı hazırlanması istenmektedir. Ön değerlendirme sonucunda 60 ve üzeri puan alan yüklenicilere işin ihalesine katılmak üzere ön yeterlilik verilmektedir.

İşi yapmaya talip yükleniciler tarafından hazırlanan planların değerlendirilmesi sonucunda, İSGÇ ön değerlendirme koşullarını sağlayan yükleniciler, satın alma prosedürü ve yönetmeliğinde belirtilen diğer idari ve finansal kriterlere tabi tutularak onaylanırlar. Bu firmalar, Akçansa tarafından hazırlanmış olan Yüklenici İSGÇ Taahhünamesi'ni imzalamakla yükümlüdür.

Seçilen yüklenicilerin performansları; liderlik ve katılım, şantiye çalışma çevresi analizi, risklerin önlenmesi ve kontrolü, eğitim ve iletişim başlıkları altında yirmiye yakın kriterde düzenli olarak değerlendirilmekte ve geri bildirimde bulunmaktadır.

İnsan Hakları ve Sosyal Güvenlik

Akçansa faaliyet gösterdiği tüm iş kollarında, lokasyonlarında, yatırım anlaşmalarında ve tedarikçi seçiminde özellikle sosyal güvenlik çerçevesindeki insan hakları gözetimine ağırlıklı önem vermektedir.

Akçansa'da iş kanunları çerçevesinde cinsiyet, din, ırk ve tabiyet gözetmeksizin tüm çalışanlara eşit imkanlar ve ekonomik, sosyal ve kültürel haklar tanınmaktadır. Her üç çimento fabrikasındaki tüm çalışanların toplu sözleşmesinin olması Akçansa'nın sendikalaşma özgürlüğünü desteklediğini göstermektedir. Ayrımcılık ve çalışan hakları ile ilgili tüm konular İnsan Kaynakları Bölümü tarafından takip edilmektedir.

Akçansa alt işverenleri ile yaptığı detaylı anlaşmalar ve düzenli denetimler ile çocuk işçi ve zorunlu işçi çalıştırılma riskini ortadan kaldırmıştır. Akçansa güvenlik personelinin %100'ü insan hakları eğitimi almışlardır. Alt işverenlerle ilgili tüm konular Satınalma Bölümü tarafından yönetilir. Yerel halk ve yönetimler Akçansa'nın anahtar paydaşları arasındadır ve ilgili tüm konu ve şikayetler ilgili fabrika müdürlüğü tarafından takip edilmektedir.

Akçansa tedarikçilerini seçerken insan haklarına uyumun gözetimi konusunda bir değerlendirme yapmasa da sayfa 52'de anlatılan detaylı seçim prosedürü kapsamında birlikte çalıştığı tüm hizmet ve mal tedarikçilerinin, iş yasalarına uygun şekilde istihdam yaratmalarını ve yasalara uygun düzenlemeleri yerine getirmelerini teşvik etmekte ve bunları sistematik olarak takip etmektedir.

İşbirliği yapılan 260 tedarikçinin tamamı (%100), çalışanlarının sosyal güvenliklerini sağlamaları ve iyi çalışma ortamları sağlamaları konusunda Akçansa tarafından düzenli olarak denetlendiklerinden, raporlama döneminde seçilen hiçbir tedarikçide bir uygunsuzluk gözlemlenmediği gibi sözleşme feshi de gerçekleşmemiştir.

Gelecek raporlama döneminde Akçansa, mevcut eğitim paketlerini tamamlayacak insan hakları eğitimleri de geliştirmeyi planlamaktadır.

ÇALIŞANLARIMIZA KATKILARIMIZ

HEDEFİMİZ: Çalışanlarımızın gözünde, katılımcılığı ve performansı ödüllendirilen, paylaşımcı, değer veren ve aidiyet hissi yaratan bir kurum olmaktır.

2009'da 17.250 saat eğitim için 300.327 TL yatırım
Çalışanların %44'ünü oluşturan tüm beyaz yakalılara performans değerlendirmesi uygulaması

İnsan Kaynakları ve İş Hayatı Yönetim Yaklaşımı

Çalışma hayatında memnuniyet yaratarak çalışanların ve dolayısıyla Şirket'in performansını artırmak Akçansa'nın iş hayatı yönetim felsefesini oluşturmaktadır.

Çalışanlarla ilgili her türlü uygulama, çalışma hayatını düzenleyen yasalar, toplu iş sözleşmesi hükümleri ve yazılı şirket politika ve uygulamaları çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Akçansa'da işe alım, terfi, eğitim ve geliştirme, performans yönetimi, ücretlendirme politika ve yönetmelikleri belirli ve yazılı haldedir. Tüm bu sistem ve uygulamaların temelinde adil ve şeffaf bir yönetim anlayışı yer almaktadır.

Şirket'in insan kaynakları yaklaşımı ve öncelikleri, şirket stratejileri ve hedefleri doğrultusunda, bölgesel, ulusal, global, sektörel ve ekonomik gelişmeler göz önünde bulundurularak şekillendirilmektedir.

Akçansa, yönetim ve çalışanlar arasında karşılıklı açık iletişimi önemsemektedir. Şirket hedefleri, sonuçları, yönetsel kararlar, çalışma hayatı ile ilgili değişimler yazılı ve sözlü olarak çalışanlarla paylaşılmaktadır. Bu konudaki detaylar 23. sayfada yer alan Çalışanlarımızla Diyalogumuz bölümünde sunulmuştur.

Çağdaş insan kaynakları sistem ve uygulamalarını takip etmek ve şirket kültürüyle uyumlu olarak hayata geçirmek insan kaynakları fonksiyonunun ve diğer fonksiyon yöneticilerinin sorumluluğundadır. Çalışanlar kendi performans ve gelişimlerinden ayrıca sorumludurlar.

2009'a Genel Bakış

2009 yılında yaşanan ekonomik ve sektörel durgunluk, insan kaynakları planlaması açısından bazı önlemlerin alınmasını gerektirmiştir. Sektördeki daralmanın neden olduğu durum bir fırsata dönüştürülerek, birikmiş izinlerin eritilmesine yönelik aksiyonlar alınmış, işgücü planlamaları ile fazla mesai saatleri bütçe rakamlarının %29 altına düşürülmüştür.

Personel devir oranının kapsam içinde %4, kapsam dışında ise %9,1 olduğu 2009 yılında, organizasyonel dinamiklerin gözden geçirilmesi sonucunda şirket içerisinde 22 görev değişikliği, 14 organizasyon bağlantısı değişikliği ve 29 terfi olmak üzere toplam 65 personel hareketi gerçekleşmiştir. Bu konudaki detaylar 54. sayfada yer alan Personel Devir Tablosu'ndan izlenebilir.

İş sağlığı ve güvenliği, çevre ve kalite eğitimleri ile yönetim becerileri, kişisel ve mesleki gelişime yönelik eğitimlere odaklanılan 2009 yılında kapsam içi ve kapsam dışı personele toplam 17.250 saat eğitim verilmiştir. Bu konudaki detaylar 55. sayfada yer alan Eğitim ve Gelişim bölümünde verilmiştir.

"Güvenli Çalış, Sağlıklı Yaşa" temel prensibi çerçevesinde güvenlik bilinci ve kültürünü yayma çalışmaları tüm şirket genelinde devam etmektedir. 48. sayfada yer alan İş Sağlığı ve Güvenliği bölümü bu konuda ayrıntılı bilgiler içermektedir.

Akçansa'da potansiyel insan kaynağına yönelik çalışmalar devam etmektedir. 2010 yılında çalışan motivasyonunu ölçümlemek üzere araştırma yapılarak, araştırma sonuçlarına göre iyileştirme alanları ile ilgili aksiyonlar alınacaktır.

Akçansa insan kaynağı istatistikleri sayfa 54'teki tabloda çalışan kategorisi bazında verilmiştir. Çimento sektörü ağır ve tehlikeli işler kategorisinde yer aldığından, operasyonlarda kadın çalışan sayısı düşüktür. İdari kadrolarda kadın çalışan sayısı oranı ise daha yüksektir.

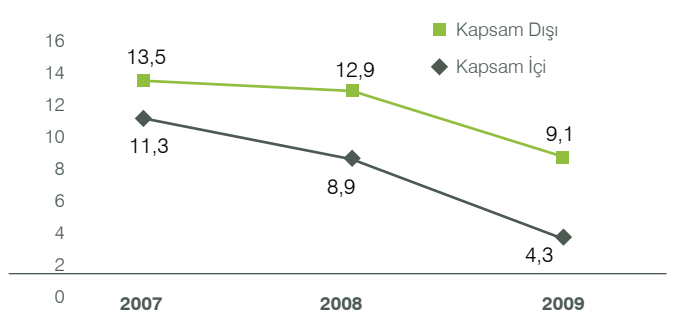

İşgücü Dağılımı			
Toplam Çalışan	2007	2008	2009
Beyaz Yaka çalışanlar	448	479	448
Mavi Yaka çalışanlar	595	624	582
Alt işverenlerin çalışanları	613	496	542
Sözleşme			
Sözleşmeli çalışan	1.043	1.103	1.030
Sözleşmesiz çalışan	yok	yok	yok
Tam zamanlı çalışan	1.043	1.103	1.030
Yarı-zamanlı çalışan	yok	yok	yok
Cinsiyet			
Erkek çalışan	977	1042	973
Kadın çalışan	66	61	57
Yaş			
20-30 yaş arası	133	192	220
30-40 yaş arası	423	470	455
40-50 yaş arası	381	365	305
50-60 yaş arası	106	76	50
Pozisyon			
Üst Yönetim	10	9	10
Orta kademe yöneticiler	32	30	31
Şef kademesi yöneticiler	52	54	120
Personel	949	1.010	869

TÇMB verileri ve Türkiye geneli ile kıyaslandığında Akçansa, Türkiye çimento fabrikalarındaki istihdamın %7'sini oluşturmaktadır. Buna ek olarak Akçansa bölgelerinde çalışan müteahhit personel de hesaplama katıldığında Şirket'in Türkiye toplamının %12'sini temsil ettiği görülmektedir.

Türkiye'deki Çimento Fabrikaları	2007	2008	2009
Toplam çalışan	9.683	10.285	9.841
Müteahhit elemanları	4.178	4.151	4.371
Akçansa Çimento Fabrikaları	2007	2008	2009
Toplam çalışan	793 (%8)	781(%8)	723 (%7)
Müteahhit elemanları	613 (%15)	496 (%12)	542 (%12)

Personel Devir Oranları

Personel Devir Oranı Hesaplama Yöntemi

$$\frac{[(\text{Toplam işe alınan kişi} + \text{toplam işten ayrılan kişi})/2]}{[(\text{Yılbaşındaki kişi sayısı} + \text{Yılsonu toplam kişi sayısı})/2]}$$

2009 yılında personel devir oranının geçmiş yıllara kıyasla yaklaşık %50 oranında düşüş, Akçansa'nın ekonomik durgunluk dolayısıyla uyguladığı sınırlı istihdam politikasından kaynaklanmaktadır.

H1N1 Domuz Gribi Konferansları

2009 yılında ülke genelinde sağlığı tehdit eden "domuz gribi" konusunda çalışanları bilgilendirmek, korunma ve tedavi önlemlerini anlatmak amacıyla öncelikle e-posta kanalıyla bilgilendirmeler yapılmıştır. Çalışanların ailelerine de ulaştırılan broşür ve posterlere ek olarak, bu konuda merak edilenleri yanıtlamak amacıyla Akçansa tarafından Büyükşehirmece Fabrika Lokali'nde ve Kozyatağı Merkez Ofisi'nde "Uzmanına Sor" konulu konferanslar düzenlenmiştir. Alman Hastanesi Çamlıca Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı hekimlerinden Dr. Songül Özer'in konuşmacı olarak katıldığı konferansı toplam 65 kişi izlemiştir.

Eğitim ve Gelişim

Akçansa'da bireysel ve kurumsal ihtiyaçlara yönelik eğitim/ gelişim faaliyetleri İnsan Kaynakları Fonksiyonu tarafından gerçekleştirilmektedir. Şirket'teki tüm yöneticilerin ve çalışanların eğitim / gelişim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi konusunda birbir sorumlulukları bulunmaktadır. Çalışanların gelişim ihtiyaçları, yıllık bazda yöneticileriyle karşılıklı görüşmelerle belirlenmekte; Bireysel Gelişim Planları ışığında hazırlanan Yıllık Eğitim Planları, Akçansa Portalı aracılığıyla tüm organizasyona duyurulmaktadır.

İklimin yapı taşları: Yöneticilerimiz

Akçansa yöneticilerinin yönetim becerilerini geliştirmek, değişim ve gelişim sürecine destek vermelerini sağlamak ve organizasyonel iklimi güçlendirerek yaygınlaştırmak amacıyla eğitim çalışmaları organize etmektedir. Eğitim çalışması, 2006 yılından bu yana insan kaynakları fonksiyonu tarafından plan dahilinde yürütülen çalışmalar ile bağlantılı olarak, ilk kez 2009 yılında 1-4 Temmuz tarihlerinde düzenlenmiş; 2009-2010 döneminde uygulanmaya devam edilmiştir. Çalışmanın devamı, 2011 yılı için planlanmış bulunmaktadır.

2007 yılı Kasım ayında gerçekleşen Yönetim Toplantısında üst yönetim "Organizasyonel İklim" kavramı üzerinde yoğunlaştı. Değerlendirmelerin ve gelişim alanlarının paylaşıldığı çalıştaylar sonucunda İcra Komitesi Üyeleri tekrar bir çalışma yaparak, kendilerine direkt rapor eden yönetim ekibinin önerilerini de içeren aksiyon planlarını netleştirmişlerdir. Bu planlar, 2008 yılı Şubat ayında fonksiyon yöneticilerinden oluşan Akçansa Yönetim Ekibi ile paylaşılmıştır. Bu çalışmalara paralel olarak "Akçansa Yönetim Programı" başlatılmıştır.

Bu program kapsamında yaratılan organizasyonel iklimin, iş performansına etkisinin ötesinde, çalıştığımız ortamdaki memnuniyeti geliştirme yönüne de etkileri yüksektir. "Yönetim fonksiyonları" ve "yetkinlik" kavramlarını temel almakta ve katılımcıların zamanın ve enerjisini ağırlıklı olarak hangi yönetim fonksiyonlarına odaklandığı, bu fonksiyonlara verdiği değer/önem ve yönetsel yetkinlikleri üzerinde durmaktadır. Tüm katılımcılara program esnasında alınması gereken geribildirimler için, 360 derece yetkinlik değerlendirme süreci başlatılmıştır. 2009 yılında başlayan programın, 2010 yılında devam etmesi ve 60'ın üzerinde yöneticinin programa dahil edilmesi hedeflenmiştir.

Akçansa'da eğitimler beş ana başlıkta uygulanır;

1. İşbaşı eğitimleri
2. Mesleki/Teknik eğitimler
3. Kişisel gelişim eğitimleri
4. Yönetim becerileri eğitimleri
5. Kalite, çevre ve İSG eğitimleri.

Akçansa çalışanlarının raporlama döneminde almış olduğu eğitimlerin kişi başına dökümü aşağıdaki tabloda mavi yaka ve beyaz yaka bazında verilmiştir.

Çalışan Başına Ortalama Eğitim Saati

2007		2008		2009	
Mavi Yaka	Beyaz Yaka	Mavi Yaka	Beyaz Yaka	Mavi Yaka	Beyaz Yaka
10	19	5	15	8	11

BÇM: Büyükçekmece, ÇNK: Çanakkale, LDK: Ladik, HB: Hazır Beton

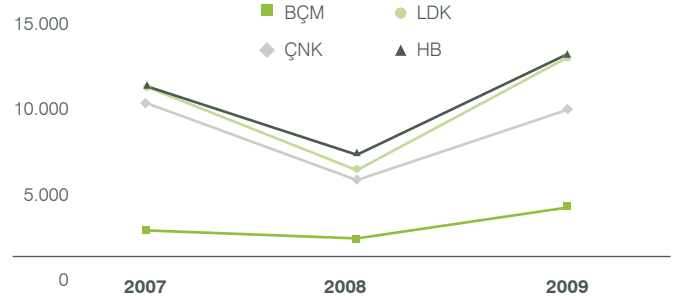
Akçansa'nın eğitim saat performansı ortalaması 19-20 saattir. 2007 yılında en yüksek değeri olan 29 saate ulaşmıştır. Bunun nedenleri aşağıda sıralanmıştır.

- Şirket geneline SA-Etik Eğitiminin verilmesi;
- Teknisyen ve üstü tüm yönetici pozisyonlarına "Etkin İnsan Yönetimi Eğitimi" verilmesi;
- Ladik Fabrika'nın satın alınması ile entegrasyon çalışmaları kapsamında yoğun sistem, prosedür ve İSG eğitimlerinin verilmesi;
- Çanakkale Fabrika 2. Hat projesi ile yeni işe alınan mavi yaka çalışanlara İSG ve Kalite Yönetim Sistemleri ve çalışma talimatları eğitimlerinin verilmesi.

2007 yılına göre 2008'de kişi başına düşen eğitim saatinde bir düşüş görülsede, 2009 yılında önemli bir artış sağlanmıştır.

Çalışanların Eğitim Saat Dağılımı

Toplam saat

Finans departmanından şirket içi eğitimler

Bilgilendirme amaçlı düzenlenen "Finans Toplantıları" Akçansa çalışanları tarafından ilgiyle izlenmiştir. Şirket'in Hukuk Müşavirinin hazırladığı ve sunduğu, Rekabet Hukukuna Uyum, Sözleşmelerin Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Temel Hususlar, Teminat Hukuku, İflas Erteleme Prosedürü ve Etkileri ile İş Güvenliği Kuralları'na aykırılık sonucu oluşabilecek hukuki ve cezai sorumluluk konulu toplantılar Kozyatağı Merkez Ofis, Büyükçekmece, İzmir, Samsun ve Karabük bölgelerinde yapılmıştır. Mali İşler Müdürlüğü çalışanları tarafından gerçekleştirilen "Finansçı Olmayanlar İçin Finans" konulu toplantıya da tüm Akçansa çalışanları katılmıştır.

Şirket'in hedefi, gelecek yıllarda benzer eğitimleri yaygınlaştırmaktır.

TOPLUMUMUZA KATKILARIMIZ

HEDEFİMİZ; kamuoyunun gözünde, bilgi konusunda paylaşımcı, şeffaf, hukuk kurallarına ve etik değerlere bağlı, sosyal paydaşlarına değer veren, faaliyetlerini yürütürken çevreyi koruyan, kültürel ve sosyal sorumluluk alanında aktif bir kurum olmaktır.

Türkiye’de çimento sektörünün en büyük oyuncusu olan Akçansa için liderlik, sektörün yanı sıra toplumu da daha ileri noktalara götürme görevini de beraberinde getirmektedir.

Doğaları gereği çimento şirketleri yüzyıllardır kuruldukları yörelerde toplumsal hayatı olumlu etkilemişlerdir. İş imkânlarının artması ile canlanan ekonomi sosyal hayatın da gelişmesinde önemli rol oynamaktadır.

Topluma fayda sağlamayı işinin bir parçası olarak gören Akçansa, sosyal sorumluluk projelerini kararlılıkla sürdürmektedir. Bu kapsamda Akçansa, faaliyet gösterdiği bölgeleri destekleyen, fabrikaları ve tesisleriyle kalkınmaya katkıda bulunan kurumsal bir vatandaşdır.

Akçansa, ülkenin doğal kaynaklarını sanayi yatırımları ile değerlendirip, istihdam, üretim ve ihracat ile ekonomiye katkıda bulunurken; sanayi ve ticari faaliyetlerinden elde ettiği kaynakları, sosyal sorumluluk çerçevesinde sağlık, kültür, sanat, eğitim, spor ve çevre gibi alanlarda değer yaratmak için kullanmaktadır. Şirket, bu katkılarının bir kısmını Sabancı Vakfı aracılığı ile yapar.

Sosyal sorumluluk çerçevesinde tarihi, kültürel ve doğal değerlere sahip çıkmak adına, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve özel kurumlar ile işbirliğine gidilerek birçok ortak projeye imza atılmaktadır. Bunlardan bazıları 2009 yılı Temmuz ayında gerçekleşen ve Akçansa’nın ana sponsoru olduğu 13. Ladik Akdağ Yayla Şenlikleri ve Büyükçekmece Kültür ve Sanat Festivalidir. Akçansa ayrıca, Ladik Fabrikası alanında, helikopterlerin iniş kalkışına uygun, hem çalışanların hem de bölge halkının olası acil ihtiyaçlarına hizmet veren bir pisti hizmete açmıştır.

Akçansa, ülkemizin gelişmesinde en önemli sıralarda yer alan temel eğitimi desteklemek için de pek çok girişimde bulunmaktadır. Akçansa bu desteğini öncelikli olarak üretim tesislerinin bulunduğu bölgelerde gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Sektörel eğitimler ve projeler

Akçansa’nın hazır beton sektöründe faaliyet gösteren iştiraki Betonsa, sektörde faaliyet gösteren kişileri ve genel anlamda toplumu bilinçlendirmeye yönelik periyodik eğitimler düzenlemektedir. Bu eğitimlere

- Müşteriler,
- Yerel ve merkezi otoritelerden mühendisler ve teknik elemanlar,
- Üniversite öğrencileri (Bkz. sayfa 57) katılmaktadır.

Eğitimlerde beton teknolojisi, betonun dayanıklılığı, bakım ve kürün önemi anlatılmakta; soğuk ve sıcak havada beton döküm teknikleri gibi bilgiler paylaşılmaktadır.

2009 yılı “Beton Sempozyumları” İzmir, Tokat, Manisa ve İstanbul’da gerçekleştirilmiş ve geniş bir katılım sağlanmıştır.

2009 yılında Betonsa Teknoloji Merkezi Laboratuvarı’nda Ar-Ge, özel ürün ve reçete optimizasyon çalışmaları kapsamında toplam 1.100 adet beton deneyi yapılmıştır.

Teknik-Mesleki Eğitimler Projesi kapsamında 2009 yılı içerisinde; 20 adedi dış eğitim olmak üzere toplam 119 adet eğitim gerçekleştirilmiştir. Dış eğitimler 1.917 adam x saat, iç eğitimler 6.098 adam x saat olmak üzere toplam 8.015 adam x saat eğitim verilmiştir. Bu eğitimler içerisinde en büyük payı Türkiye Hazır Beton Birliği (THBB) eğitimleri almaktadır.

Geleceğin mühendisleri Akçansa tesislerinde

Akçansa'nın üniversite öğrencilerine yönelik düzenlediği, çimento fabrikası ve hazır beton tesisi teknik gezileri ile çimento ve hazır beton üretimi ve teknolojisi seminerleri gerçekleştirildi.

İstanbul Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Namık Kemal Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Celal Bayar Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü öğrencileri ile 19 Mayıs Üniversitesi Havza MYO İnşaat Teknikerliği öğrencileri için 2009 yılında düzenlenen 13 ayrı teknik gezi programına toplam 420 öğrenci katıldı.

Ayrıca 15 öğrenci Akçansa'nın farklı bölge ve tesislerinde staj imkanı elde etti. Öğrenciler stajları boyunca hazır beton üretim teknolojisi, özel betonlar, betonun dayanımı ve dürabilitesi, hazır beton kalite kontrol süreçleri konularında teorik ve pratik eğitim aldılar.

Akçansa temel eğitime desteğini sürdürüyor

- Çanakkale'nin Ezine ilçesine 6 km uzaklıkta bulunan ve kurulduğu günden bu yana geçen 53 yıllık süre içerisinde bakımı yapılamayan Gökçebayır İlköğretim Okulu'nun bakım, onarım, bahçe düzenlemesine yönelik tüm masrafları Akçansa tarafından karşılanarak okul, öğrenci ve öğretmenlerine kapılarını açmıştır. Bir aylık çalışmanın ardından modern bir görünüme kavuşan okulun sınıf içi eğitim materyalleri de temin edilmiştir. 2009 yılında da Çanakkale fabrikasının 2 km yakınında yer alan Pınarbaşı Köyü ilköğretim okulunun bakım onarım ve çevre düzenlemesi yapılarak eğitim dönemi açılışına hazır hale getirmiştir.
- Akçansa, Büyükçekmece'de 1999 depreminde büyük hasar gören ve Belediye'nin yıkma kararı aldığı Fatih Sultan Mehmet İlkokulu'nu 9.000 m²'lik genişletilmiş bir alanda tekrar inşa ettirmiştir. Çok modern bir donanıma sahip olan ve 34 derslik, 3 adet bilgisayar odası, 3 laboratuvar, 1 kütüphane, 1 özel sınıf, 1 spor odası ve 200 kişilik konferans salonu bulunan okul, 2007 öğrenim yılı öncesinde tamamlanmıştır. Büyükçekmece Fabrikası tarafından bu bölgedeki okullara badana, boya, çatı, duvar ve spor salonu onarımı ve yapımı için çimento yardımıyla bulunulmuştur.
- Akçansa, Ladik'teki Atatürk İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören engelli çocukların daha iyi bir eğitim alabilmeleri amacıyla özel bir sınıf yaptırmıştır. 2009 yılında Akçansa, her sene yapılan "Ladik'in Dünü, Bugünü, Geleceği" isimli sempozyuma da sponsor olmuştur.

Akçansa üniversite öğrencilerinin yaratıcılığını tetikliyor: Betonik Fikirler

Akçansa, üniversite-sanayi işbirliğinin ülke ekonomisi için önemine inanmaktadır ve gereğini yapma konusunda gayret sarfetmektedir.

Betonik Fikirler Proje Yarışması, Şirket'in bu konuya yaklaşımına bir örnek oluşturmaktadır. Üniversite öğrencilerinin iş yaşamına uyumunu kolaylaştırmak, yaratıcılıklarını ortaya çıkarmak ve eğitim aldıkları alana değer katmaları amacıyla düzenlenen yarışmaya 250 başvurunun ulaşması, projenin gördüğü güçlü ilgiyi işaret etmiştir.

Üniversitelerin inşaat mühendisliği ve mimarlık bölümü, lisans ve yüksek lisans öğrencilerine açık olan yarışma sonunda;
1. gruba 4.000 TL,
2. gruba 2.000 TL,
3. gruba ise 1.000 TL'lik Teknosa hediye çeki sunulmuştur. Birinci olan ekip, aynı zamanda Akçansa'da staj yapma olanağı da elde etmiştir.

Yarışmaya katılan her genç için TEMA'ya bir fidan bağışlayan Akçansa, böylelikle daha yeşil bir dünya için gerçekleştirdiği projelere gençleri de ortak etmiştir. Yarışmada dereceye girenlere ödülleri, 16 Şubat'ta 2009'da Sabancı Center'da düzenlenen bir tören ile sunulmuştur.

Sürdürülebilirlik Hedefleri

İş Sağlığı ve Güvenliği								
	Hedef tanımı	Anahtar Performans Göstergesi	Birim	Gerçekleşen 2009	Hedef 2010	Hedef 2012	Hedef 2020	
ÇİMENTO	Tüm çalışanlar, müteahhit elemanları ve 3. şahıslar için en yüksek seviyede iş sağlığı ve güvenliği uygulamasının sağlanması	Kaza sıklık oranı	%	12,80	10	8	0	
		Kaza ağırlık oranı	%	0,14	0,10	0	0	
		Ölümlü kaza sayısı	adet/yıl	0	0	0	0	
		Kayıp günlük kaza başına kayıp gün oranı	%	13,68	12	10	0	
HAZIR BETON		Kaza sıklık oranı	%	8,22	7	6	0	
		Kaza ağırlık oranı	%	0,13	0,10	0	0	
		Ölümlü kaza sayısı	adet/yıl	1	0	0	0	
AGREGA		Kayıp günlük kaza başına kayıp gün oranı	%	16	10	0	0	
		Kaza sıklık oranı	%	n.a.	0	0	0	
		Kaza ağırlık oranı	%	n.a.	0	0	0	
	Ölümlü kaza sayısı	adet/yıl	n.a.	0	0	0		
	Kayıp günlük kaza başına kayıp gün oranı	%	n.a.	0	0	0		
Maden sahalarının doğaya yeniden kazandırılması ve Biyoçeşitlilik								
ÇİMENTO+AGREGA	Doğaya yeniden kazandırma projelerinin ilgili İdareye gönderilmesi ve onaylanması	Doğaya yeniden kazandırma projeleri onaylanan maden sahası oranı	%	80	90	100	100	
	Üretimin bittiği alanların rehabilite edilmesi	Rehabilite edilen alan miktarı	ha	2,6	5,0	10,0	25,0	
Yapı ürünlerinde yeniden kazanım								
HAZIR BETON	Yeşil bina projelerinde çözüm ortağı olmak	Marmara pazarında yerel maden projeleri oranı	%	n.a.	n.a.	20	30	
AGREGA	Geridönüşüm agregaları üretimi	Toplam agrega üretiminde geridönüşüm agrega oranı	%	n.a.	n.a.	10	20	
Atıkların kaynak olarak kullanılması								
ÇİMENTO	Fosil yakıt kullanımının azaltılması	Atık ile ikame edilen yakıt oranı (kalorifik bazlı)	%	2,86	4,50	10,20	29,00	
		Biyokütle ile ikame edilen yakıt oranı (kalorifik bazlı)	%	0,04	0,75	2,65	6,33	
		Çimentoda klinker kullanım oranının azaltılması	Klinker kullanım oranı	%	87,14	85,65	83,00	79,00
İklim değişikliği ve korunması								
ÇİMENTO	Emisyonların sürekli olarak kontrol altında tutulması	NOx seviyesi	mg/m ³	738,11	< 800	< 800	< 800	
		SOx seviyesi	mg/m ³	41 (2008)	< 300	< 50	< 50	
		Toz seviyesi	mg/m ³	47,62	< 50 (eski tesisler)	< 30	< 10	
		CO ₂ seviyesi	kg CO ₂ /t klinker	873	< 120 (yeni tesisler)	869	864	829
Diğer olumsuz çevre etkilerinin azaltılması								
ÇİMENTO	NOx ve SOx değerlerinin on-line izlenmesi	NOx ve SOx değerlerinin on-line izlenebildiği fırınların oranı	%	0	17	100	100	
		Fabrikaların tozsuzlaştırılması	Kapalı alanda stoklanan kömür oranı	%	60	60	100	100
		Elektrostatik filtrelerin torbalı filtre ile değiştirilmesi	Üstü kapatılan klinker bant hatları ve stokhollerin oranı	%	80	85	90	100
		Farin değirmeni, fırın ve çimento değirmenindeki torbalı filtre oranı (kapasite bazlı)	%	40	45	95	100	
HAZIR BETON	Agreganın kapalı alanda stoklanması	Tesis oranı	%	65	65	70	100	
		Yeni mixer ve pompa kullanımı	10 yıl altı mixer ve pompaların oranı	%	79	79	90	100
		Çevresel şikayetlerin azaltılması	Şikayet sayısı	adet/yıl	n.a.	< 5	< 3	< 2
AGREGA	Kamyon tekerlek yıkama sisteminin kurulması	Yıkama sistemi kurulan tesis oranı	%	n.a.	15	100	100	
		Tesis üstlerinin kapatılması	Üstü kapatılan tesis oranı	%	25	30	100	100
Diğer Hedefler								
Lokal Olumsuz Etkilerin Azaltılması ve Doğaya yeniden kazandırma								
2012 yılı sonuna kadar maden sahalarında üretimin bittiği yerlerde toplam 10 hektarlık alanın rehabilite edilmesi öngörülmektedir.								
İklim Değişikliği ve Korunması								
CO ₂ emisyonu salım hedefleri ile ilgili Türkiye'nin uluslararası iklim rejimi ile ilgili tutumuna ve yetkili merciler ile TÇMB'nin alacağı kararlara uyumlu olunması hedeflenmektedir.								
Çevre Yönetim Sistemi								
2010 yılında ISO 9001 ve OHSAS 14001 sertifikasının kapsamına Ladik Fabrikası'nın dahil edilmesi planlanmıştır.								
2010 yılında ISO 9001 ve OHSAS 14001 sertifikasının kapsamına Büyükçekmece Hammadde ve Maden Ocağı'nın dahil edilmesi planlanmıştır.								
2010 yılında ISO ve OHSAS 14001 sertifikasının kapsamına Akçansa Genel Müdürlüğü'nün dahil edilmesi öngörülmektedir.								
2012 yılında ISO ve OHSAS 14001 sertifikasının kapsamına limanların dahil edilmesi hedeflenmektedir.								

GRI Çevre Göstergeleri

	TOPLAM			
	Birim	2007	2008	2009
Klinker üretimi	t	2.400.100	3.754.297	4.150.419
Çimento üretimi	t	5.239.689	5.428.061	5.287.535
Ağırılık veya hacim bakımından kullanılan malzemeler (GRI EN1)				
Maden sahalarında üretilen hammadde miktarı	t	5.973.771	8.312.818	8.296.092
Tedarikçilerden satın alınan hammadde miktarı	t	716.056	767.415	606.148
Toplam kullanılan alternatif hammadde miktarı	t	258.960	266.066	149.520
Klinker üretimi/çimento üretimi oranı	%	84	84	87
Yakıtlar				
Fosil yakıtlar	t	537.419	685.023	630.672
Alternatif yakıtlar	t	19.301	29.247	32.038
Kullanılan maddelerin geri dönüşürülme yüzdesi (GRI EN2)				
Klinker üretimi ve çimento üretiminde alternatif hammadde kullanım yüzdesi	%	3,76	2,73	1,57
Enerji				
Direkt enerji kullanımı (GRI EN3)				
Direkt enerji kullanımı (Toplam termik enerji kullanımı)	TJ	15.212,99	19.891,72	19.833,71
Klinker üretimi üretiminin spesifik ısı kullanımı	MJ/t klinker üretimi	3.554,34	3.523,87	3.490,95
Dolaylı enerji kullanımı (GRI EN4)				
Elektrik (şebeke karışık)	TJ	2.048,57	2.370,94	2.314,47
Tasarruf edilen enerji (GRI EN5)				
Alternatif yakıtlar bakımından toplam termik yer değiştirme oranı (Alternatif yakıtlardan elde edilen termik enerji yüzdesi)	%	2,64	2,83	2,86
Su				
Kaynağına göre su çekimi (GRI EN8)				
Kaynak suyu	(milyon m ³ /y)	1,161544	1,254363	1,324953
Belediye şebeke suyu	(milyon m ³ /y)	0,066	0,046	0,040
Emisyonlar ve Atıklar				
Sera Gazları emisyonları (GRI EN16)				
Kapsam 1 ve 2 için brüt toplam CO ₂ emisyonu	t/y	1.601.595	2.127.057	2.085.064
Ton başına üretilen klinker üretimi bazında spesifik direkt (kapsam 1) brüt CO ₂ emisyonu	kg CO ₂ /t klinker üretimi	871	883	873
Ton başına üretilen klinker üretimi bazında spesifik direkt net CO ₂ emisyonu	kg CO ₂ /t klinker üretimi	871	883	873
Ton başına üretilen çimentomsu bazında spesifik direkt brüt CO ₂ emisyonu	kg CO ₂ /t çimento üretimi	714	757	769
Ton başına üretilen çimentomsu bazında spesifik direkt net CO ₂ emisyonu	kg CO ₂ /t çimento üretimi	714	757	769
Toz spesifik	g/t klinker üretimi	136	142	116
Toz toplam	t/y	557	743	623
NOx spesifik	g/t klinker üretimi	1.438	1.715	1.425
NOx toplam	t/y	6.615	10.961	9.673
Metaller spesifik	g/t klinker üretimi	0,02	0,01	0,02
Metaller toplam	t/y	0,08	0,04	0,11
Uçucu organik bileşikler spesifik	g/t klinker üretimi	64	53	31
Uçucu organik bileşikler toplam	t/y	251	272	170
Dioksin/furan spesifik	µg/t klinker üretimi	0,02	0,02	0,05
Dioksin/furan toplam	g/y	0,06	0,09	0,26
Atıklar (GRI EN22)				
Tehlikeli atıklar	t/y	82,55	313,7	73,16
Tehlikeli olmayan atıklar				
Evsel atıklar	t/y	371	327	184
Gerici dönüşüme gönderilen atıklar	t/y	1673,05	1.763	404,45
AGREGA				
Elektrik tüketimi	kWh	991.252	1.540.108,44	1.153.239,16
Su tüketimi (Bursa ve Ayazağa tesisleri dahildir)	m ³ /y	-	-	42.400
HAZIR BETON				
Üretim tesisi sayısı		27	31	35
Üretim	m ³ /y	3.213.217	3.744.499	4.051.059
Elektrik tüketimi	kWh	4.969.804	6.194.781	6.930.000
Alternatif hammadde				
Uçucu kül	t	108.697	45.804	20.009
Yüksek fırın cürufu	t	98.999	98.083	131.211
Su tüketimi	kg/m ³ beton	-	164	164

ton: t gram: g yıl: y olarak gösterilmiştir.

GRI İçerik Tablosu – Strateji ve Analiz

GRI	Strateji ve Analiz	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI 1.1.	Sürdürülebilirlik Stratejisi	Sayfa 2-3	Tam
GRI 1.2.	Önemli Etkiler	Sayfa 2-3	Tam
GRI 1.2	Risk ve Fırsatlar	Sayfa 2-3	Tam
GRI	Organizasyonel Profil	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI 2.1.	Şirketin Adı	Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Tam
GRI 2.2.	Temel markalar, ürünler ve/veya servisler.	Sayfa 6-7 - Kurumsal Profil	Tam
GRI 2.3.	Operasyonel yapı	Sayfa 6-7 – 2009 Faaliyet Raporu - http://www.akçansa.com.tr/d_yatirimci_merk_faaliyetr.asp	Tam
GRI 2.4.	Genel merkezin yeri	Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi, Kaya Sultan Sk. No: 97 Kat:5 Kozyatağı 34742 İSTANBUL	Tam
GRI 2.5.	Faaliyet gösterdiği ülkeler	Akçansa'nın tüm üretim faaliyetleri Türkiye'de gerçekleşmektedir. Ürünleri HeidelbergCement Trading şirketi tarafından ihraç edilmektedir. Türkiye'den doğrudan ihracat yapılmamaktadır.	Tam
GRI 2.6.	Mülkiyetin niteliği ve hukuki formu	Akçansa bir anonim şirket yapısında olup, Sabancı Holding (%39,72) ve HeidelbergCement'in (%39,72) ortak kuruluşudur. Hisselerinin %20,57'si halka açıktır.	Tam
GRI 2.7.	Hizmet verilen pazarlar	Sayfa 6-7	Tam
GRI 2.8.	Şirketin ölçeği	Sayfa 6-7 – 2009 Faaliyet Raporu - http://www.akçansa.com.tr/d_yatirimci_merk_faaliyetr.asp	Tam
GRI 2.9.	Yapı veya mülkiyet ile ilgili önemli değişiklikler	Mayıs 2007'de Samsun Ladik Fabrikası devren satın alınmıştır. 2009'da Hopa Terminali kurulmuştur. Bu gelişmeler sonucunda Şirket'in sermaye yapısında bir değişiklik olmamıştır.	Tam
GRI 2.10.	Ödüller	Sayfa 7	Tam
GRI	Rapor Parametreleri	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI 3.1.	Raporlama Dönemi	Ön kapak içi-Rapor Hakkında	Tam
GRI 3.2.	Bir önceki rapor tarihi	Bu ilk rapordur.	Tam
GRI 3.3.	Raporlama frekansı	Ön kapak içi-Rapor Hakkında	Tam
GRI 3.4.	İletişim noktası	Arka kapak içi	Tam
GRI 3.5.	Rapor içeriğini tanımlama süreci	Ön kapak içi-Rapor Hakkında ve sayfa 27-29-Paydaşlarımızla Diyaloğumuz	Tam
GRI 3.6.	Raporun sınırı	Akçansa'nın tüm üretim merkezleri bu rapor kapsamındadır. Karçimsa Çimento ve ihracat operasyonları %100 olarak Akçansa'nın kontrolünde olmadığından bu rapora dahil edilmemiştir	Tam
GRI 3.7.	Raporun kapsamı ve kısıtlamaları	Ön kapak içi-Rapor Hakkında	Tam
GRI 3.7.	Raporun kapsamı ve kısıtlamaları	Ön kapak içi-Rapor Hakkında	Tam
GRI 3.8.	Ortak girişimler ile ilgili raporlama temelleri	Ön kapak içi-Rapor Hakkında	Tam
GRI 3.9.	Veri ölçüm teknikleri ve hesaplama temelleri	Sayfa 68 – Ekler	Tam
GRI 3.10.	Daha önceki raporlarda tekrarlanan açıklamalar	Bu ilk rapordur.	Tam
GRI 3.11.	Önceki raporlama dönemine kıyasla değişiklikler	Bu ilk rapordur.	Tam
GRI 3.12.	GRI İçerik Tablosu	GRI İçerik Tablosu bu sayfada verilmiştir.	Tam
GRI 3.13.	Denetim	Bu raporun içeriği 3. bir şahıs/kurum tarafından denetlenmemiştir.	Tam

GRI	Yönetişim ve Taahhütler	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI 4.1.	Organizasyonun yönetim yapısı.	Kurumsal Yönetim Uyum Raporu - 2009 Faaliyet Raporu Sayfa 32 - http://www.akçansa.com.tr/d_yatirimci_merk_faaliyetr.asp - Komiteler Sayfa 11-12 Kurumsal Profil	Tam
GRI 4.2.	Yönetim Kurulu Başkanı	Sabancı Holding Çimento Grubu Başkanı Mehmet Göçmen, aynı zamanda Akçansa Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bu uygulamanın temel nedeni Sn. Göçmen'in Sabancı Holding ve çimento sektöründeki uzun soluklu tecrübesidir. Yönetim Kurulu, Şirket'i yöneten Genel Müdür ve üst yönetime danışmanlık yapar.	Tam
GRI 4.3.	Yönetim Kurulundaki bağımsız üye sayısı	Akçansa Yönetim Kurulu'nun altı bağımsız üyesi vardır. Bağımsız üyelerin her biri şahsi başvuruları ile aday olarak kurula seçilmişlerdir. Herhangi bir tebliğatla büyük hissedarlar tarafından yapılan talep sonucu temsilci olarak belirlenmedikleri için bağımsız üye olarak tanımlanmışlardır.	Tam
GRI 4.4.	Hissedar ve çalışanların yönetime katılımını sağlayan mekanizmalar	Hissedarlar: Sayfa 25 Çalışanlar: Etik konulara yönelik tüm grup şirketlerinden gelen öneri ve şikayetler Sabancı Holding'de toplanır. Ön değerlendirme sonrası Akçansa'daki Sabancı Etik Kurul Temsilcisine ve Genel Müdür'e aksiyon alınması için iletilir. Akçansa Öneri Sistemi ve İletişim Toplantısı ile ilgili detaylı bilgiler sayfa 24'te yer almaktadır.	Tam
GRI 4.5.	Üst yönetime yönelik tazminat uygulamaları ile organizasyonun sürdürülebilirlik performansı arasındaki bağlantı	Yönetim Kurulu Üyeleri ücret almadıkları için, ücret-performans ilişkisi söz konusu değildir. İcra Komitesi üyelerinin ücretlendirilmesi ise Şirket'in sürdürülebilirlik performansı ile doğrudan bağlantılıdır. Akçansa'nın sürdürülebilirlik hedeflerini de içeren kısa ve uzun vadeli hedefleri her yıl Yönetim Kurulu onayı ile belirlenir ve tüm organizasyon ile paylaşılmaktadır. İcra Komitesi Üyeleri de dahil olmak üzere tüm çalışanlar, yetkinliklerine bağlı kişisel hedeflerini belirlerler. Her bir hedefin bir ölçüm kriteri (KPI) olup yıl sonunda hedeflenen ve gerçekleşen değerlendirilmek suretiyle sonuçlar ücretlerine yansır.	Tam
GRI 4.6.	Çıkar çatışmalarını engelleyici süreçler	Yönetim Kurulu Üyelerinin hiçbiri ücret almazlar. Buna rağmen kendilerine SPK (Sermaye Piyasası Kurulu)'ya uygun içsel bilgiyi korumayı ve çıkar çatışmalarını engellemeyi hedefleyen yazılı bilgilendirme yapılır. Bu bilgilendirmenin içeriğine yönelik olarak SPK, İMKB ve Sabancı Etik Kurulu gerekli takipleri yapar. Bağımsız denetleme şirketine ek olarak Türk Ticaret Kanunu kapsamında şirket içinde iki denetçi görev yapmaktadır.	Tam
GRI 4.7.	Ekonomik, çevresel ve sosyal konularda organizasyonun stratejisini yönlendiren uzmanların nitelikleri	Yönetim Kurulu ve İcra Komitesi üyelerinin Sabancı Holding stratejik liderlik modeli kapsamında belirlenmiş yetkinlik tanım ve seviyeleri vardır. Bu pozisyonlardaki kişiler bu yetkinliklere göre her yıl performans değerlendirmesi sistemi içerisinde değerlendirilmektedirler. Geleceğimizi Şekillendirelim başlığı altındaki yetkinliklerimiz: Pazarı Öngörmek, Büyümeye Odaklanmak, Atılgımcı Düşünce; Güçlerimizi Birleştirelim başlığı altındaki yetkinliklerimiz: İşbirliği Geliştirmek, Başarı İçin Etkilemek, Kurumsal Bilinç; Başarıya Liderlik Edelim başlığı altındaki yetkinliklerimiz: Katılımcı Liderlik, Yetenek Geliştirmek, Yüksek Performansı Talep Etmek olarak tanımlanmışlardır.	Tam
GRI 4.8.	Misyon ve Değerler	Akçansa'nın ana ortakları olan Sabancı ve Heidelberg Gruplarına ait Etik Standartlarının her ikisi de şirket içinde uygulanmaktadır ve ilgili Kurumsal Etik Kitapçığı her çalışana iletilmiştir. Akçansa ilk sürdürülebilirlik raporu çalışmaları kapsamında sürdürülebilirlikle ilgili misyonunu genişletmiş ve güncellemiştir. İlgili açıklamalar sayfa 10'da yer almaktadır.	Tam
GRI 4.9.	Sürdürülebilirlik performansı ve ilgili risklerin Yönetim Kurulu tarafından gözetimi	Sayfa 11-13 - Sürdürülebilirlik Yönetimi	Tam
GRI 4.10.	Yönetim Kurulu'nun kendi sürdürülebilirlik performansını değerlendirmesi	Akçansa Yönetim Kurulu Başkanı Sabancı Holding Çimento Grup Başkanı, Yardımcısı ise Heidelberg Cement Sürdürülebilirlik Departmanı Başkanı ve TEAM Bölgesi Yöneticisidir. Yönetim Kurulu Başkanı aynı zamanda Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Başkanlığı görevini de yürütmektedir. Yönetim Kurulu şirket faaliyetlerinin sürdürülebilirliğini düzenli olarak sorgulamaktadır. Tüm şirket hedefleri sürdürülebilirlik konusu dikkate alınarak hazırlanmakta ve denetlenmektedir. Yönetim Kuruluna bağlı olan İcra Komitesi Şirket'in sürdürülebilirlik hedeflerinin belirlenmesi ve takibinden sorumludur. İcra Komitesinin, performans yönetim sistemi altında değerlendirilen tüm kişisel hedefleri sürdürülebilirlik hedefleri ile doğrudan bağlantılıdır.	Tam

GRI	Yönetişim ve Taahhütler	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI 4.11.	İhtiyatlılık Yaklaşımı	Akçansa'nın genel yönetim yaklaşımı "Daha iyi yaparak" Şirket'in değerini artırmaktır. (Sayfa 10) Akçansa'nın tüm risklerini değerlendiren kurumsal risk komitesinin yanı sıra sürdürülebilirlik risklerini de takip eden sürdürülebilirlik risk komitesi de faaliyet göstermektedir. (Sayfa 11-12) Potansiyel risklerin önlenmesi için Yönetim Kurulu'na bağlı bir iç denetim bölümü kurulmuştur. (Sayfa 13) Paydaş önceliklerini anlamak ve stratejik konuları belirlemek için Akçansa paydaşlarıyla düzenli iletişim kurmaktadır. (Sayfa 22-26) Stratejik konuların belirlenmesinde anahtar paydaşlara özel iletişim platformları yaratılmıştır. (Sayfa 26-29) Akçansa aksiyon alırken iç ve dış paydaşlarından aldığı geribildirimi dikkate alır. Örnek olarak toz emisyonu kanun ve yönetmeliklerin öngördüğü limitlerin çok altında olmasına rağmen Akçansa bu değerleri daha da düşürmek için çalışmaktadır. Bu amaçla toz emisyonlarını kontrol etmek için sürekli izleme sistemi kurulmuştur. (Sayfa 34) Akçansa, maden sahalarının rehabilitasyonu konusunda yine kanun ve yönetmeliklerin öngördüğü seviyelerin ötesinde hedefler belirlemiştir. (Sayfa 44-45)	Tam
GRI 4.12.	Organizasyonun temel aldığı harici ekonomik, çevresel ve sosyal ilkeler	Akçansa, CEMBUREAU - Avrupa Çimento Birliği'nin üyesi olan TÇMB'nin ve ERMCO - Avrupa Hazır Beton Birliği'nin üyesi olan THBB - Türkiye Hazır Beton Birliği'nin aktif üyesidir.	Tam
GRI 4.13.	Birlik ve dernek üyelikleri	Akçansa'nın üye olduğu birlik ve meslek odaları ile ilgili detaylar sayfa 67'de yer almaktadır.	Tam
GRI 4.14.	Organizasyonun paydaş grupları	Sayfa 22-23	
GRI 4.15.	Paydaşların tanımlanma ve seçim temeli	Akçansa'da paydaş öncelikleri genel anlamıyla yapılan işle/projeyle ilgili hedef kitle olarak belirlenmektedir. Akçansa'nın bu ilk sürdürülebilirlik raporu kapsamında proje grubu çalışanları en öncelikli paydaş olarak belirlenmiştir. Öncelikli paydaşların geri kalanı ise çalışanların katılımıyla gerçekleşen bir anket sonucunda tespit edilmiştir. İlgili detaylı açıklamalar raporun 22. sayfasında incelenebilir.	Tam
GRI 4.16.	Paydaşlarla iletişim yaklaşımı	Sayfa 23-26	Tam
GRI 4.17.	Paydaş iletişim sonucu ortaya çıkan önemli konular	Sayfa 29	Tam

GRI	Ekonomik Performans	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI	Yönetim Açıklaması	Sayfa 16-19	Tam
EC1 (Ana)	Yaratılan ve dağıtılan direkt ekonomik değer	Sayfa 16	Tam
EC3 (Ana)	Organizasyonun tanımlanmış menfaat planı yükümlülükleri	Sayfa 17	Tam
EC4 (Ana)	Devletten alınan önemli finansal yardımlar	Sayfa 18	Tam
EC5 (Ek)	Standart giriş düzeyi ücretlerinin, yerel asgari ücret ile mukayesesi	Tüm lokasyonlarda ki yaşam şartları dikkate alınarak yapılan ücretlendirme asgari ücret seviyesinin üzerindedir.	Tam
EC6 (Ana)	Yerel tedarikçi politikası, uygulamaları ve harcama oranı	Sayfa 19	Tam
EC7 (Ana)	Yerel istihdam prosedürleri	Akçansa İşe alma ve Yerleştirme Prosedürü altında yerel işe alma konusuna yönelik bir bölüm olmasa da mavi yakalılarda özellikle yerel istihdam tercih edilmektedir. Beyaz yakalılarda ise temel konu kişinin mobil olup olmamasıdır. Yerel bir kişi seçilse de belli bir vadede farklı bir bölgede görevlendirilebilmektedir. Farklı bölgelerde çalışma şirket kültürünün bir parçasıdır.	Kismen Raporlandı
EC8 (Ana)	Kamu yararı için yapılan altyapı yatırımlarının ve hizmetlerinin etkisi	Akçansa, Saray Belediyesine bağlı Saray-Kavacık su taşıma hattı inşaatına 422.000 TL tutarında bağış yapmıştır. 2009 Haziran-Aralık döneminde tamamlanan hat 5,1 km uzunluğundadır ve 41.200 kişilik nüfusa hizmet sunmaktadır. Burada belirtilen rakam Sayfa 16'daki tabloda bağışlar başlığı altına dahil edilmiştir.	Kismen raporlandı

GRI	Sosyal Performans (Çalışanlar)	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI	Yönetim Açıklaması	Sayfa 23-24, 53-55	Tam
LA1 (Ana)	İstihdam tipine, istihdam kontratına ve bölgesine göre toplam işgücü	Sayfa 54	Tam
LA2 (Ana)	Yaş gurubu, cinsiyet ve bölgeye göre toplam çalışan sayısı ve devir oranı	Sayfa 54 - Personel devir oranının yaş ve cinsiyete göre alt kırılım mevcut değildir.	Kismen raporlandı
LA3 (Ek)	Sadece tam-zamanlı çalışanlara sağlanan menfaatler	Akçansa'nın kapsam dışı tüm çalışanları tam zamanlı çalıştığından listeli tüm menfaatler tüm çalışanlar için geçerlidir; özel sağlık sigortası, hayat ve ferdi kaza sigortası, bireysel emeklilik sigortası (kısmi personele), öğle yemeği, ulaşım, taşınma yardımı, kişisel gelişim fırsatları.	Tam
LA4 (Ana)	Toplu sözleşmelerin kapsadığı çalışan oranı	582 kişi; toplam çalışanların %56'sı	Tam
LA5 (Ana)	Operasyonel değişiklikler ile ilgili asgari ihbar süresi	İş Kanunu ve Toplu İş Sözleşmesi hükümlerine göre uygulama yapılmaktadır.	Kismen raporlandı
LA6 (Ek)	İşçi sağlığı ve güvenliği komitelerinde temsil edilen toplam işgücünün oranı	Sendika temsilcileri, departman temsilcileri ve davet edilen firma temsilcilerinden oluşan komitelerin %80'ini Akçansa çalışanları oluşturmaktadır.	Tam
LA7 (Ana)	Yaralanma, mesleki hastalık, kayıp gün ve devamsızlık oranları ve iş ile bağlantılı ölüm sayısı	Sayfa 50	Tam
LA8 (Ana)	Ciddi hastalıkların önlenmesine yönelik uygulamadaki danışmanlık ve risk-kontrol programları	Çalışanlara yönelik ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarını kapsayan bilgiler Sayfa 54'de verilmiştir. Çalışan aileleri ve yerel halk için hazırlanmış özel programlar mevcut değildir.	Kismen raporlandı
LA9 (Ek)	Ticari sendikalarla resmi anlaşmalardaki sağlık ve güvenlik konuları	İlgili detaylı bilgiler Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası ÇEİS'in Türkiye Çimento Seramik, Toprak ve Cam Sanayii İşçileri Sendikası (Türkiye Çam-İş) ile yaptığı 1.1.2008-31.12.2010 tarihli sözleşmenin 38, 39 ve 40 sayfalarında 3 madde halinde yer almaktadır. 1-Koruyucu Önlemler 2-Hastalık ve Kazaların Bildirimi 3-İş güvenliği bakımından uygulanacak kurallar	Tam
LA10 (Ana)	Çalışan başına yıllık ortalama eğitim saatleri	Sayfa 54-55 Eğitim ve Gelişim	Kismen Raporlandı
LA11 (Ek)	Çalışanların sürekli istihdamını destekleyen yetkinlik yönetimi ve ömür-boyu öğrenim programları	Sayfa 54-55 Eğitim ve Gelişim	Tam
LA12 (Ek)	Düzenli performans ve kariyer gelişim revizyonu alan çalışanların oranı	Akçansa personelinin %44'ünü oluşturan tüm beyaz yakalı personel (448 kişi) düzenli performans ve kariyer gelişim değerlendirmesi almaktadır.	Tam
LA13 (Ana)	Çalışanların cinsiyet, yaş gurubu, azınlık gurubu üyeliği dökümü	Sayfa 54	Tam
LA14 (Ana)	Çalışan kategorisine göre erkeklerin kadınlara göre temel maaş oranı	Çalışan kategorisine göre erkek ve kadınların maaşları eşittir. Unvan ile bağlantılı ücret baremlerinde kadın ve erkekler aynı maaşları almaktadırlar.	Tam

GRI	Sosyal Performans (İnsan Hakları)	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI	Yönetim Açıklaması	Sayfa 10-12, 48-50, 52-53, 57	Tam
HR1 (Ana)	İnsan hakları maddeleri içeren yatırım anlaşmaları	Akçansa'nın tüm yatırım anlaşmaları, yaş, sosyal güvenlik, çalışma saatleri ve iş sağlığı güvenliği konularını kapsayan maddeler içermektedir.	Tam
HR2 (Ana)	İnsan hakları ile ilgili incelenmiş önemli tedarikçiler	Sayfa 52 Sosyal Performansımız	Tam
HR4 (Ana)	Toplam ayrımcılık vakalarının sayısı ve alınan aksiyonlar	Akçansa'da bugüne dek yaşanmış bir ayrımcılık vakası mevcut değildir. Akçansa, Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen çok geniş ve çeşitli bir çalışan yapısına sahiptir. Yabancı ortağın temsil edildiği GMY Finans ve GMY İşletmeler pozisyonları da mevcuttur.	Tam
HR5 (Ana)	Sendikalaşma özgürlüğü uygulanmasının önemli risk taşıyabildiği operasyonlar	Akçansa her üç fabrikasında da geçerli olan sendikalaşma özgürlüğü ve toplu iş sözleşmesi uygulamalarını desteklemektedir. Diğer operasyonlarında çalışan sayısı açısından bir sendikalaşma söz konusu olmadığı gibi operasyonlarının hiçbirinde bir risk tanımlanmamıştır.	Tam
HR6 (Ana)	Çocuk işçi çalıştırma ile ilgili olarak önemli risk taşıyabilen operasyonlar ve alınan önlemler	Müteahhitlerin yer aldığı operasyonlarda çocuk işçi çalıştırma ile ilgili riskler olsa da Akçansa iki yöntemle bu riskleri bertaraf etmektedir; çalışma alanında yapılan düzenli denetimler ve yapılan sözleşmeler. Akçansa'ya hizmet veren tüm çalışanlar sosyal sigorta sahibi olmak zorundadır ve bunun da ilk kriteri 18 yaşında olmaktır. Akçansa'ya hizmet getiren müteahhitlerin çalışanlarının her birinin sosyal sigorta formları Akçansa'ya her ay iletilmektedir ve böylece çocuk işçi çalıştırılması riski otomatik olarak bertaraf edilmiştir.	Tam
HR7 (Ana)	Zorunlu işgücü çalıştırma ile ilgili olarak önemli risk taşıyabilen operasyonlar ve alınan önlemler	Raporlama döneminde zorunlu işgücü çalıştırma ile ilgili herhangi bir vaka yaşanmamıştır.	Tam
HR8 (Ek)	İnsan hakları ile ilgili politikalar ve prosedürlerle ilgili eğitilen güvenlik personeli yüzdesi	Akçansa güvenlik hizmetlerini taşeron firmalardan almaktadır. Akçansa'nın güvenlik elemanlarının %100'ü insan hakları eğitimi almaktadır. Şirket'e hizmet sağlayan tüm şirketler tedarikçi denetiminden geçmekte ve belli bir prosedür sonucunda seçilmektedir. Bu denetimde tedarikçilerin tüm personelinin gerekli eğitimleri aldığı kontrol edilmektedir. Akçansa, özel güvenlik hizmetlerini kapsayan 5188 nolu kanun kapsamındaki güvenlik şirketlerinden hizmet almaktadır. Bir günlük bir çalışmasının 1 saatlik bölümü insan hakları konusundadır.	Tam
HR9 (Ek)	Yerel halkın haklarının ihlali ile ilgili vakalar	Fabrikaların bulunduğu bölgelerde yaşayan yerel halktan gelen şikayetler fabrika yönetimince hemen dikkate alınmaktadır. Şikayet durumunda teknik ekipten bir kişi ve sosyal işler şefi ilgili yeri birlikte ziyaret edip, birebir görüşmeler gerçekleştirmekte ve şikayete yönelik verileri almaktadır. Gereki görülen analizlerin sonuçları şikayet sahibine bildirilmektedir. Sorunun kaynağı şirket ise çözüme yönelik aksiyonlar hemen alınmaktadır. Raporlama döneminde Akçansa'nın farklı bölgelerinde ağırlıklı olarak tozdan kaynaklanan şikayetler alınmıştır. Bu şikayetleri önlemek amacıyla toz filtrelerine yatırım yapılmış, süpürge ve sulama araçları tedarik edilerek kullanılmaya başlanmıştır.	Tam

GRI	Sosyal Performans (Toplum)	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI	Yönetim Açıklaması	Sayfa 10-13, 56-57, 2009 Faaliyet Raporu Sayfa 29, 24, 36, 38	Tam
SO3 (Ana)	Organizasyonun yolsuzluk-karşıtı politikaları ve prosedürlerinde eğitilen çalışanlar	Akçansa çalışanlarının %100'ü işe girişlerinin ilk ayında Kurumsal Etik Kuralları ile ilgili eğitim almaktadırlar.	Tam
SO5 (Ana)	Kamu politikası geliştirme faaliyetlerine katılım	Akçansa kamu politikası geliştirmeye yönelik faaliyette bulunmamaktadır.	Tam
SO6 (Ek)	Siyasi partilere ve politikacılara yapılan mali ve aynı katkılar	Akçansa herhangi bir politikacı veya politik partiye maddi destek vermemektedir.	Tam
SO7 (Ek)	Rekabet-dışı davranışlar ve tekeli uygulamalar ile ilgili açılan hukuk davalarının toplamı	Rekabet hukukuyla ilgili olarak Akçansa aleyhine açılmış bir hukuk davası yoktur. Rekabet Kurumu tarafından yapılmış ve nihayetlenmiş 5 adet soruşturma vardır. Bunlardan 3'ü Akçansa aleyhine 2'si lehine sonuçlanmıştır. Rekabet Kurumu tarafından Akçansa aleyhine açılan üç soruşturmada para cezaları ödenmiştir. İlgili detaylara aşağıdaki linkte yer alan rapordan ulaşılabilir. http://www.akcansa.com.tr/docs/AKCANSA31122008KONSOLIDEMALTBLO.pdf	Tam
SO8 (Ana)	Kanunlara uyumsuzluk sonucu alınan önemli cezalar	Raporlama döneminde kanunlara uyumsuzluk sebebiyle herhangi bir ceza ödenmemiştir.	Tam
GRI	Sosyal Performans (Ürün/Hizmet Sorumluluğu)	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu
GRI	Yönetim Açıklaması	Sayfa 25-26	Tam
PR2 (Ek)	Ürün ve hizmetlerin sağlık ve güvenlik etkileri ile ilgili kanun ve yönetmeliklere uyumsuzluk vakaları	Uyumsuzluk vakası yoktur.	Tam
PR3 (Ana)	Kullanımlarına yönelik bilgi verme ve etiketlenme gereksinimine tabi ürün ve hizmetler	Akçansa ürünlerin nerede (kullanım alanları), nasıl (teknikler) ve ne zaman (mevsimsel kullanım) kullanılacağına dair bilgileri barındıran ürün broşürleri hazırlamakta ve ürünün son kullanıcılarına sunulmaktadır. Çimento torbalarının üzerinde teknik detaylar ve kalite bilgi ve etiketlemesi, stoklama koşulları belirtilmektedir.	Tam
PR4 (Ek)	Ürün ve hizmet bilgisi ve etiketlemesi ile kanunlara uyumsuzluk vakaları	Uyumsuzluk vakası yoktur.	Tam
PR5 (Ek)	Müşteri memnuniyeti ile ilgili uygulamalar	Sayfa 25-26	Tam
PR6 (Ana)	Pazarlama iletişimi ile ilgili kanun ve standartlara uyum için gözetilen programlar	Pazarlama iletişimi ile ilgili kanun ve standartlara genel uyum dışında özellikle gözetilen programlar yoktur. Akçansa en iyi uygulamalar arasında kalacak şekilde tüm gereklilikleri yerine getirmektedir.	Tam
PR7 (Ek)	Pazarlama iletişimi ile ilgili kanun ve standartlara uyumsuzluk vakaları	Raporlama döneminde pazarlama iletişimi ile ilgili kanun ve standartlara uyumsuzluk içerikli herhangi bir dava açılmamıştır.	Tam
PR8 (Ek)	Müşteri gizliliği ihlali ve müşteri verilerinin kaybı ile ilgili olarak doğrulanan şikayetlerin toplam sayısı	İlgili şikayet yoktur.	Tam
PR9 (Ana)	Ürün ve hizmetlerin temini ve kullanımı ile ilgili kanun ve yönetmeliklere uyumsuzluk sonucu alınan önemli cezalar	Uyumsuzluk vakası yoktur.	Tam

GRI	Çevresel Performans	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu												
GRI	Yönetim Açıklaması	Sayfa 10-13, 22-29, 34-42, 44, 45, 66, 67	Tam												
EN1	Kullanılan malzemeler (hacimce veya kütlece)	Sayfa 44, 59	Tam												
EN2	Geri dönüştürülmüş girdi malzeme kullanım oranı	Sayfa 40, 59	Tam												
EN3	Birincil enerji kaynağına göre doğrudan enerji tüketimi	Sayfa 42, 43, 59	Tam												
EN4	Birincil enerji kaynağına göre dolaylı enerji tüketimi	Sayfa 43, 59	Tam												
EN5	Kaynakların korunması ve verimliliği artırma çalışmaları sayesinde sağlanan enerji tasarrufu	Sayfa 38, 59	Tam												
EN8	Kaynağına göre toplam su çekimi	<p>2007-2009 yılları arası Akçansa çimento fabrikaları toplam su tüketimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2007</th> <th>2008</th> <th>2009</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kaynak suyu (milyon m³/y)</td> <td>1,161544</td> <td>1,254363</td> <td>1,324953</td> </tr> <tr> <td>Belediye şebeke suyu (milyon m³/y)</td> <td>0,066</td> <td>0,046</td> <td>0,040</td> </tr> </tbody> </table> <p>Akçansa çimento fabrikaları 2009 yılı toplam su tüketimi 1.365 milyon m³/yıl'dır. 2009 yılında hazır beton üretiminde su kullanımı 164 kg/m³ (beton) olarak gerçekleşti.</p> <p>*Agrega'da su tüketimi 2009 yılında 42.400 m³/yıl'dır. * Agregas su tüketiminde Bursa ve Ayazağa tesisleri dahil edildi. Akçansa sürdürülebilir çevre anlayışıyla geri dönüşüm sistemlerinin kurulmasına önem vermektedir. Bu amaçla Betonsa'nın operasyonlarında Mahmutbey, Yeni Bosna, Esenyurt, Kemerburgaz tesislerinde arıtma havuzlarında iyileştirme çalışmaları yapılmıştır. 2009 yılında açılan tesislerde ise arıtma havuzları kurularak, tesis atık suları tekrar üretime kazandırılmış, atık uzaklaştırma maliyetinden tasarruf sağlanmıştır. Toplamda 20 tesiste atıksu geri dönüşüm havuzu bulunmaktadır</p>		2007	2008	2009	Kaynak suyu (milyon m ³ /y)	1,161544	1,254363	1,324953	Belediye şebeke suyu (milyon m ³ /y)	0,066	0,046	0,040	Tam
	2007	2008	2009												
Kaynak suyu (milyon m ³ /y)	1,161544	1,254363	1,324953												
Belediye şebeke suyu (milyon m ³ /y)	0,066	0,046	0,040												
EN11	Çevre koruma alanı ya da yüksek biyoçeşitlilik değerine sahip alanların içinde ya da sınırında sahip olunan, kiralanın, yönetilen arazilerin yeri ve büyüklüğü	Sayfa 44, 45	Tam												
EN12	Koruma alanlarındaki veya koruma alanlarında olmayıp yüksek biyoçeşitlilik değerine sahip alanlardaki faaliyet, ürün ve hizmetlerin biyoçeşitlilik üzerindeki önemli etkilerinin tanımlanması	Sayfa 44, 45	Tam												
EN14	Biyçeşitlilik üzerindeki etkilerin yönetimi için oluşturulan stratejiler, devam eden faaliyetler ve geleceğe yönelik planlar	Sayfa 44, 45	Tam												
EN16	Ağırlığa göre toplam doğrudan ve dolaylı sera gazı emisyonları	Sayfa 42, 43, 59	Tam												
EN18	Sera gazı emisyonlarını azaltım çalışmaları ve sağlanan azaltım miktarı	Sayfa 40-43	Tam												
EN20	NOx, SOx ve diğer önemli hava emisyonları	Sayfa 34, 36, 59	Tam												

GRI	Çevresel Performans	Referans ve Açıklamalar	Raporlama Durumu																				
EN22	Türüne ve bertaraf yöntemine göre toplam atık miktarı	<p>Tüm Akçansa çimento fabrikalarında atık yönetim sistemi uygulanmaktadır. Türüne ve bertaraf yönetimine göre Akçansa çimento fabrikaları atıkları aşağıdaki tabloda verilmektedir.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2007</th> <th>2008</th> <th>2009</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Tehlikeli atıklar (t/y)</td> <td>82,55</td> <td>313,7</td> <td>73,16</td> </tr> <tr> <td>Tehlikeli olmayan atıklar</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Evsel atıklar (t/y)</td> <td>371</td> <td>327</td> <td>184</td> </tr> <tr> <td>Geride dönüşüme gönderilen atıklar (t/y)</td> <td>1.673,05</td> <td>1.763</td> <td>404,45</td> </tr> </tbody> </table> <p>Akçansa atıkların geri dönüşümüne önem vermektedir. Bu amaçla cam, şişe gibi atıklar geri dönüşüm firmalarına gönderilmektedir. Geri dönüştürülen atık miktarı 2009 yılında 588 ton/yılı olmuştur. Bu miktar bir önceki yıllara oranla azaldı gibi gözükmesinin nedeni hurda olarak verilerek atıkların ayrı olarak kayıt edilmeleridir. Ayrıca Akçansa'nın 36 adet hazır beton tesisin 16'sında atık betonların geri dönüşümü yapılabilmektedir.</p>		2007	2008	2009	Tehlikeli atıklar (t/y)	82,55	313,7	73,16	Tehlikeli olmayan atıklar				Evsel atıklar (t/y)	371	327	184	Geride dönüşüme gönderilen atıklar (t/y)	1.673,05	1.763	404,45	Tam
	2007	2008	2009																				
Tehlikeli atıklar (t/y)	82,55	313,7	73,16																				
Tehlikeli olmayan atıklar																							
Evsel atıklar (t/y)	371	327	184																				
Geride dönüşüme gönderilen atıklar (t/y)	1.673,05	1.763	404,45																				
EN30	Türüne göre toplam çevre koruma harcamaları ve yatırımları	Raporlama döneminde yapılan çevre yatırımlarının toplamı 14.841.944 TL'dir	Tam																				

Raporlanmayan GRI Ekonomi Göstergeleri: EC2, EC9

Raporlanmayan GRI Sosyal Göstergeleri: HR3, SO1, SO2, SO4, PR1

Raporlanmayan GRI Çevre Göstergeleri: EN 6, EN7, EN9, EN10, EN13, EN15, EN17, EN19, EN21, EN23, EN24, EN25, EN26, EN27, EN28, EN29

ÜYELİKLER

Odalar	Yönetimdeki Temsilcisi	Görevi
Aliağa Ticaret Odası (ALTO)		
Balıkesir Sanayi Odası (BSO)		
Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası		
Çorum Ticaret ve Sanayi Odası (ÇTSO)	Engin Balcıoğlu-Musa Keşaplı	Şube Yetkilisi
Deniz Ticaret Odası (DTO)	Hakan Gürdal	Şube Yetkilisi
Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO)		
Gebze Ticaret Odası (GTO)		
İstanbul Sanayi Odası (İSO)	Cem May	Şube Yetkilisi
İstanbul Ticaret Odası (İTO)		
Kocaeli Sanayi Odası (KSO)		
Manisa Ticaret ve Sanayi Odası	Engin Özcan-Hakan Susup	Şube Yetkilisi
Merzifon Ticaret ve Sanayi Odası	Mecit Biten -Musa Keşaplı	Şube Yetkilisi
Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	Ali Kipri	Şube Yetkilisi
Tokat Ticaret ve Sanayi Odası	Mecit Biten -Musa Keşaplı	Şube Yetkilisi
İthalat ve İhracatçı Birlikleri	Yönetimdeki Temsilcisi	Görevi
Agrega Üreticileri Birliği (AGÜB)	Özgür Öztürk Şevket Koruç	Yönetim Kurulu Üyesi Denetleme Kurulu Üyesi
Çimento Müstahsiller Birliği (TÇMB)	Hakan Gürdal	Yönetim Kurulu Üyesi
Çimento Müstahsiller Birliği (TÇMB)	Cem May	Yönetim Kurulu Üyesi
İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamülleri İhr. Birliği		
İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri (İTKİB)		
Orta Anadolu İhracatçıları Birliği (OAİB)		
Türkiye Hazır Beton Birliği (THBB)	Cenk Eren	Temsilci
Dernekler	Yönetimdeki Temsilcisi	Görevi
Çanakkale Sanayii ve İşadamları Derneği (ÇASİAD)		
Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK)	Hakan Gürdal	Temsilci
DenizTemiz Derneği (TURMEPA)	Hakan Gürdal	Temsilci
İnşaat Malzemeleri Sanayicileri Derneği (İMSAD)	Hakan Gürdal	Temsilci
İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD)	Hakan Gürdal	Temsilci
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)	Mehmet Göçmen	Üye
Türkiye Madenciler Derneği (TMD)	Özgür Öztürk -Şevket Koruç	Üye
Türkiye Liman İşletmecileri Derneği (TÜRKLİM)	Hakan Gürdal	Yönetim Kurulu Üyesi
Türkiye Maden Mühendisleri Odası (TMMOB)	Ertunç Karaduman-Hakan Alaca Şevket Koruç	Yönetim Kurulu Üyesi Kocaeli İl Temsilcisi

Veri Ölçümleme Teknikleri ve Hesaplama Temelleri

Raporda yer alan çevresel parametreler farklı metotlara göre ölçülmüştür.

Toz: TS ISO 9096, TS EN 13284; NOx: EPA CTM-022; Metaller: EPA Metot 29; Organikler: TS EN 13526, TS EN 12619; Dioksin-Furan: TS EN 1948 esasına göre ölçülmüştür. Toz ve NOx emisyonlarında, tesisin tümüne ait değerler (kg/saat cinsinden) kullanılmıştır. Klinker ve yıl bazında yapılan hesaplamalar da kapasite raporu esas alınmıştır. Organikler ile ilgili ölçümler, atıkları ek yakıt olarak kullanan döner fırınlarda ana bacalar ve döner fırından inert gaz alan ünite bacalarında yapılmıştır. Dioksin-furan ve ağır metal ölçümleri ise atıkları ek yakıt olarak kullanan döner fırınların ana bacalarında gerçekleştirilmiştir.

Yıl içerisinde baca bazında yapılan ölçümlere ait sonuçların ortalaması alınmış; daha sonra baca bazında belirlenen ortalama değerler, tesisin tümünü temsil edecek şekilde diğer baca gazı değerleri ile toplanmıştır. Diğer çevresel ve sosyal göstergelere ait ölçümleme hesaplama yöntemleri, raporun ilgili bölümlerinde belirtilmiştir.

Referanslar:

TÇMB Web Sitesi
CEMBUREAU Web Sitesi,
TÇMB-Çimento Mühendisliği El Kitabı,
Doç. Dr. Ömer Kuleli,
T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Çimento Sektörü Raporu
Nisan 2010

Statement GRI Application Level Check

GRI hereby states that **Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.**, has presented its report "In the foundations of our future..." (2007-2009) to GRI's Report Services which have concluded that the report fulfills the requirements of Application Level B.

GRI Application Levels communicate the extent to which the content of the G3 Guidelines has been used in the submitted sustainability reporting. The Check confirms that the required set and number of disclosures for that Application Level have been addressed in the reporting and that the GRI Content Index demonstrates a valid representation of the required disclosures, as described in the GRI G3 Guidelines.

Application Levels do not provide an opinion on the sustainability performance of the reporter nor the quality of the information in the report.

18 January 2011, Amsterdam

Nelmara Arbex
Deputy Chief Executive
Global Reporting Initiative

The Global Reporting Initiative (GRI) is a network-based organization that has pioneered the development of the world's most widely used sustainability reporting framework and is committed to its continuous improvement and application worldwide. The GRI Guidelines set out the principles and indicators that organizations can use to measure and report their economic, environmental, and social performance. www.globalreporting.org

Disclaimer: Where the relevant sustainability reporting includes external links, including to audio visual material, this statement only concerns material submitted to GRI at the time of the Check on 10 January 2011. GRI explicitly excludes the statement being applied to any later changes to such material.

Akçansa Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Hüseyin Bağdatlıoğlu İş Merkezi, Kaya Sultan Sk.

No 81 Kat:5 Kozyatağı 34742 İSTANBUL

İletişim kurulacak kişiler:

ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

banu.ucer@akcansa.com.tr

Telefon: (+90) 216 5713000

Danışman

PE INTERNATIONAL AG

Türkiye İrtibat Bürosu

Tel: +90 (0) 212 244 67 81

www.pe-international.com

www.akcansa.com.tr
www.betonsa.com.tr

